

## Rijscholen,

DOOR

J. C. P. W. A. STEENKAMP.

(Vervolg van blz. 482.)

### DE ITALIAANSCHEN RIJSCHOOL TE PIGNEROL.

(*Scuola per l'écquitation.*)

De rijsschool te Pignerol is hoogst eenvoudig ingericht, en wordt door een kolonel gecommandeerd, wien een onderdirecteur en een zeker aantal kapiteins- en luitenants-instructeurs zijn toegevoegd, alsmede een *écuyer en chef*. Dit is een burger, hoewel oud-kapitein der kurassiers in Oostenrijkschen dienst. De gebouwen liggen, onbegrijpelijk voor een land met zulke prachtige vlakten, aan den voet der Alpen, dus op een overigens volmaakt ongeschikt terrein voor rijkunstige oefeningen. De School blijft ook alleen daar gevestigd met het oog op de hooge kosten, aan eene verplaatsing verbonden. De gebouwen, de stallen en de drie kleine maneges zijn van de middelmatigste soort, doch bieden ruimte aan voor het noodige personeel en 450 à 500 paarden.

De paarden onderscheidt men in: de remonten voor de hoofdofficieren ( $\pm$  40), de paarden voor de leerlingen (150 à 160) en de schoolpaarden (230 à 250).

Deze laatste zijn voor een deel kleine, leelijke paarden van Grossetto, met weinig hals en middelmatigen bouw, doch goede beenen. De 30 beste zijn de „zwarten van Grossetto”. De andere zijn Engelsche halfbloeds of Arabieren. Er zijn geen volbloeds.

De lessen zijn zeer eenzijdig en bestaan hoofdzakelijk uit manege-dressuur. Die in de hooge school worden door den *écuyer en chef* gegeven. Het jeu de rose wordt veel beoefend, terreinrijden en springen zeer weinig.

De 2e luitenants, die van de School te Modena komen, volgen te Pignerol een rijkunstigen cursus (evenals de Fransche te Saumur) van 1 October tot 1 Juli, zoodat zij tijdens de manoeuvres bij hun regiment aanwezig kunnen zijn.

Eerste-luitenants der cavalerie, ten getale van 25 à 30, volgen een z.g. *hoogerer rijcursus* te Pignerol van 1 Maart tot 15 September, welken men eene suppletoire instructie zou kunnen noemen.

Deze is uitsluitend practisch en bestaat uit manegedressuur, terreinrijden, hindernisspringen, entraîneeren, hooge school, paardenkennis en hoefbeslag. De gedurende den cursus afgerichte paarden zijn bestemd voor de remonte der hoofdofficieren.

Men stelt aan de officieren, die hieraan deelnemen, den eisch, dat zij niet alleen veel aanleg hebben voor de rijkunst, doch ook dat zij volkomen gezond en goed bestand zijn tegen zware vermoeienissen.

Voor de onderofficieren bestaan twee cursussen.

De eerste is voor hen, die opgeleid worden tot *onderofficier-instructeur*. Na 3-jarigen dienst bij de cavalerie, artillerie of den trein, komen zij aan in 2 reprises van 20 leerlingen. Na afloop gaan zij als zoodanig naar de regimenten terug, behalve de *besten*, die een 2e jaar den cursus volgen, en dan in de 2e categorie komen om tot *officier-instructeur* te worden opgeleid. Een 20-tal blijft na afloop instructeur bij de School, of gaat als zoodanig naar een der regimenten bereden artillerie dan wel naar een der hengstendepots. Zij kunnen het in den regel niet verder dan tot den rang van kapitein brengen.

In het geheel zijn er aan de School 150 à 160 leerlingen. Als bijzonderheid moet nog vermeld worden, dat de *martingale* er stelselmatig gebruikt wordt.

Sedert eenige jaren volgen een aantal officieren bovendien een suppletoiren cursus in het terreinrijden (*Scuola di perfezionamento per l'équitazione*); zij worden gekozen uit degenen, welke den hoogerem rijcursus te Pignerol hebben gevolgd. Deze krijgen, behalve hunne eigene paarden, de beschikking over eenige volbloeds en de beste springpaarden van de School te Pignerol.

Deze cursus begint 15 November en wordt gevolgd door eenige kapiteins en een 20-tal luitenants. In de nabijheid van de renbaan te *Tor di Quinto* bij Rome heeft het gouvernement een stal gehuurd, waar hunne paarden, gedurende de vier maanden, die de cursus duurt, worden ondergebracht.

Het onderricht begint met eene reeks voorbereidende oefeningen, onder de opperleiding van den commandant van de School te Pignerol, en wordt voortgezet met het volgen der vossenjachten, die elk jaar in de *Campagna* worden gehouden en door de Italiaansche sportsmen druk worden bezocht.

De directe leiding geschiedt door den onderdirecteur der rijsschool te Pignerol, wien een specialen instructeur, de marquis DE ROCCAGIOVINE, is toegevoegd.

Daar, zooals reeds gezegd is, de kosten tot verplaatsing der rijsschool te groot zijn, heeft men bovengenoemden cursus ingesteld, overtuigd, dat de instructie te Pignerol onvolledig was, dat men te veel voor manege-dressuur deed en weinig of niets aan jacht- en renrijden; in vreedestijd de beste voorbereiding voor het rijden in oorlogstijd.

Aan afstandsritten en rijden in courses wordt door de Italiaansche officieren nu en dan deelgenomen en het jachtrijden wordt zeer aange-

moedigd. De Italiaansche *Jockeyclub* schrijft jaarlijks prijzen uit, die te Florence, Napels, Milaan, Rome, Palermo en Turijn worden verreden. Het legerbestuur verleent tegemoetkoming voor reis- en verblijfkosten en stalling, mits de deelname zij in hindernisrennen. Zelfs wordt een prijs van 10.000 lire uitgelooft in de groote militaire steeplechase met 19 hindernissen, die te Tor di Quinto wordt geloopt.

## DE SPAANSCHER RIJSCHOOL TE VALLADOLID.

(*Escuela por l'equitacion.*)

Oppericht in 1867, gereorganiseerd in 1875 en nogmaals in 1885, dient deze School hoofdzakelijk tot voltooiing der opleiding van de leerlingen-officier van de voorbereidende School te Toledo en van enkele onderofficieren, die te Zamora tot officier worden gevormd. De cursus begint den 1<sup>sten</sup> November en duurt twee jaar, terwijl de leerlingen als luitenant nog één jaar een zuiver rijkunstigen cursus komen volgen.

De School wordt door een kolonel gecommandeerd en is in twee deelen te scheiden. Het eene is de applicatieschool voor de adspirant-officieren. Deze worden theoretisch en practisch opgeleid, in het bijzonder in de ruiterschool en in het voltigeeren. In het 2<sup>e</sup> jaar beoefenen zij de africhtkunst practisch en doen een maand dienst op de grenzen of elders, waarna zij bij de regimenten komen als 2<sup>e</sup> luitenant.

Het andere deel vormt de eigenlijke rijschool en staat onder een commandant, 2 kapiteins en 2 luitenants. Daarvoor zijn beschikbaar: 2 maneges, een goede 40 school- en een 20-tal remontepaarden.

Dit zijn hispano-anglo-arabieren uit de staatsremonten, een tiental volbloeds, eenige paarden van Tarbes en Normandiërs. Zij worden goed onderhouden en verzorgd; zij staan o.a. op *gehakt stroo*.

De officierspaarden zijn zeer fraai.

Op 1 November wordt van elk der 28 regimenten cavalerie een ongetuigd luitenant (op zijn verzoek of anders aangewezen) voor één jaar gedetacheerd.

De best beoordeelden (sobresaliente) blijven nog zes maanden langer, in welken tijd zij, als voornaamste bezigheid, een geheel onafgericht paard in de hooge school moeten africhten. De besten krijgen een brevet als instructeur; de eerste twee, bovendien, het kruis voor militaire verdiensten en de derde een eeredegen! Zij gaan dan naar de regimenten terug, tot er eene plaats als instructeur open komt.

Gedurende den cursus beoefenen zij het rijden in het algemeen, de paardenkennis, het schermen en het schieten. Zij richten een paard af en moeten het paard, dat zij medegebracht hebben, de hooge school leeren, *zonder dat zij hierbij leiding ontvangen*. Deze paarden presentereeren zij aan het einde van den cursus, alsmede een rapport over eenig rijkunstig onderwerp.



## DE BELGISCHE RIJSCHOOL TE YPEREN.

*(Ecole d'équitation à Ypres.)*

Deze School heeft ten doel om officieren, onderofficieren en korporaals der bereden wapens en daarbij gedetacheerden in alle détails van den dienst en meer in het bijzonder in de beginselen der rijkunst in te wijden, hen tot instructeurs te vormen en geschikt te maken, om bij de korpsen eene uniforme instructie te geven, zoowel aan de ruiters als aan de paarden. Ook worden er de hoefsmeden gevormd voor den dienst bij het leger.

Het personeel van de School wordt onderscheiden in het permanente en niet permanente gedeelte. Het eerste bestaat uit een hoofdofficier, als commandant, en een tiental subalterne officieren (instructeurs, onderinstructeurs, paardenartsen en officier van gezondheid), onderofficieren en minderen. Het tweede wordt gevormd door de gedetacheerden, die in 4 divisien zijn verdeeld.

De cursus duurt 22 maanden voor de instructeurs, die de 1<sup>ste</sup> divisie vormen, en 10 maanden voor de overige officieren, bestaande uit: officieren, toegevoegd aan den generalen staf, gedetacheerden bij bereden korpsen (2<sup>e</sup> divisie A) en 2<sup>e</sup> luitenanten van de applicatieschool (2<sup>e</sup> divisie B).

## OVERIGE STATEN.

*Engeland.*

In *Engeland* bestaat eene *School voor instructeurs der cavalerie te Canterbury*. Officieren en minderen van de verschillende regimenten worden aldaar gedetacheerd en berijden paarden van de depôts, die zij medebrengen. Zooals met de geheele opleiding van officieren, springt men ook op rijkunstig gebied in Engeland zonderling rond en wordt het onderricht, volgens de daar heerschende opvatting, hoofdzakelijk regimentsgewijze gegeven.

Aan concoursen in het springen, dikwijls met moeilijke hindernissen en het polospel wordt veel deelgenomen. Vossen- en andere jachten worden veel gevolgd en hier en daar hebben zelfs korpsen, in verbinding met particulieren, eigen meutes, terwijl enkele officieren, doch lang niet in de verhouding, die gewenscht zou zijn, aan wedrennen voor heerrijders deelnemen. Dit laat men liever aan de jockey's over.

Als eene bijzonderheid moet nog vermeld worden, dat bijna elk jaar geheele troependeelen van verschillende wapens, doch hoofdzakelijk van de bereden troepen, deelnemen aan militaire schouwspelen in het Crystal-Palace en dat de daar vertoonde bedrevenheid in het rijden zeer geroemd moet worden. Ook de gymkhana-races zijn uit Engeland, naar men zegt meer in het bijzonder uit Engelsch-Indië, tot ons gekomen.



Deze brengen ook het noodige er toe bij, om vlotheid te paard te bevorderen.

#### *Rusland.*

In *Rusland* is de *Nicolaas-Cavalerieschool* te *St. Petersburg* de kweekschool voor bijna alle ruitersofficieren. Na een examen worden de cadets (Younkers), die van een der beide Younkerscholen te *Twer* of *Elisabethgrad* komen, ten getale van 200 er op toegelaten en in twee eskadrons verdeeld, om er onderricht te ontvangen in paardrijden, exerceeren en gymnastiek. Er zijn ongeveer 220 paarden, die van de cavaleriedepots worden gezonden. Zij zijn goed gebouwd, vrij hoog en worden goed verzorgd. Na afloop van den cursus worden de leerlingen in drie categorieën verdeeld. Die van de 1<sup>ste</sup> heeten *kornet* en gaan voor een deel naar de garderegimenten, de overigen naar de andere cavalerieregimenten. Die van de 2<sup>e</sup> gaan ook daarheen, doch komen in ancienniteit onder de kornets. Die van de 3<sup>e</sup> blijven gedurende 6 maanden onderofficier en worden dan bij voorkomende vacaturen aangesteld.

Eene eigenlijke *Rij-school*, volgens onze begrippen daarvan, kan men deze School dus niet noemen, want opleiding tot instructeur heeft er niet plaats.

De lust tot sport is bij de Russische officieren niet bijzonder groot, wellicht omdat zij, behalve bij de garde, gemiddeld niet gefortuneerd zijn en het klimaat er zich minder toe leent. In elk geval schijnt er veel aangemoedigd te moeten worden. Dit geschiedt o.a. door de instelling der jachtcommando's. Per eskadron worden 24 manschappen onder een officier aangewezen om op jacht te gaan. De onkosten voor de aanschaffing van de noodige honden, geweren, munitie, enz. worden door het Rijk vergoed. Het doel is hen te oefenen in de jacht, te gewinnen aan vermoeienissen, oriënteren, terrein verkennen, het doelmatig gebruik hunner paarden, enz.

Het maken van afstandsritten valt meer in den smaak en geschiedt ook met troepenafdeelingen, doch de deelname aan wedrennen is gering.

In het kamp van *Krasnoy-Selo* worden verschillende hindernisrennen gehouden over afstanden van 4 werst en langer, doch de officieren moeten voor de deelname, als het ware, gecommandeerd worden, al valt niet te ontkennen, dat hierin verbetering te bespeuren is.

#### *Denemarken.*

De *Deensche militaire Rij- en beslagschool* (Den militaire Ride og Beslagskole), te Kopenhagen, heeft tot doel bereden officieren en onderofficieren rij-onderricht te geven, hen in de paardenkennis en de beslagleer te onderwijzen en hoefsmeden te vormen. Ook moet zij de

bereden officieren, die niet tot de cavalerie behooren, van aangereeden paarden voorzien.

Voor den vasten dienst bij de School zijn aangewezen:

Een hoofdofficier of ritmeester als chef, een 1<sup>ste</sup> luitenant als instructeur, een onderofficier der cavalerie en een beslagleeraar. De overige leeraren, evenals de noodige leerlingen, worden gedetacheerd. Van deze laatsten behoort  $\frac{1}{3}$  tot de artillerie en  $\frac{2}{3}$  tot de cavalerie in het geheel 16, waarvan 4 officieren. De geheele cursus duurt twee jaar, elk jaar komen er 8 nieuwe leerlingen.

Het eerste jaar wordt onderricht gegeven in zitoefeningen, voltigeeren, school-, terrein- en carroussel-rijden. Het volgende jaar in het rijden van remontepaarden, school- en terreinrijden. Beide jaren wordt theorie gehouden over de anatomie van het paard, de leer van het exterieur, de voedingsleer en het beslag. Practisch beslag wordt eveneens beide jaren onderwezen.

's Winters duurt de cursus van 8—2; 's zomers van 7—3 en van 4—6 uur, met  $\frac{1}{2}$  uur rust tusschentijds. Elke leerling rijdt dagelijks 4—5 paarden. Het oudste jaar rijdt hiervan 3—4 remontepaarden en het jongste een van de bij de school in onderhoud zijnde dekhengsten, waarvan er een 8-tal aanwezig zijn. In het geheel zijn er 28 z.g. stampaarden, waarvan er elk jaar 4 geremonteerd worden. Ook zorgt de School voor het aanrijden van 4 remonten voor elk van de 5 cavalerieregimenten en de 2 veldartillerieregimenten, die in één jaar worden afgericht. De cursus begint 1 November van elk jaar. De School staat direct onder den Generaal-Inspecteur der cavalerie. De tegenwoordige Koning, Christiaan de IX<sup>e</sup>, was, tot hij koning werd, jaren lang chef van deze School.

Zweden.

#### DE ZWEEDSCHE RIJSCHOOL.

(*Svenske militaere Rideskole.*)

Door welwillende tusschenkomst van een Deensch officier, was ik in de gelegenheid het navolgende opstel te vertalen, dat in het *Militaer Tidskrift* voorkomt en geschreven is door den Deenschen Eerste-Luitenant K. GREVE DANNEKJOLD-SAMSOE, die aan de Rijschool te Strömsholm een cursus heeft gevolgd. De titel luidt:

*Herinneringen aan een tienmaandsch verblijf aan de Zweedsche Militaire Rijschool te Strömsholm.*

De rijschool te Strömsholm is, in tegenstelling met de meeste andere rijscholen, eene onderwijsinrichting, die door elk cavalerie-officier bepaald gevolgd moet worden. Omdat de officieren er *zoo spoedig mogelijk* bij gecommandeerd worden en men er ook onderwijs geeft in verschillende andere vakken, moest zij liever *Cavalerie- en Rijschool* heeten, daar eene rijschool eigenlijk alleen voor rij-onderricht dient, waarbij men niet uitsluitend tusschen vier muren werkt, maar waar manege-werk meer als doel dan als middel wordt beschouwd.

Te Strömsholm wordt onderricht gegeven in: schoolrijden (op de oudere hengsten), aanrijden van jonge hengsten, africhten van remonte-paarden, terreinrijden, voltigeeren, training, renrijden, zwemmen te paard, tactiek (theorie en velddienst oefeningen), Zweedsche gymnastiek, schermen (te voet, op het houten- en op het levende paard), rij-instructie en paardenkennis.

Aan het hoofd staat een commandant (majoor). De leeraren zijn: een ondercommandant (ritmeester, die den titel van stalmeester draagt), drie luitenants (waarvan een ritmeester mag zijn) en een paardenarts. Het aantal leerlingen bedraagt 20 officieren, waarvan enkele artilleristen en soms één genist. De School staat onder den Generaal-Inspecteur der Cavalerie Z. K. H. PRINS KAREL, die haar driemaal 's jaars inspecteert.

Strömsholm is een oud koninklijk jachtslot met bijbehorende terreinen en bosschen. Ongeveer één kilometer van het slot, waarin leeraars en leerlingen gehuisvest zijn, ligt de Strömsholmer Storting. Hier bevinden zich eene vrij groote rijbaan, twee maneges en uitstekende stallen, met plaats voor 60 hengsten en evenveel andere paarden van het personeel.

De remonte heeft een afzonderlijken stal.

De hengsten ressorteeren niet onder de School, doch deze requireert uit de stoeterij het benodigde aantal jonge dieren. Het zijn alle veredelde paarden, waaronder verschillende volbloeds, die op buitenlandse vlakke- en hindernisbanen geloopt hebben. De oppassers zijn voor een deel gepensioneerde onderofficieren.

De paarden der leerlingen (ieder brengt er twee mede) zijn in den regel in Zweden gefokte halfbloeds met goed exterieur en temperament; men vindt er ook enkele volbloeds onder.

Het stalpersoneel bestaat uit een „voedermeester” en een 30-tal onderdezen staande burgeroppassers. Deze hebben vrije huisvesting en voeding en bovendien nog een klein tractement; hunne betrekking is zeer gezocht, omdat de oppassers bij terugkeer in de burgermaatschappij altijd een streepje voor hebben. De remonten (20 in getal) worden verzorgd door militairen (1 korporaal en 10 dragonders).

Strömsholm ligt midden in eene woeste streek,  $\pm$  20 KM. van de hoofdstad. Het terrein voor jachten en terreingalops begint om zoo te zeggen bij de staldeur. Vrees voor onnoodige afleiding bij den ernstigen arbeid behoeft men dus niet te koesteren. De cursus duurt van 1 October — 31 Juli en is verdeeld in 3 tijdvakken. Het eerste, *A*, loopt tot Kerstmis, het tweede, *B*, van Kerstmis tot 31 Maart, het derde, *C*, van 31 Maart tot 31 Juli.

Het schoolrijden wordt alleen gedurende de beide eerstgenoemde tijdvakken beoefend, omdat de hengsten na het tweede gestationneerd worden.

De jonge hengsten worden gedurende die tijdvakken met beugels en trens gereden, de oude met trens zonder beugels in *A*, met stang en beugels in *B*.



Oude en jonge dienstpaarden rijdt men vóór Kerstmis met trens, zonder beugels, daarna met stang en beugels.

De jonge hengsten worden eerst goed aan het bit gereden en bij het einde van het tweede tijdvak kennen zij: korten draf, gestrekten draf, versade <sup>1)</sup>, travers, renvers, galop en contra-galop.

De andere worden, vóór het stationneeren, geoefend in de gezamenlijke gangen, waaronder changementen en wendingen op de achterhand in galop, contra-galop van de plaats en piaffeeren. Oude, noch jonge hengsten worden in het springen geoefend.

Wat de dienstpaarden betreft, de oudere worden voornamelijk voor voltigeeren gebruikt in het tijdvak A. Zij worden met stang gereden in B.

De jonge dienstpaarden worden gereden in beide tijdvakken en afzonderlijk geoefend in het springen. In A en B steeds zonder teugels of beugels en veel aan de hand langs den hoefslag. Ook worden zij geoefend in het springen van de plaats met en zonder ruiter.

Elken Dinsdag- en Vrijdagmiddag wordt gedurende de beide eerste tijdvakken jacht gereden achter de honden van de School; Dinsdags voor de jongere, Vrijdags voor de oudere dienstpaarden. In den omtrek van Strömsholm vindt men alle soorten van terrein, vlakten, bosch, granietgroeven, enz. en het grootste gedeelte van den winter ijsvlakten. Bij de Zweedsche cavalerie wordt veel terrein gereden, evenals op de moderne rijscholen te Hannover, Saumur, Turijn, enz.). Men rekent een cavalierist niet volkomen afgericht, indien hij zijn paard en zijne zenuwen niet volkomen in bedwang heeft, zoodat hij met kaart of kompas in de hand, denkende aan zijn opdracht of den vijand verkennde, over onbekend terrein kan galoppeeren, zonder eerst te onderzoeken of er hindernissen zijn en — zoo ja — er vlot over te gaan.

De aangenaamste jachten rijdt men des winters, als de sneeuw de groeven bedekt en de hoeven wegzinken, de opgejaagde sneeuwhoopen de velden bedekken en de paarden het prettigst springen. De sneeuw is zacht om in te vallen, zoodat paard en ruiter er meestal zonder ongeluk afkomen.

Het rijden van remontepaarden geschiedt zeer voorzichtig (de Zweden koopen alle remonten in hun eigen land), maar — ik geloof niet, dat men gauw eene collectie remontepaarden zal zien, die na de africhtingspresentatie zoo goed in conditie zijn en zoo goed gaan. (!) Wat mij het meest verbaasde, was het vele springen zonder ruiter. Men leert hen met een goeden gang op de hindernissen aangaan en den sprong juist berekenen.

Het laten draven door de sneeuw, die tot over de knieën komt, een paar malen 's weeks, geeft hun eene mooie, krachtige beweging, geoefende spieren en gespaarde beenen.

Omtrent *gymnastiek*, *tactiek* en *schermen* valt alleen op te merken, dat het laatste veel met linker- en rechterhand beoefend wordt.

<sup>1)</sup> Wellicht schouder binnenwaarts?

*Revolverschieten* wordt in *C* te voet en te paard beoefend en wel in stap, draf en galop.

Aan *paardenkennis* werd merkwaardig weinig gedaan. Het *zwemmen* werd in Juni en Juli beoefend, zoowel met remonten als andere dienstpaarden.

In het 3<sup>e</sup> tijdvak wordt het *traineeren* beoefend, soms driemaal per dag.

De School heeft zijn eigen trainingbaan, die ellipsvormig is, zoodat men zoo lang kan galoppeeren, als men wil.

Den 6<sup>en</sup> Juni en den 24<sup>sten</sup> Juli zijn er wedloopen te Strömsholm.

Elken dag vier steeplechases, met *verplichte mededinging voor de leerlingen* over afstanden van 2500—3500 M., afhankelijk van den graad van edelheid en de conditie der paarden. Alle *wedloopen worden als dienst beschouwd* en in de rij-instructieles critiseert de commandant het renrijden, alsof het eene velddienstoefening is. Behalve dat dit aangenaam is, blijkt het ook zeer leerzaam te zijn. <sup>1)</sup>

Er is reeds gezegd, dat de dienst te Strömsholm zeer zwaar is. Als bewijs diene een tableau van één dag in de derde periode.

7—7.20 gymnastiek.

7.30 ontbijt.

8—9 rijden (oudere dienstpaarden).

9—10 id. (jonge hengsten).

10—11 id. (oudere hengsten).

11.30 2<sup>e</sup> ontbijt.

12.30—2.30 rijden (remonten).

2.30—4 id. (jongere dienstpaarden).

4.30—5.30 tactiek.

6. diner.

Neemt men hierbij nog in aanmerking, dat zooals reeds gezegd is, de afstand tot den stal 1 KM. bedraagt en dat men dit eind dagelijks viermaal moet loopen, dikwijls door hooge sneeuw, dan behoeft men er niet aan te twijfelen, dat de leerlingen er goed ingespannen zijn.

Eene zaak van gewicht was ook het kameraadschappelijk samenzijn.

De officieren wonen in het oude slot met dikke muren en ruime vertrekken twee aan twee in één vertrek. De verpleging gaat per maand en wordt geregeld door een „Clubmeester”, die met behulp van eene huishoudster alles tegen billijken prijs bezorgt. De maaltijden zijn gezamenlijk, de bediening geschiedt door een aantal burgerbedienden in livrei. 's Avonds is er algemeene verzameling in de recreatiezaal met billard, sport- en andere bladen, piano, enz., doch, behalve enkele uitzonderingen, gaat men vroeg naar bed om uit te rusten van de vermoeienissen van den dag.

Van 12 Mei tot 24 Juli zijn er iederen Zondag wedloopen in de eene of andere stad van Zweden of Denemarken en men reist bijna elken

<sup>1)</sup> In het concours voor dienstpaarden te Brussel behaalde dit jaar een Zweedsch officier den tweeden prijs.

Zaterdagmiddag tot Maandagmiddag daarheen om hieraan deel te nemen, en wordt overal met de meeste voorkomendheid ontvangen. Niet voor niets noemt men dan ook de Zweden — de Franschen van het Noorden.

Betreffende de overige kleine Staten heb ik op dit gebied geen gegevens van eenig gewicht kunnen vinden of verkrijgen. Volledigheids-halve mag echter de opleiding der cavalerie-officieren „in spe” aan de Militaire Academie te *West-Point* in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika niet onbesproken blijven.

In het eerste jaar ontvangen de cadets daar geen rijles, doch worden in het voltigeeren geoefend op het *houten paard*. Eerst nadat zij hierin eene groote mate van bedrevenheid gekregen hebben, worden zij het 2<sup>e</sup> jaar te paard gezet en bijzonder goed en veel geoefend. De proeven, die zij aan het einde van den cursus, bij de z.g. *graduation ride*, afleggen, zijn werkelijk buitengewoon en evenaren die der cowboys. In galop eene muts van den grond rapen; met tweeën rijdende, in galop van paard verwisselen; de paarden, er op zittende, laten liggen, om als dekking te dienen bij het gevecht te voet, zijn voor hen kleinigheden, al neemt men in aanmerking, dat zij het *Mc Clellan zadel* gebruiken, dat zich beter dan het Engelsche daartoe leent. Er wordt echter meer op handigheid dan op degelijkheid van dressuur gelet, zoodat het Amerikaansche oordeel dan ook luidt: „*The military riding-school is said to produce better riders than horsemen*”. De „*finishing touches*” ontvangen zij echter bij de regimenten en leeren daar alles, wat volgens de *American School of riding* ter volmaking noodig is.

Zooals men uit het vorenstaande heeft kunnen zien, wordt bijna overal, op de rijsscholen het berijden van volbloedpaarden, het deelnemen aan wedrennen, met name in steeplechases, het jachtrijden en het beoefenen van afstandsritten hoog gehouden.

Wij zouden het ook voor onze Rijsschool niet genoeg kunnen aanbevelen, dat in die richting het onderricht werd gegeven. Wenschelijk zijn:

*Aanschaffing* van de noodige *volbloedpaarden* (men behoeft waarlijk niet de allerduurste te nemen en slechts op onze verkoopsrennen te letten, om te zien voor welke billijke prijzen deze reeds te krijgen zijn). Het uitschrijven van *jachtritten* — en zooals wel eens voorkomt, niet op initiatief alleen van de Militaire Sport-Vereeniging of van andere Vereenigingen tot beoefening van jacht- en terreinrijden — doch ook *van wege de Rijsschool*, welker tegenwoordige directeur zijne sporen op dit gebied en op de baan reeds lang verdiend heeft. Leiding in het *entraineeren* van paarden en in het bijzonder over hindernissen. *Aanmoediging* tot het *deelnemen* aan *wedrennen* door het legerbestuur. *Verplichte deelname* — indien het al niet vrijwillig geschiedt — zooals een aantal jaren geleden aan de *Vossenjachten* der *Veluwsche Jacht-Vereeniging*, *Rijks-subsidie* hieraan. Het geven van fourage voor een 2<sup>e</sup> (c. q. 3<sup>e</sup>) paard, enz.



Niet, dat het vrij vervoer voor deelname aan concoursen en jachtritten niet reeds een groote stap in die richting is, of dat het plan, om dit verder uit te breiden en zelfs officieren, die deelnemen aan het concours voor het „Cheval d'armes” te Brussel in 1905, vrij vervoer te geven, niet reeds op hoogen prijs wordt gesteld. Integendeel, maar men moet *meer* doen. De tijden zijn duur, de onkosten groot; menigeen zou willen deelnemen, indien de onkosten niet boven zijne financieele krachten gingen. Het aantal officieren met fortuin wordt steeds minder, doch moeten zij daarom minder vlot zijn? Om goed bereden en vlotte officieren te hebben, moet men hen veel en goed laten rijden en dat op alle mogelijke wijzen aanmoedigen.

Weldra zal men eene beslissing moeten nemen, hoe de verdere opleiding der artillerie-instructeurs zal plaats hebben. Aan de Rijsschool dient toch een alleszins bekwaam, ambitieus voorganger te zijn, die de officieren na den rijsschoolcursus in de africhting van het artillerietrekpaard inwijdt! Men zij nu voor- of tegenstander van het stelsel van den Kolonel KROMHOUT — voor de toekomst moet toch gezorgd worden en..... die hangt nu in de lucht.

Een nieuwe maatregel schenkt ons jeugdige luitenants, rechtstreeks van de Academie komende, die op rijkunstig gebied, op eene enkele uitzondering na, dus zoo goed als onbedreven zijn, met de bedoeling dat hieruit later onze instructeurs zullen groeien. Doch zij dienen daartoe dan toch zeker goed onderlegd, gevormd, opgeleid te worden. Waar kan dat beter geschieden dan aan de Rijsschool?

Destijds had men bij de Bereden Artillerie officieren, die na een gemiddelden oefeningstijd van één jaar bij het wapen werden overgeplaatst. Oudere luitenants werden meestal op hun verzoek aan de *Rijsschool* en daarna aan de z.g. *Trekschool* gedetacheerd tot het volgen van een cursus in de africhting van het artillerietrekpaard. Daarna werd de *Rijsschool der Bereden Artillerie* opgericht, die — omdat men vermeende, dat ééne inrichting op rijkunstig gebied in ons land genoeg was — na een kortstondig bestaan is opgeheven. Vervolgens — *pauze*, en officieren ter aanvulling met directe overplaatsing, alzoó zonder eenige voorbereiding. Deze moeten in eens geschikt geacht worden om als Veldartillerist dienst te doen. Zijn zij het ook? — *Nee!* Zij moeten óók opgeleid worden, niet alleen de jongeren, die het enorme voordeel hebben, dat zij jong bij het Wapen komen, gemakkelijk kunnen leeren en er lang bij kunnen blijven, doch evenzoo de ouderen. Dat was toch ontegenzeggelijk een groot voordeel van de School te Bergen op Zoom, die voorbereidende cursus, en — ik zou deze gaarne, en nu in Amersfoort, terugzien. Heeft men daar slechts het noodige personeel voor ééne aangespannen sectie beschikbaar, en deze kan door de batterijen aldaar zonder bezwaar gegeven worden, dan kunnen zij grondig onderlegd worden in reglementen, dienstvoorschriften, paardenkennis en — last not least rijden. En niet dit laatste alleen, want voor den Artillerist weegt het artilleristisch gedeelte even zwaar als het rijkunstige.

Wil men echter de Rijschool alleen voor het vormen van instructeurs behouden, dan is er nog een ander middel.

Men wijze namelijk in een der garnizoenen met behoorlijk „Gelände”, en daaronder reken ik alleen *Breda*, *Amersfoort*, *Bergen op Zoom* en later *Ede*, een der oudere luitenants aan, bij voorkeur een, die op de Rijschool geweest is, welke met de gezamenlijke opleiding van alle bij de regimenten veldartillerie gedetacheerde (c. q. pas overgeplaatste) luitenants wordt belast.

Rekent men per jaar op een 4-tal per regiment, dan zouden, het 4<sup>e</sup> regiment erbij gerekend, 16 luitenants per jaar dien half-jaarlijkschen cursus moeten volgen. De van de Koninklijke Militaire Academie komende officieren zouden dan b.v. in November kunnen beginnen, de overigen in Mei.

En evenals de instructeurs aan de Rijschool eene toelage genieten, geve men dan den artillerist, die hetzij aldaar, dan wel in een ander garnizoen met den hier bedoelden cursus is belast, de toelage, die zijne voorgangers te Bergen op Zoom en Breda reeds zoovele jaren gemist hebben. Dat eischt de billijkheid — en het belang.

Bij de regimenten houde men verder stipt de hand aan de winterrijlessen voor officieren, die nog geen vier jaar bij het Wapen zijn overgeplaatst, en zorge, dat deze dienst vóór alle andere ga.

Eenmaal den cursus aan de Rijschool gevolgd hebbende, moet op een gegeven oogenblik uit den leerling zich de onderwijzer ontpoppen.

Wat vindt hij dan? Eene hoeveelheid paarden, die, dank zij de maatregelen van de laatste jaren, vrij wel den toets kunnen doorstaan, wat bouw, enz. betreft, doch — *afgericht* moeten worden.

Hij krijgt één, soms twee klassen remontepaarden met eene hoeveelheid personeel, dat binnenkort hoofdzakelijk uit milicien-remontebereijders zal bestaan.

Behalve eenig kader, behooren vrijwilligers nu al tot de zeldzaamheden. Remontebereijders, zooals men ze vroeger had, zijn vèr te zoeken; met minderwaardige ruiters, die pas goed worden tegen den tijd, dat hun diensttijd om is, moet hij werken. Veel aanmoediging, om hun zwaren dienst naar behooren te volbrengen, ontvangen de remontebereijders niet. Wie vindt een bedrag van *f* 0.05 per dag als toelage voldoende? Minstens moest dit het dubbele bedragen en veel liever nog *f* 0.25. En let eens op, of de lust om remontebereijder te worden, daardoor niet verbazend aangemoedigd zou worden.

Nu is het volstrekt niet noodig, ieder dadelijk in het genot van zoo'n hoogere toelage te stellen. Dit kan geleidelijk geschieden. Indien zij het 1<sup>ste</sup> jaar *f* 0.05, het 2<sup>de</sup> *f* 0.10 en zoo opklimmend met *f* 0.05 per jaar toelage krijgen tot het maximum van *f* 0.25 bereikt is, heeft men al veel gewonnen. Zij, die reeds een 5-tal jaren als remontebereijder dienst doen, *en dus ook het kader*, worden onmiddellijk in het genot der hoogste toelage gesteld. <sup>1)</sup>

<sup>1)</sup> Het bovenstaande geldt natuurlijk ook voor de cavalerie, al is deze reeds in eenigszins betere conditie.

Het detacheren aan de Rijkschool van één officier en twee onder-officieren per regiment mag als voldoende worden beschouwd, om in het verloop te voorzien, doch er is m. i. niets tegen om, desgewenscht, ook *korporaals*, die rijkunstigen aanleg bezitten, aldaar te detacheren, c.q. ter vervanging van een der onderofficieren. Bij gebleken geschiktheid kunnen zij tot wachtmeester, mits bij het depot, worden aangesteld, indien er eene vacature is.

Men mag het laatste gedeelte van deze studie eenigszins eenzijdig artilleristisch vinden, toegegeven, doch men vergeet niet, dat de cavalerie, al mist zij noode de vroegere opleiding tot remonteberijder bij de Rijkschool, toch altijd op het gebied van vrijwilligers er beter aan toe is dan haar zusterwapen.

Laat ons den wensch uiten, dat aan de „pauze” weldra een einde gemaakt worde, dat maatregelen worden getroffen, die in de toekomst zullen voorzien in de steeds grooter wordende behoefte aan goed onderlegde, goed bereden en vlotte officieren, geschikt kader en deugdelijke remonteberijders, die aanmoediging vinden bij de vervulling van hunne moeilijke en zware taak door billijker betaling.

En was het niet CATO, die elke redevoering eindigde met het zelfde gezegde: *Ceterum censeo carthaginem esse delendam?* — men geve den bereden officieren, die zulks wenschen, de fourage voor een 2<sup>e</sup> (3<sup>e</sup>) paard terug, desnoods als belooning of na een zeker aantal jaren dienst, mits het paard ook werkelijk gehouden wordt.

Men moge al klagen, dat het zoo moeilijk is geschikt kader en goede remonteberijders te krijgen — even moeilijk is het tegenwoordig om geschikte dienstpaarden te krijgen tegen matigen prijs. Het aantal paarden, dat aan billijke eischen voldoet en niet te duur is, zal er niet minder op worden, als er meer vershot is. De maatregel, dat men weldra een paard uit den troep zal kunnen nemen, dat tegen billijke vergoeding teruggegeven kan worden, als het niet bevalt, wordt toch zeker ook niet voor niets genomen. Van het enorme voordeel van *Chargenpferde*, zooals de Duitsche en Oostenrijksche officieren die krijgen, zal hier nog niet eens gewaagd worden.



## Een Russisch Cadettenkorps en eene Russische Jonkerschool.

Te Tiflis zijnde, werden door mij het Cadettenkorps en de Jonkerschool daar ter plaatse bezocht. Alvorens tot eene beschrijving van deze beide inrichtingen van militair onderwijs over te gaan, moge in het kort medegedeeld worden, op welke wijze in het Tsarenrijk de opleiding tot officier plaats vindt.

In het algemeen geschiedt deze opleiding óf op de *jonkerscholen* óf op de *militaire scholen*.

Tot kort geleden hadden de jonkerscholen een tweejarigen cursus en kwamen de aanstaande officieren als vaandrig, standaardjonker of podcharoensje bij den troep, om na korteren of langeren tijd, afhankelijk van examens en van vacante plaatsen, tot 2<sup>e</sup> luitenant te worden aangesteld.

Deze regeling is nu vervallen.

Om tot de jonkerscholen te worden toegelaten, moet men den leeftijd van 16 jaar hebben bereikt.

De jonkerscholen hebben 3 klassen:

1<sup>o</sup>. *de algemeene klasse*. Hierin kunnen toegelaten worden:

a. degenen, die recht hebben als vrijwilliger van de 1<sup>ste</sup> categorie in dienst te treden,<sup>1)</sup> doch niet om op de militaire school te komen — na gehouden examens in de Russische taal;

b. onderofficieren, die hun verplichten dienstdienst onder de wapenen hebben doorgebracht, en 1 of 2 jaar in hun graad hebben gediend;

<sup>1)</sup> Zij, die den leeftijd van 17 jaar bereikt hebben, geneeskundig geschikt voor den militairen dienst verklaard zijn en 6 klassen van het gymnasium of de realschool doorlopen hebben, kunnen als vrijwilliger van de 1<sup>ste</sup> categorie in dienst treden. Deze vrijwilligers behoeven slechts 1 jaar te dienen; wenschen zij niet tot actief dienend officier opgeleid te worden, dan ontvangen zij volgens een verkort programma opleiding tot reserve-officier. Na  $\pm$  6 maanden worden deze laatsten onderofficier en vóór het verlaten van den dienst vaandrig bij de reserve (een officiersrang). Het afleggen van het examen voor onderofficier en voor officier is voor hen *verplichtend*.

Treden deze jongelieden niet vrijwillig in dienst, doch nemen zij deel aan de loting, dan dienen zij slechts 2 jaar, in plaats van 5, den normalen dienstdienst.

c. degenen, die aan een, vanwege den Minister van Oorlog vastgesteld, examen hebben voldaan.

2<sup>o</sup>. de 1<sup>ste</sup> speciale klasse. Hierin kunnen toegelaten worden:

a. zij, die een bewijs hebben, dat zij den vollen cursus van eene der inrichtingen van middelbaar onderwijs hebben afgehoopen, hetwelk hun recht geeft op eene der militaire scholen te worden toegelaten — zonder examen;

b. zij, die recht hebben als vrijwilliger van de 1<sup>ste</sup> categorie in dienst te treden, maar niet den vollen cursus aan eene der inrichtingen van middelbaar onderwijs hebben afgehoopen — na afgelegd examen in de Russische taal, de wis- en natuurkunde, volgens het programma der algemeene klasse;

c. zij, die examen gedaan hebben in alle vakken, in de algemeene klasse behandeld, met uitzondering van het teekenen en de reglementen.

3<sup>o</sup>. de 2<sup>e</sup> speciale klasse. Hierin kunnen toegelaten worden:

degenen, die aan een examen in alle vakken van onderwijs en dienst, in de algemeene en in de 1<sup>ste</sup> speciale klasse behandeld, hebben voldaan.

Tegenwoordig bedraagt het aantal jonkerscholen: *bij de infanterie* 7, t.w.: te St. Petersburg, Wilna, Odessa, Tschoeogoejef, Kasan, Tiflis en Irkoetsk; *bij de cavalerie* 1, t.w.: te Twjer en *bij de kozakken* 2, t.w.: te Nowotscherkask en te Orenburg.

De cursus bij de *militaire scholen* duurt 2 jaar.

De meeste leerlingen zijn afkomstig van de cadettenkorpsen. De overige vacante plaatsen, jaarlijks een klein aantal, worden aangevuld door jongelieden, die recht hebben als vrijwilliger van de 1<sup>ste</sup> categorie in dienst te treden, of die reeds als zoodanig vrijwillig in dienst zijn.

Tegenwoordig zijn in Rusland 9 militaire scholen, waarvan 4 voor de infanterie, 2 voor de cavalerie en de kozakken, 2 voor de artillerie en 1 voor de genie. Zij zijn geheel op militaire wijze ingericht. De infanteriescholen vormen ieder een bataljon van 4 compagnieën, de artilleriescholen ieder 2 batterijen van 8 stukken, de Nicolaas-cavallerieschool te St. Petersburg een eskadron en eene sotnie, de cavallerieschool te Jelisawetgrad <sup>1)</sup> een eskadron en de genieschool een bataljon van 2 compagnieën. De directeurs der militaire scholen hebben de rechten van een divisiegeneraal.

Het aantal cadettenkorpsen, met inbegrip van het pagekorps en het Finlandsche cadettenkorps, bedraagt 28. De cursus duurt 7 jaar. Voor de verschillende klassen zijn toelatingsexamens vastgesteld, zoodat het

<sup>1)</sup> Meestal wordt de cavallerieschool te Jelisawetgrad tot de jonkerscholen gerekend. Feitelijk „jonkerschool” zijnde, is aan deze inrichting echter ook een tweejarige cursus, overeenkomende met dien van de militaire scholen, verbonden.

niet verplichtend is den geheelen 7-jarigen cursus te doorloopen. De leeftijd tot toelating bedraagt voor de 1<sup>ste</sup> klasse 10—12 jaar, voor de 2<sup>e</sup> klasse 11—13 jaar, enz.

De meeste cadetten ontvangen, als zonen van officieren, militaire beambten, enz., hunne opvoeding geheel op staatskosten.

Het pagekorps en het Finlandsche cadettenkorps hebben nog 2 speciale klassen, overeenkomende met die der militaire scholen, zoodat zij het recht hebben hunne leerlingen als 2<sup>e</sup> luitenant in het leger te doen treden.

#### *Het Cadettenkorps te Tiflis.*

Kennisgeving ontvangen hebbende van de circonscription van den Kaukasus, dat de directeur van het cadettenkorps mij gaarne in de gelegenheid wilde stellen deze inrichting te bezoeken, begaf ik mij daarheen. Door een der kolonels-compagniescommandanten ontvangen, werd ik aan den directeur van het korps voorgesteld. Gedeeltelijk onder zijne persoonlijke leiding, bezocht ik alle localiteiten, woonde verschillende diensten en lessen bij en ontving alle gegevens en inlichtingen, die ik slechts kon verlangen. Na afloop werd ik in de gelegenheid gesteld met de verschillende officieren en burgerleeraren kennis te maken. Den volgenden avond woonde ik de avonddiensten en eene vergadering van het gezamenlijke officiers- en leeraarspersoneel, onder voorzitterschap van den directeur, bij.

#### *Indeeling, enz.*

Het aantal cadetten in het cursusjaar 1902—1903 bedroeg 402. Zij waren verdeeld over 3 compagnieën.

De 1 <sup>ste</sup> compagnie bestond uit:	de 7 <sup>e</sup> en 6 <sup>e</sup> klasse,	benevens de helft van de 5 <sup>e</sup> klasse;
„ 2 <sup>e</sup> „ „ „	de helft van de 5 <sup>e</sup> klasse,	de 4 <sup>e</sup> klasse en de helft van de 3 <sup>e</sup> klasse;
„ 3 <sup>e</sup> „ „ „	de helft van de 3 <sup>e</sup> klasse	en de 2 <sup>e</sup> en 1 <sup>ste</sup> klasse.

Elke klasse was in 2 afdelingen verdeeld, zoodat het aantal afdelingen totaal 14 bedroeg.

Elke afdeling telde 25 à 35 leerlingen.

Van de 402 cadetten studeerden slechts 23 op eigen kosten, waarvoor jaarlijks door de ouders 450 roebel betaald moest worden.

Een 15-tal cadetten overnachtten thuis, hetzij om gezondheidsredenen, hetzij op bijzonder verzoek der ouders, terwijl 18 alleen de lessen volgden en geen recht hadden om in het gebouw te verblijven, noch aan de maaltijden deel te nemen.

Aan het hoofd van de inrichting stond een generaal-majoor, <sup>1)</sup> als directeur, terwijl een kolonel, met den titel van „inspecteur der klas-

<sup>1)</sup> Op het oogenblik van mijn bezoek had de directeur nog den rang van kolonel; zijne bevordering tot generaal-majoor werd echter elken dag verwacht.



sen", het toezicht hield over den gang van het onderwijs in zijn geheel omvang.

De compagniescommandanten hadden den rang van kolonel of luitenant-kolonel.

In elke compagnie waren verder 5 officieren-opvoeders, met den rang van luitenant tot en met dien van luitenant-kolonel. Voor elke afdeeling was dus één officier-opvoeder beschikbaar, terwijl de 15<sup>e</sup> overeenkomstige functies in het hospitaal waarnam.

In iedere compagnie was een officier van den dag belast met het toezicht over de cadetten gedurende hun vrijen tijd. 's Nachts sliep deze officier in een vertrek, in de onmiddellijke nabijheid van de betrokken compagnie gelegen.

De tractementen van bovenbedoeld personeel bedroegen:

Officieren-opvoeders . . . . .	1200	roebel	's jaars.
Compagniescommandanten . . . . .	1500	"	"
Inspecteur der klassen . . . . .	2400	"	"
Directeur van het korps . . . . .	4200	"	"

Zooals hieruit blijkt, zijn de tractementen geheel onafhankelijk van den rang, welke bekleed wordt. Eene verhooging dezer tractementen is aanstaande.

De directeur en de compagniescommandanten hadden woningen in een gedeelte van het gebouw.

Voor de officieren, welke geen woning in het gebouw hadden, bedroeg de vergoeding voor huishuur, die in Tiflis vrij hoog was:

Voor hoofdofficieren . . . . .	408	roebel	's jaars.
" subalterne-officieren . . . . .	246	"	"

In het nieuwe gebouw (zie: „Inrichting”) krijgen alle officieren eene rijkswoning.

Alle officieren, met de opvoeding der cadetten belast, moeten een cursus in de paedagogie te St. Petersburg doorloopen hebben. Deze cursus duurt 9 maanden (van 1 September—1 Juni).

Bij de 1<sup>ste</sup> compagnie waren 12 der cadetten onderofficier, terwijl één den graad van vice-feldwebel had.

Voor de exercitiën logeerden in het gebouw 3 onderofficieren van den troep, welke overigens geen diensten verrichtten.

In elke compagnie waren verder 6 soldaten als oppassers.

#### *Inrichting van het gebouw.*

De ruimte, welke het groote, midden in de stad gelegen, gebouw oplevert, wordt niet meer voldoende geacht voor het aantal cadetten. Wel is de localiteit vrij voldoende en volgens onze begrippen waarschijnlijk royaal te noemen, maar de binnenplaats is te klein om aan de cadetten voldoende gelegenheid tot beweging te verschaffen, terwijl het gaan door de stad, om een speelterrein op te zoeken, aan vrij groote bezwaren onderhevig is. Men heeft dan ook reeds naar een uitgestrekt terrein, even buiten de stad gelegen, omgezien en hoopt in

dit jaar met den bouw van eene geheel nieuwe inrichting te kunnen beginnen.

Elke compagnie (zie: „*Indeeling*”, blz. 498) beschikte over eene flinke, helder verlichte amusementszaal, met schilderijen versierd en van een parketvloer voorzien. Over het algemeen bevond zich in deze lokalen, met uitzondering van dat, voor de 1<sup>ste</sup> compagnie bestemd, weinig meubilair, daar zij voornamelijk dienden om te spelen of zich te vertreden. In de onmiddellijke nabijheid der amusementszalen bevonden zich de leerlokalen van de betrokken compagnieën; alle ruime, goed verlichte en geventileerde vertrekken. Wachtkamers voor de officieren van den dag kwamen op de amusementszalen uit. In dit gebouw werd aan de cadetten niets verkocht; na bekomen toestemming konden zij echter verschillende zaken in de stad doen koopen.

De slaapzalen, welke zich in het bovenste gedeelte van het gebouw bevonden, waren keurig netjes en hoog van verdieping; aan licht en lucht was geen gebrek. Toch viel niet te ontkennen, dat de vloeroppervlakte, in verband met het aantal cadetten, wel wat te gering was. De verlichting van de slaapzalen bij avond was vrij onvoldoende door het geringe aantal lampen. Eigenaardig was de wijze, waarop deze laatste ingericht waren, zoodat het mogelijk was het licht sterk te temperen, zonder ze lager te draaien. Op de slaapzalen van elke compagnie waakte gedurende den nacht een oppasser, terwijl voor den officier van den dag, zooals boven reeds vermeld werd, eene slaapkamer in de onmiddellijke nabijheid ter beschikking was.

Elke cadet was in het bezit van een kastje, dat voornamelijk voor particuliere eigendommen, boeken, enz. diende. Behalve een werkkiel en gymnastiektoilet hadden de cadetten, uitgezonderd hetgeen zij aan hadden, geen kleedingstukken in hun bezit. De Zondagsche kleeding, laarzen, ondergoed, enz. werden bewaard in een magazijntje bij de compagnie, waar overdag steeds een burger werkzaam was.

Er waren twee eetzalen, eene voor de 1<sup>ste</sup> compagnie en eene voor de 2<sup>e</sup> en 3<sup>e</sup> compagnie samen. Beide waren flinke, goed verlichte lokalen. In het grootste bevonden zich eenige gymnastiektoestellen, daar niet over een afzonderlijk gymnastieklokaal werd beschikt. Ook op sommige andere plaatsen in het gebouw waren nog rekstokken aangebracht. De keukens waren prachtig ingericht; men zou deze in een groot hôtél niet beter kunnen verlangen. Wat de zindelijkheid bij de bereiding van het eten aanbelangt, deze kon den toets der scherpste critiek doorstaan. De koks en al het keukenpersoneel waren burgers. De geheele voeding stond onder het beheer van een econoom, een burgerbeambte, terwijl de oudste dokter en de directeur zelf toezicht uitoefenden.

Het lokaal, dat voor kerk was ingericht, was te klein voor het geheele korps. De inrichting was, in vergelijking van die in andere militaire gebouwen, eenvoudig te noemen. De bibliotheek was zeer groot en van een rijken boekenschat voorzien. Deze zaal werd tevens voor

vergaderingen gebezigd. De boeken waren voornamelijk voor het leeraars-personeel bestemd, doch ook door de cadetten kon er gebruik van worden gemaakt. Overigens hield elke compagnie er eene kleine bibliotheek op na.

De natuurkundezaal was ruim en goed voorzien van de gebruikelijke instrumenten.

Een gedeelte van het gebouw was als hospitaal ingericht; ook dit maakte een zeer goeden indruk; steeds was een officier-opvoeder aanwezig. De cadetten droegen eene bepaalde ziekentenu.

Voor timmeren, muziekonderricht, enz. waren bijzondere lokalen bestemd.

De wachtkamer der leeraren, het bureau van den inspecteur der klassen, enz. voldeden aan de hoogste eischen van comfort.

De waschinrichtingen waren gebrekkig en naar oud-Russisch stelsel ingericht (doorlopende waterstraal, zonder dat het water in eene kom blijft staan). De privaten waren zindelijk en volgens het moderne stelsel.

De baanja (Russische badinrichting) was goed ingericht, doch niet groot; naar schatting konden een 20- à 30-tal cadetten te gelijk baden.

*(Wordt vervolgd.)*



## Gebruik van Cavalerie.

(Vervolg van blz. 432.)

### III. VERKENNINGSCAVALERIE.

In de beide vorige artikelen is de verkenningcavalerie reeds enkele malen aangeroerd, om aan te toonen, dat de taak, welke haar ten deel valt, nimmer aan de veiligheidscavalerie kan worden opgedragen.

Behalve de geringe ruimtebeheersching van deze laatste, welke het rechtstreeksch gevolg is van haren bijzonderen werkkring, n.l. onmiddellijke beveiliging, is ook de indeeling bij de veiligheidstroepen een beletsel gebleken, om er elders gebruik van te maken. Men kan geen twee heeren dienen; zeer zeker niet, wanneer zij twee zulke geheel verschillende eischen stellen.

De verkenningcavalerie is het werktuig van den Alg. Ct.; zij is een onmisbaar orgaan voor de bevelvoering.

Is het tactisch succes niet grootendeels afhankelijk van het te juister tijd en in de juiste richting inzetten van de hoofdmacht, en stijgen de kansen op eene gunstige einduitkomst niet met 100  $\%$ , indien wij den vijand daarbij de wet kunnen voorschrijven, hem bij den strijd ons initiatief opdringen?

De groote verantwoordelijkheid van elken zelfstandigen troepenaanvoerder legt hem de *plicht* op, al die maatregelen te nemen, welke hem in de eerste plaats dat initiatief kunnen verschaffen. En *onverantwoordelijk* is het, wanneer hij daarvan *vrijwillig* afstand doet, door zijne cavalerie *geheel* bij de veiligheidstroepen in te deelen. In onze vorige artikelen is er gelegenheid te over geweest de daarop betrekking hebbende paragrafen van ons V.V. aan eene bespreking te onderwerpen. Op dit aanbeeld kan niet genoeg gehamerd worden!

Voornamelijk hij, die bevelen tot het inzetten van alle krachten moet geven, zal het meest gevoelen, hoe noodig het is enkele berichten omtrent plaatsing of marschrichting des vijands te bezitten. Zonder die berichten, en dus in de grootst mogelijke onzekerheid verkeerende, omtrent den toestand rondom hem, is een krachtdadig handelen onmogelijk.

Krachtdadig handelen eischt niet alleen een object, om dit op toe te passen, maar ook de kennis van de omlijning van dit object, d.i. de

plaatsing en de tactische groepeerings der vijandelijke strijdkrachten. Het bijtijds ingelicht zijn maakt het daarenboven mogelijk de voorhand in het gevecht te verkrijgen.

Eene goede bevelvoering moet rekening houden met ruimte en tijd. De verkenningcavalerie stelt haar daartoe in staat.

In welken toestand (rust of beweging) de Alg. Ct. en zijne troepen zich ook bevinden vóór het contact met den vijand, *immer* rust op de verkenningcavalerie de plicht om den toestand rondom de eigen legermacht, hoofdzakelijk echter in de richting van den vijand, zoodanig op te helderen, dat de Alg. Ct. nimmer in zijne bevelvoering kan worden verrast.

Eene grens aan te geven, tot waar deze verkenningdienst zich moet uitstrekken, is niet mogelijk. De afstand tusschen de infanterie en de hoofdmacht der cavalerie, dus de diepte van het reeds verkende terrein, moet zóó groot zijn, dat de Alg. Ct. tijd heeft om zijne gevechtsbevelen te geven en deze te doen uitvoeren, zonder daarin door den vijand verrast te worden.

Bij eene troepenmacht van eene divisie of meer, moet dan ook op eene reeds verkende dieptestrook van minstens 20 KM. gerekend worden. De eigenlijke verkenning gaat nog verder; dit wordt aan den cav.-Ct. overgelaten.

Wij willen echter nog eens de aandacht vestigen op het feit, dat elke zelfstandige commandant, bij een doelmatig gebruik der verkenningcavalerie, *steeds* op de hoogte zal zijn van den toestand binnen een rayon, waarvan de straal bepaald wordt door den eisch, dat de noodige bewegingsvrijheid verkregen wordt.

Dat de verkenningcavalerie vooruit moet blijven in de richting des vijands wordt ook door ons V.V. gehuldigd. Zie b.v. § 177, 2<sup>e</sup> alinea, 1<sup>ste</sup> gedeelte (lees hier „verkenningdienst” in plaats van „ophelderingdienst”) en § 220, 2<sup>e</sup> alinea. En al is de verkenningcavalerie niet vooruit, dan wordt telkens de behoefte gevoeld, om de verkenning op grooten afstand vooruit te brengen om toch maar bijtijds inlichtingen omtrent den vijand te bekomen. Wij wijzen hier op § 179, 3<sup>e</sup> alinea, 2<sup>e</sup> gedeelte en op § 230, eersten zin.

Wij hebben reeds aangehaald, dat door ons V.V. deze cavalerie verkeerdelijk aan de veiligheidstroepen ontnomen wordt, of deze verkenningen aan de veiligheidstroepen worden opgedragen. Wij constateeren, dat zoowel in den toestand van rust, als in dien van beweging, het beginsel zegeviert: *Cavalerie altijd vooruit om vrijheid van handelen te kunnen behouden.*

Wat geschiedt er nu met onze verkenningcavalerie bij de groote manoeuvres!

In plaats van de beide partijcommandanten op de hoogte te stellen van den toestand binnen de ruimte, die zij noodig hebben voor de meer bedoelde vrijheid van handelen, zien wij beide partijen op korten afstand van elkaar opgesteld, en de cavalerie elken dag *opnieuw vooruitgaan* om de verkenning *aan te vangen*. Dit is een vicieuse toestand.

In werkelijkheid *was* de cavalerie reeds vooruit en *kenden* de commandanten der wederzijdsche partijen door hunne verkenningcavalerie den geheelen toestand in grove trekken binnen het bepaalde rayon.

En wil men op een manoeuvredag het infanteriegevecht tot zijn recht doen komen, belast dan de cavalerie niet meer met de verkenning der tegenpartij (deze verkenning in front zou reeds *afgeloopen* zijn), doch stel de cavalerie op in de flanken van den vijand, waar zij in werkelijkheid ook zou zijn, wanneer beide partijen elkaar tot op een 10 KM. zouden zijn genaderd, en deel beider partijcommandanten eenige berichten mede, die de cavalerie b.v. in den vroegen ochtend zou hebben kunnen inwinnen.

Houdt men dit in het oog, dan wordt een ieder meer doordrongen van den eisch der werkelijkheid, dat de verkenningcavalerie altijd vooruit is en ook moet zijn; dan komt de verkenning van deze cavalerie gedurende den aanmarsch beter tot haar recht; bij een onderlingen afstand van 8—10 KM. toch, behoort zij op de *flank* der tegenpartij te verkennen en niet meer in het front. Beide Wapens komen dan nog den zelfden dag in werking, en meer overeenkomstig de werkelijkheid.

Den eersten dag der groote manoeuvres verdient het aanbeveling den afstand van beide partijen b.v. 60 KM. of 35 KM. te nemen (afhankelijk van den toestand, n.l. of beide marcheeren, dan wel slechts één hunner marcheert), zoodat de verkenning ook éénmaal in front kan geschieden en de infanterie in de gelegenheid is gedurende een geheelen dag te marcheeren. (Wij wenschen de lezers erop opmerkzaam te maken, dat hier geen sprake is van ophelderings- of strategische cavalerie, want deze moet bij eene groote manoeuvre buiten beschouwing blijven; de Leider verschaffe genoegzame gegevens, gebouwd op inlichtingen eener fictieve ophelderingscavalerie.)

Een handelen volgens de boven geschetste methode — welke ook op ons V.V. berust — zal een geheel ander gebruik der verkenningcavalerie doen zien, dan bij ons gewoonlijk het geval is. Het zal zeer zeker tot een ander uitgangspunt leiden, van invloed op de bevelen voor die cavalerie.

Toch kan het voorkomen, dat de verkenningcavalerie hare verkenning begint *ter hoogte* van de met haar samenwerkende infanterie, n.l.:

1°. op den eersten dag der concentratie;

2°. wanneer eene brigade of een detachement eene bijzondere opdracht ontvangt en deze afdeeling in de bevolen richting vooruitgaat.

Maar dit zijn uitzonderingen en het verdient alle aanbeveling streng vast te houden aan den noodzakelijken eisch, dat de verkenningcavalerie *dag en nacht* vooruit blijft.

Niet ten onrechte wordt gezegd, dat zij voor *beveiliging op grooten afstand* zorg draagt, en wij willen erbij voegen, dat daarmede bedoeld wordt *beveiliging der bevelvoering*, opdat haar den vereischten tijd gelaten wordt, om den toestand te overwegen en bevelen te geven. „De meer algemeene beveiliging” der troepen gaat er mede samen. In Frankrijk noemt men dezen dienst „*sûreté de première ligne*”.



De cavalerie, welke deze rol vervult, hebben wij verkenningscavalerie genoemd, ter betere onderscheiding der veiligheidscavalerie. Waar beide cavalerieën niets met elkaar te maken hebben, is het, ter voorkoming van vergissingen, wenschelijk haar een afzonderlijken naam te geven.

Ons V.V. is in dit opzicht niet gelukkig geweest. De verkenningscavalerie wordt er gewoonlijk zelfstandige cavalerie genoemd; een naam, die, om reeds in ons eerste artikel aangegeven redenen, niet juist genoemd kan worden. Na het algemeene doel der verkenningscavalerie in het licht gesteld te hebben, zullen wij bij onze verdere beschouwingen van het beginsel uitgaan, dat elke zelfstandige commandant zijne verkenningscavalerie onmiddellijk tot op den noodzakelijken afstand vooruit schuift, en dat deze cavalerie in de richting des vijands vooruit blijft. Uit alle handelingen van deze cavalerie moet dan ook het streven spreken, om te voldoen aan den haar gestelden eisch: „zorg, dat ik op de hoogte blijf van 's vijands bewegingen binnen het door mij bepaalde rayon”. De verkenningscavalerie vindt hierin haar *reden van bestaan*. Dat zij dit voor oogen houde!

Zich indenkende in het reeds omschreven doel, zal de commandant der verkenningscavalerie moeten begrijpen, dat het vooral op de tijdige melding van *grootere* vijandelijke troepenafdeelingen, binnen het voor dit geval geldende rayon, aankomt.

Kleine patrouilles oefenen geen invloed op de maatregelen van den Ct. van het Veldleger of op die van den Alg. Ct. uit; een voortdurend binnenkomen van dergelijke onbeteekenende meldingen is hinderlijk voor de bevelvoering en bemoeilijkt het algemeen overzicht. Zij worden dus niet gemeld.

En aangezien de grootere troepenafdeelingen, zoowel die bestaande uit cavalerie, als uit infanterie, op grooten afstand der tegenpartij de wegen zullen houden, zal de cavaleriecommandant zonder bezwaar kunnen afzien van eene regelmatige doorzoeking van het terrein. Deze onnoodige patrouilledienst — thuis behoorende bij den veiligheidsdienst — versnipperd daarenboven de krachten te veel en houdt zijne beweging op ongerechtvaardigde wijze op.

Hij behoort hoofdzakelijk zijne aandacht te wijden aan de naderingswegen in de richting der eigen troepen; want hierlangs zullen zich de vijandelijke colonnes bewegen of ongeveer loodrecht hierop bevindt zich de vijandelijke stelling (aannemende, dat de keuze van eene stelling afhankelijk is van de aanmarsrichting des aanvallers).

De hoofdwegen moeten voortdurend bewaakt blijven, dag en nacht; nevenwegen zijn minder belangrijk, doch eischen toch eene herhaalde waarneming.

Verkenningsdetachementen en verkenningspatrouilles zijn de elementen, waarmede de cavaleriecommandant zijn verkenningsdienst moet organiseren. Het overige gedeelte houde hij zoo veel mogelijk geconcentreerd, eensdeels om de verkenning vlug in eene andere richting te kunnen

overbrengen, anderdeels om hinderpalen met wapengeweld te kunnen breken.

Detacheering van eskadrons kan voorkomen, indien het te bewaken rayon te groot wordt, om overal met ééne reserve tijdig hulp te bieden, of indien de terreinsgesteldheid meerdere ondersteuningën noodig maakt. Verkenning staat ook hier weder op den voorgrond, niet de zucht naar wapensucces.

*Verkenningcavalerie bij den voorwaartschen marsch.*

Waar wij hier iets nader zullen ingaan op de uitvoering van den verkenningdienst, moet al dadelijk de nadruk gelegd worden op het reeds boven omschrevene, n.l. om hoofdzakelijk de naderingswegen waar te nemen. Dit feit alléén dwingt een ieder om van het ontwerpen van een schema voor een dergelijken dienst af te zien. Elk geval eischt eene andere organisatie, afhankelijk van het inzicht van den cav.-Ct. Wij moeten en zullen ons dus tot enkele algemeenheden bepalen.

Den eersten dag, dat de troepen ter beschikking komen van den Commandant van het Veldleger of van den Commandant eener zelfstandig optredende divisie, *eene omstandigheid, plaats vindende buiten het bereik des vijands*, zal het voor de verkenningcavalerie eene gemakkelijke taak zijn, om de haar toekomende plaats op één dagmarsch voor het leger of de divisie in te nemen. De belanghebbende Alg. Ct. heeft slechts aan te geven, tot in welke lijn hij de verkenningcavalerie vooruit wil hebben; verkenning van het te doorrijden terrein staat op den achtergrond.

Wij hebben de mogelijkheid niet ontkend, dat eene troepenafdeeling in de nabijheid des vijands met eene zelfstandige opdracht kan worden belast, en in dit bijzondere geval zal de daarbij ingedeelde verkenningcavalerie hare verkenning dikwijls van uit de hoofdmacht der infanterie moeten aanvangen.

Deze uitzonderingen, hoofdzakelijk toepassing vindende in, wat men soms wel eens noemt, den detachementsoorlog, kan men gewoonlijk in 50% van de opzetten onzer groote manoeuvres en in de tactische oefeningen op de kaart of op het terrein terugvinden.

Geen wonder, dat het gebruik der verkenningcavalerie zooveel te wenschen overlaat, dat zoo weinigen het ware doel ervan begrijpen. En hierin ligt de oorzaak van deze fouten, dat men:

- a. de voorhoede met de verkenning belast;
- b. de verkenningcavalerie onder de bevelen van den commandant der voorhoede stelt.

Komt eenmaal — door de, voorloopig *blijvende*, plaatsing der verkenningcavalerie ver voor de hoofdmacht, en door de indeeling der veiligheids-cavalerie bij de veiligheidstroepen — de *splitsing* van beide diensten meer tot uitdrukking, dan zullen dergelijke misstanden niet meer plaats vinden.

Wanneer alzoo een detachement in de nabijheid des vijands eene

bijzondere zelfstandige opdracht gekregen heeft, dan beoogt deze detachering in hoofdzaak het bereiken van een van te voren *vastgesteld doel*, b.v. verdrijving des vijands, bezetten van een belangrijk punt, enz.

Het beginsel in het oog houdende, dat de verkenningcavalerie tót het bewaren der bewegingsvrijheid dient, zal een snel voorwaarts gaan in elk geval gewenscht zijn. Het vastgestelde doel geeft de richting en ongeveer de plaats des vijands aan. De cav.-Ct. heeft dientengevolge alleen voor de algemeene verkenning van het terrein tusschen de eigen infanterie en het doel en voor de tactische verkenning van het doel zorg te dragen. De verkenning van het reeds bekende doel moet hier *direct* in het oog worden gehouden; de nabijheid des vijands eischt spoedige berichten.

Omvat het doel het bezetten van een belangrijk punt, dan zal de toegevoegde verkenningcavalerie den plaatselijken toestand nagaan, en de algemeene verkenning van het terrein in de richting des vijands zoover voortzetten, als noodig is om den detachementscommandant gelegenheid te verschaffen, om tijdig maatregelen voor de verdediging te treffen.

In beide gevallen zal de cavaleriecommandant ook zijne aandacht over het neventerrein moeten laten gaan, om den det.-Ct. zijne volle vrijheid van handelen te waarborgen.

Beschouwen wij thans eene hoofdmacht van eene, twee of meer divisien, marcheerende in ééne groep onder eenhoofdige leiding. Op 15—25 KM. voor dit marschfront bevindt zich de verkenningcavalerie. Deze cavalerie richt zich in hare voorwaartsche beweging naar de hoofdmacht, zoodat de Alg. Ct. voortdurend op de hoogte van den toestand, op minstens één dagmarsch vóór hem in de richting des vijands, kan blijven. De verkenning door deze cavalerie moet zich over eene frontbreedte, minstens overeenkomende met die van het marschfront, uitstrekken, opdat de Alg. Ct., bij het verschijnen des vijands tegenover een der vleugels, nog in staat kan zijn, zonder verlies van initiatief, alle krachten in de bedreigde richting te concentreeren.

De breedte van het marschfront moet dus ter kennis van den cav.-Ct. gebracht worden, wil deze verantwoordelijk gesteld worden voor zijne algemeene taak, den Alg. Ct. vrijheid van handelen te waarborgen.

De gegevens, waarop de cav.-Ct. zijn verkenningdienst moet organiseren, zijn dus in hoofdzaak:

1°. Lengte van den marschweg der infanterie.

2°. Breedte marschfront.

3°. Hoofdnaderingswegen in eigen richting.

In de bevelen aan den cav.-Ct. moet daarom o.a. voorkomen:

1°. Algemeene toestand; eigen doel.

2°. Tijd van afmarsch, marschwegen en eindpunten van den marsch der divisien.

3°. Lijn, tot welke de verkenningcavalerie zal vooruitgaan; bijzondere verkenningen.



4°. Hoofddistributieplaats(en) en uur van uitdeeling.

5°. Waarheen de berichten; plaats Alg. Ct.

Bij het einde van den marsch zal de cav.-Ct. zijne opstelling en zijn stafkwartier aan den Alg. Ct. bekend maken, opdat deze hem nieuwe bevelen kan doen toekomen.

Hoe zal de cav.-Ct. zijne taak uitvoeren?

De opdracht — de vrijheid van handelen van den Alg. Ct. te waarborgen — dwingt den cav.-Ct. zoo lang mogelijk tusschen den vijand en de eigen partij te blijven; daardoor alleen is hij in staat, den toestand in front geheel te overzien en veranderingen van 's vijands opstellingen, binnen een dagmarsch afstand, onmiddellijk te melden.

Deze plicht heeft tot gevolg, dat hij *weerstand* moet bieden aan vijandelijke cavalerie, welke hem van zijne eereplaats tracht te verdrijven.

De verkenningcavalerie, bij ons zeer zwak zijnde, zal in de karabijn een machtigen steun vinden om dien weerstand te bieden; verdediging te paard is niet uitgesloten. Toch moeten wij in aanmerking nemen, dat het weerstand bieden over eene groote frontbreedte beter met een vuurwapen kan plaats vinden; een aanval te paard kan slechts plaatselijk lucht verschaffen en eischt *groot*e concentratie van krachten, hetgeen niet bevorderlijk kan zijn aan den eisch, bewaking van eene breede terreinstrook.

Aangezien nu het bieden van weerstand met zwakke krachten het gemakkelijkst bij eene gunstige terreinsgesteldheid uit te voeren is, zal het aanbeveling verdienen terreinafscheidingen in het oog te nemen, tot waar het gros (en andere ondersteuning) der cavalerie vooruitgaat.

Bij het bereiken van elke terreinafscheiding moet de cav.-Ct. dan ook de overtuiging hebben, dat het achtergelegen terrein voldoende is verkend. Vooruitgezonden patrouilles en detachementen melden hem, of het terrein tusschen de hoofdmacht der cavalerie en de volgende, reeds in het oog genomen, opstelling *vrij* van vijand is of *niet*.

Deze wetenschap is voor den cav.-Ct. van groot belang, opdat hij tijdig maatregelen kan nemen zijne verkenning hoofdzakelijk in de richting van den aanmarcheerenden of opgestelden vijand voort te zetten.

Waar breede fronten bewaakt moeten worden, zal het soms veel tijd vereischen het gros der cavalerie in de bedreigde richting te verplaatsen. De afstand, waarop de cav.-Ct. *zijne* verkenningselementen vooruitzendt, is dus afhankelijk van het marschfront der achter hem marcheerende legerafdeelingen.

Wij hebben hierboven den nadruk gelegd op het *hoofdzakelijk* verkennen in de bedreigde richting, en deden dit om te doen uitkomen, dat de cav.-Ct. het overige gedeelte van het terrein vóór het marschfront niet geheel onbewaakt mag laten.

Wie weet, of uit andere richtingen niet meerdere vijandelijke colonnes naderen?

Omvat de waarborg van vrijheid van handelen niet het *totaal* overzicht van den toestand?

Welk eene verantwoordelijkheid voor dien cav.-Ct.! Hoe jammer, dat bij ons niet de mogelijkheid bestaat, om evenals in Engeland desnoods tijdelijk *the right man* aan het hoofd van de verkenningcavalerie te plaatsen!

De geheele verkenningdienst voor het front van de lègergroep is in ééne hand vereenigd geworden, omdat eenhoofdige leiding het meest geschikt voorkomt voor eene doelmatige organisatie der verkenning.

Bij het innemen eener afwachtingsopstelling, waarbij tegenover een, uit nog onbekende richting, aanmarcheerenden vijand moet opgetreden worden, zal het wenschelijker zijn de leiding van den verkenningdienst te splitsen volgens de hoofdrichtingen, waaruit de vijand verwacht kan worden. Heeft de strategische cavalerie echter haar taak op voldoende wijze vervuld, dan zal deze onbekendheid zich tot een minimum beperken.

De wenschelijkheid van eenhoofdige leiding zal den cav.-Ct. verplichten *zelf* den verkenningdienst te organiseeren, dus zelf de te verkennen wegen en terreinvoorwerpen aan te geven.

Wij hebben reeds aangevoerd, dat de te verkennen frontbreedte zóó groot kan zijn, dat tijdige ondersteuning uit het gros der cavalerie niet kan plaats vinden; eene detachering van eskadrons zal dus meermalen geschieden en wel hoofdzakelijk achter de vleugels van het geheele patrouillenet.

Waar het uitzenden van verkenningselementen uit het gros tot aan de vleugels van de te verkennen frontbreedte met veel tijd en krachtverlies zal gepaard gaan, komt het logisch voor deze elementen aan bedoelde gedetacheerde eskadrons te ontnemen.

Eene voortdurende detachering van evenwijdig marcheerende eskadrons, waarbij aan elk dezer eene terreinstrook, al is deze van geen waarde voor den vijand, toegewezen wordt, kan dus nimmer in de bedoeling liggen. Wij stellen ons voor, dat de cav.-Ct. zelf de verkenningselementen dirigeert in het gedeelte van het te verkennen terrein, waar hij zijn invloed door middel van ondersteuning kan doen gelden, rekening houdende met de krachten der paarden en met den factor tijd; buiten deze werkingssfeer wordt de detailverkenning aan gedetacheerde afdelingen overgelaten, welke van hem voor dien dag eene instructie ontvangen.

Onnoodig is het eigenlijk hieraan toe te voegen, dat de hoofdmacht der cavalerie en andere alleen marcheerende eskadrons zichzelf beveiligen.

De verkenningsorganen zijn de verkenningspatrouilles (waaronder off. patr.) en verkenningdetachementen, welke laatste eene grootere sterkte hebben. Of de cav.-Ct. of de Ct. van eene gedetacheerde afdeling deze of gene zal uitzenden, moet voor elke verkenning afzonderlijk beslist worden. Waar veel tegenstand verwacht wordt, zullen verkenningdetachementen meer succes hebben. LANSIER heeft er reeds op gewezen, hoe elk verkenningselement, behalve ordonnansen, ook eenige *sabels* moet tellen, om niet voortdurend voor elken hinderpaal uit den weg te behoeven te gaan. Al is het aanvallend optreden bij verkenning al-

tijd het uiterste middel en wordt het gevecht niet door ons *gezocht*, toch zal de vijandelijke cavalerie menigmaal oorzaak van een samen-treffen zijn. Verkenningsdetachementen zijn daarenboven in staat verkenningen van secundaire aard te gelijker tijd te verrichten.

De cav.-Ct. zal enkele patrouilles, voornamelijk off. patr., reeds onmiddellijk op 15—20 KM. vooruitzenden, welke door hemzelf geïnstrueerd worden.

Wij stellen ons voor, dat de overige patrouilles van minder ver strekkenden aard door de eskadronscommandanten afgezonden worden, aan wie de cav.-Ct. de verschillende opdrachten telkens doet toekomen.

Gedetacheerde eskadrons zullen op de zelfde wijze te werk gaan en op bepaalde, te voren aangegeven groote verbindingswegen of relaisposten hunne berichten inzenden.

Aan elk verkenningselement wordt, behalve de inlichtingen omtrent den vijand en den marschweg van de afdeeling, die hem uitzendt, ook medegedeeld:        het doel en

                  het hereenigingspunt met zijne afdeeling.

Door aldus te handelen zal de cav.-Ct. *bijtijds* een overzicht krijgen van den algemeenen toestand, om hierna zijne marschrichting, met het oog op de verkenning van een gesignaleerden vijand, te kunnen regelen.

#### *Verkenningscavalerie gedurende den tijd van legering.*

Veronderstellen wij in de eerste plaats, dat de patrouilles geen contact met den vijand verkrijgen, en dat de cav.-Ct. met zijne hoofdmacht de lijn bereikt, tot welke hij voor dien dag zijne verkenningen minstens moet hebben uitgestrekt.

Het terrein tusschen hem en de infanteriecolonnen is dan voldoende nagegaan, terwijl vele uitgezonden patrouilles en detachementen, ter plaatse blijvende observeeren, zijn *eigen* vrijheid van handelen waarborgen en de voornaamste verkeerswegen bewaken.

Eene dergelijke opstelling verzekert „de meer algemeene beveiliging”, waarvan in ons V.V. sprake is in § 177, 2<sup>e</sup> alinea, en in § 220, 2<sup>e</sup> alinea.

Deze cavalerie *blijft* gedurende den nacht in hare vooruitgeschoven opstelling. Haar 's avonds telkens achter de infanterie terug te nemen en den volgenden ochtend weder uit te zenden, geeft niet alleen aanleiding tot onnoodig verlies van tijd en krachten, doch is *onverantwoordelijk* met het oog op de kans, dat daardoor de vrijheid van handelen verloren wordt, welke toch eene levensquaestie voor den Alg. Ct. blijft.

Door hare bewapening is de cavalerie in staat zelf hare kantonnementen te verdedigen en zich staande te houden. Hulp van compagnieën wielrijders zal altijd welkom zijn!

Des nachts heeft deze cavalerie in elk geval zorg te dragen voor:

1°. Onafgebroken waarneming der groote verkeerswegen en belangrijke knooppunten.

2°. Onmiddellijke beveiliging der eigen kantonnementen en oordbivaks.

Het eerstgenoemde punt eischt elementen, die door hunne groote



bewegelijkheid zoo noodig de voeling met den vijand kunnen blijven behouden, en welke op grooten afstand (10—15 KM.) vóór de legerings-oorden der cavalerie hunne opdracht vervullen. Aan hen wordt een bepaalde weg of knooppunt aangewezen, om dit gedurende den ganschen nacht tot nader order waar te nemen. Hunne opdracht in het oog houdende, zijn zij niet aan eene bepaalde plaats gebonden.

Hunne taak bestaat dus in:

a. bewaking der groote naderingswegen met het oog op eene tijdige melding ten bate van den Alg. Ct.;

b. tijdige waarschuwing van de cavaleriekantonnementen.

De onmiddellijke beveiliging, genoemd onder 2<sup>o</sup>., eischt het opstellen van voorposten, welke hun dienst te voet verrichten; hun weerstandsvermogen zetelt natuurlijk in de karabijn en in versperring der naderingswegen tot de kantonnementen.

Hoe deze voorposten uitgezet worden, is niet mogelijk te omschrijven; de plaatselijke toestanden zijn hier beslissend en de uitvoering moet dan ook aan den daarmede belasten persoon overgelaten worden, naar aanwijzingen van den kantonnementscommandant.

Wij veronderstellen, dat elk kantonnement zijn eigen veiligheidsmaatregelen dient te nemen, en dat er van eene soort stelselmatige of aaneengesloten voorpostenlinie vóór de verschillende kantonnementen geen sprake mag zijn. De zucht naar stelselmatigheid veroorzaakt aanzienlijk verlies van krachten, omdat de aaneensluiting der voorposten opstellingen in het tusschenterrein eischt, waaraan des nachts weinig waarde moet worden gehecht. Dit ter rechtvaardiging van de woorden hierboven: „naar aanwijzingen van den kantonnementscommandant”.

De cavalerie is wegens haar kleinen marsch van ongeveer 25 KM. vrij spoedig in de laatste opstelling aangekomen, waardoor genoegzaam tijd overblijft het voorgelegen terrein tot op 10—20 KM. met patrouilles waar te nemen. De cav.-Ct. kan hierdoor beslissen, of hij in de ingenomen lijn, of meer achterwaarts, den nacht zal doorbrengen.

De ingekomen meldingen hebben invloed op het uur van inrukken naar de kantonnementen.

De cav.-Ct. geeft een legeringsbevel uit, in hoofdzaak omvattende de volgende punten:

- 1<sup>o</sup>. Laatste berichten omtrent den vijand.
- 2<sup>o</sup>. Eigen legering en die der voorste inf.-afdeelingen.
- 3<sup>o</sup>. Verkenningsmaatregelen gedurende den rusttoestand; door wien te verrichten.
- 4<sup>o</sup>. In welke richting bij een overmachtigen aanval des vijands uit te wijken.
- 5<sup>o</sup>. Bevelen voor den trein.
- 6<sup>o</sup>. Hoofddistributieplaats(en); uur van uitdeeling.
- 7<sup>o</sup>. Eigen stakkwartier; hoe laat rapport; waar en wie er verwacht worden.

Heeft de cav.-Ct. aan den Ct. van het Veldleger van zijne opstelling kennis gegeven, dan is ontvangst van nieuwe bevelen voor den volgenden dag mogelijk.

Na ontvangst dezer bevelen zal de cav.-Ct. de zijne moeten uitreiken, hoofdzakelijk omvattende:

- 1°. Nadere inlichtingen omtrent den vijand.
- 2°. Marschwegen der divisiën; marschweg hoofdmacht cavalerie.
- 3°. Ontvangen opdracht.
- 4°. Bevelen voor gedetacheerde eskadrons.
- 5°. Verzamelplaats; hoe laat.
- 6°. Aanwijzing der eskadrons, die op een bepaald uur off.-patr. ter beschikking van den cav.-Ct. stellen.
- 7°. Bevelen aan esk.-Commandanten omtrent het voorwaarts verzamelen der gedurende den nacht vooruitgeschoven detachementen.
- 8°. Bevelen voor den trein.

De cav.-Ct. laat gedurende eenigen tijd iemand op het gewezen stafkwartier achter tot het in ontvangst nemen van berichten, welke nog mochten inkomen.

#### *Verkenningcavalerie bij contact met den vijand.*

Hebben wij hierboven ondersteld, dat deze cavalerie geen ernstig contact met den vijand verkreeg, thans moeten wij het omgekeerde geval meer van nabij bezien.

In bovenstaande bevelen werden telkens de marschwegen of de voorste kantonnementen der divisiën opgenomen.

Hiervoor bestaat eene bijzondere reden.

De verkenningcavalerie heeft een uitgestrekt terrein te bewaken. Ging eene melding van eene patrouille naar den cav.-Ct., van dezen naar den Ct. van het Veldleger, daarna eventueel naar een der div. Cn., dan zou er te veel tijd verloren gaan, voor het geval de bedoelde divisie meer rechtstreeks werd bedreigd.

Het verdient dus aanbeveling, dat elk onderdeel der verkenningcavalerie hare berichten *ook rechtstreeks* naar de meest bedreigde divisie zendt. Deze handelwijze verdient de aandacht en des te meer, naarmate de afstand tusschen cavalerie en infanterie door het naderen van den vijand kleiner wordt.

De verkenning in front is voorloopig de belangrijkste, omdat de Alg. Ct. in de eerste plaats moet weten, in welke richting en met welke frontbreedte de vijand aanmarcheert, dan wel eene afwachtingsopstelling heeft ingenomen.

Veranderingen zijn altijd mogelijk; de verkenningcavalerie moet zich daarom tusschen beide partijen blijven handhaven, totdat de veiligheids-(voorhoede-) cavalerie in staat is hare taak over te nemen. Dit geschiedt bij een onderlingen afstand van ongeveer 9—10 KM.

Komt de vijand langzamerhand binnen de ruimte, welke de voorhoede-cavalerie beheerscht, dan zal de verkenningcavalerie voor het front

moeten uitwijken en hare verkenningen in de flanken der tegenpartij moeten voortzetten (al heeft zij deze reeds te voren in het oog gehouden).

Waarheen, naar welke flank behoort de cav.-Ct. uit te wijken?

Wij stellen voorop, dat op beide flanken verkenningscavalerie aanwezig moet zijn en hieraan behoort de cav.-Ct. te rechter tijd te denken, want eene detachering naar de andere flank zal langs den rug der eigen partij met veel tijdverlies gepaard gaan. De vijand marcheert gewoonlijk niet in ééne colonne; verkenning op zijne beide flanken is dus hoogst noodzakelijk.

Heeft de Ct. van het Veldleger geene aanwijzingen daaromtrent gegeven, dan begeeft de cav.-Ct. zich met de hoofdmacht der cavalerie naar den tactisch meest gewichtigen vleugel, dus dáár, waar het terrein zich het best tot eene omtrekking of omvatting, door wien ook, leent. Totaal open terrein komt, in verband met de uitwerking der hedendaagsche vuurwapenen, het minst in aanmerking.

In een vorig artikel is de taak der veiligheidscavalerie gedurende het gevecht nagegaan en hieruit bleek, dat deze zich naast de vleugels der gevechtlinie blijft ophouden tot *beveiliging* der eigen flanken. Aan deze cavalerie is het verboden hare plaats te verlaten en verkenningen in 's vijands flanken en rug te ondernemen.

Deze taak valt toe aan de verkenningscavalerie, het orgaan van den Ct. van het Veldleger. Hare wijze van handelen, duidelijk volgende uit de algemeene opdracht: „*Houd mij voortdurend op de hoogte van den toestand binnen een bepaald rayon*”, vindt thans uiting in verkenning van 's vijands flanken en rug. Dit is de eenige wijze, waarop kennis gekregen kan worden van de geheele vijandelijke opstelling; eene wetenschap, zóó noodig voor het tijdig nemen van besluiten.

De vijandelijke cavalerie, het zelfde beoogende, zal eene hindernis vormen, die noodzakelijk uit den weg moet worden geruimd. Een samenstoot is hier onvermijdelijk door de aanwezigheid van de wederzijdsche cavalerieën op eene beperkte terreinstrook. Hoe wenschelijk het ook moge schijnen, om alle cavalerieduels, als uit den booze, te verbannen, in dit geval zullen wij onderworpen worden aan die fatale aantrekkingskracht, welke ruitery steeds op elkaar uitoefent.

Ondanks dezen samenstoot en hoe deze later ook moge afloopen, verkenningspatrouilles worden door den cav.-Ct. afgezonden naar alle belangrijke punten, welker verkenning het inzicht zal vermeerderen.

Heeft de hoofdmacht der cavalerie succes, tant mieux, de verkenning zal des te beter worden voortgezet; heeft zij geen succes, dan wordt de moed niet opgegeven en zal een hernieuwd voorwaarts gaan het bewijs van hare plichtsbetrachting moeten zijn. Eenmaal geslagen cavalerie mag tijdelijk haren samenhang verloren hebben, doch nimmer den wil hare belangrijke opdracht ten einde toe te vervullen.

Bij hare pogingen, om de opstellingen des vijands nauwkeurig te leeren kennen, ten einde elke verandering in de verhouding der krachten voor het geheele front onmiddellijk te kunnen melden, zal zich meer-



malen de gelegenheid voordoen, met gunstigen uitslag in het gevecht in te grijpen. De waarde van een dusdanigen aanval ligt minder in het aantal ingezette krachten, dan wel in het onverwachte optreden en in de nadeelige richting, waarin de stoot wordt toegebracht.

Dikwijls wordt aan verkenningcavalerie de dekking van eene omtrekke of omvattende beweging opgedragen. Tot dusverre hebben wij het woord „dekken” zoo goed als niet gebruikt, omdat deze taak hoogst zelden aan de cavalerie gegeven kan worden.

In „De Mil. Spectator”, 1902, is reeds op voldoende wijze het niet samengaan van eene krachtige verkenning met dekking betoogd. Dat de verkenningcavalerie eerder dan de ophelderingscavalerie tot een gevecht met de vijandelijke cavalerie zal komen, ligt uitsluitend in het feit, dat de verkenningcavalerie zich niet van hare plaats mag laten dringen. Hoe zou zij anders hare opdracht kunnen vervullen?

Verkeerd zou het zijn, hieruit af te leiden, dat zij ook *dekt*. Zij *handhaaft* zich alleen vóór het front, om het overzicht over den toestand in handen te kunnen *blijven* houden.

Wat betreft de dekking eener omtrekkende of omvattende beweging, waarbij natuurlijk op den voorgrond gesteld wordt, dat deze cavalerie gedurende dien tijd van eene krachtige verkenning afziet, diene het volgende.

Onder *dekking* moet dan verstaan worden, het *inzicht beletten*; een maatregel, hoofdzakelijk tegen vijandelijke cavalerie gericht.

Veiligheidscavalerie begeleidt de infanteriecolonne, welke de beweging uitvoert, om haar tegen verrassing te bewaren; hiervan is de verkenningcavalerie ontheven.

Wil aan deze dekkingsopdracht voldaan worden, dan moet aan *alle* vijandelijke cavaleriepatrouilles het inzicht belet worden en eveneens elke sterkere cavaleriemacht teruggewezen worden, die hare patrouilles tracht te steunen. Gelukt het aan ééne patrouille om onze troepenverplaatsing waar te nemen en dit te melden, dan is de dekking „umsonst”.

Wil cavalerie, marcheerende, aan deze opdracht voldoen, dan zullen de afdeelingen eene niet te breede formatie mogen innemen en moeten de krachten geconcentreerd blijven. Zie het heldere betoog, voorkomende in „De Mil. Spectator”, 1902: „De meening, dat Aufklärung concentratie en Verschleierung verdeeling beteekent, is niet logisch verdedigbaar, daar het eene een tegenmaatregel tegen het andere beteekent en men niet aan eene geconcentreerde macht eene verspreide formatie kan tegenoverstellen om haar het doordringen te beletten”.

Gaat men geconcentreerd en marcheerende voorwaarts, zoo bestaat voor vele vijandelijke patrouilles gelegenheid om door te dringen, ten gevolge waarvan aan de dekkingsopdracht niet kan worden voldaan.

Een tweede nadeel van het, marcheerende, dekken en het zich *aansluiten* aan de bewegingen, die juist verborgen moeten blijven, is, dat de vijandelijke cavalerie reeds daaruit zou kunnen opmaken, *in welke richting* en *hoever* de infanterie zich verplaatst heeft.

In elk geval moet er dus eene bredere opstelling ingenomen worden, om alle wegen en toegangen tot het achtergelegen terrein voor vijandelijke patrouilles *af te sluiten*. Dit is misschien alleen nog mogelijk, wanneer de defensieve kracht vergroot wordt door middel van het vuurwapen en daarbij de hoofdmacht der cavalerie zeer mobiele reserves vormt. Hierdoor wordt het bovengenoemde tweede nadeel te gelijker tijd opgeheven, indien de te bezetten lijn buiten het terrein der verborgen te houden verplaatsingen is gelegen.

Dat gunstige terreinafscheidingen de voorkeur verdienen bij de keuze van de plaatsing dezer cavalerie, is natuurlijk. Leent het terrein er zich niet toe, dan..... twijfelen wij aan het gelukken.

De verkenningscavalerie, tijdelijk met deze opdracht belast, moet zich dus vergenoegen met den tegenstander af te wijzen en zij dient al hare krachten hiervoor in te spannen. Dit is de reden, waarom geen andere taak te gelijker tijd aan haar kan worden opgedragen, en wel allerminst nog die van het uitvoeren van krachtdadige verkenningen, welke hare groote kracht in beweging voorwaarts vinden.

*Verkenningscavalerie na afloop van den beslissingsstrijd.*

Gedurende het gevecht is de plaats der verkenningscavalerie voren en uitwaarts van de vleugels en kan zij deze plaats niet behouden, dan achter- en zijwaarts.

De eerste plaats biedt natuurlijk de meeste voordeelen aan; van hier kunnen verkenningen gemakkelijk geschieden, terwijl deze opstelling zich het meest eigent tot het inleiden van de vervolging of tot het beschermen van den terugtocht. Hoe het gevecht ook moge afloopen, de hoofdopdracht voor de verkenningscavalerie: „*Houd mij op de hoogte van 's vijands bewegingen binnen een bepaald rayon*”, blijft ook hier weer gelden.

Zowel bij de vervolging als bij den terugtocht moet de cav.-Ct. zijne verkenningspatrouilles aan den vijand hebben, om diens bewegingen te kunnen blijven nagaan en den Ct. van het Veldleger te kunnen blijven inlichten, in welke richting de vijand teruggetrokken is, of in welke richting hij volgt en hoe ver. Is de afstand der beide partijen meer dan 25—35 KM. geworden, dan valt deze taak weder aan de ophelдерingscavalerie ten deel.

Behalve deze hoofdopdracht is de cav.-Ct. thans in de gelegenheid met zijne hoofdmacht krachtadiger op te treden.

In ons tweede artikel den terugtocht nagaande, bleek reeds het zuivere standpunt, dat de veiligheidscavalerie in te nemen heeft; het voeling houden met den vijand en het weerstand bieden aan eene evenwijdige vervolging wordt aan de verkenningscavalerie overgelaten.

Krachteus hare plaats gedurende het gevecht en hare groote bewegelijkheid is de laatst genoemde cavalerie zoo goed als het éénige middel, om deze wijze van vervolging te keeren.

Wenschelijk zou het zijn haar tusschen de beide partijen te laten,

om hare verkenningen te kunnen ondersteunen. Voor onze toestanden zou dit alleen mogelijk zijn, indien infanterie-afdeelingen tijdig belangrijke punten zijwaarts van het marschfront konden bezetten, om aanvallen op de flank der terugtrekkende colonnes door vijandelijke cavalerie te beletten. Doch deze handelwijze eischt, behalve een gunstig terrein, eene tijdige detachering van die afdeelingen; iets, waarop niet te rekenen valt, indien de laatste reserves werkelijk worden gebruikt, om eene laatste poging tot het verkrijgen van een gunstig resultaat te wagen. Zelfs in dit geval wordt die cavalerie echter niet bij de achterhoede ingedeeld. De verkenningcavalerie blijft een orgaan van de bevelvoering en is geen veiligheidstroep.

Onze weinig talrijke cavalerie is oorzaak, dat wij niet voldoende voor ophelderings- en verkenningcavalerie, beide, kunnen indeelen. Was dit wel het geval, dan zou men aan de ophelderingscavalerie het tegengaan der evenwijdige vervolging kunnen opdragen en hiertegen kan geen bezwaar bestaan, omdat, wanneer de vijand sterk opdringt en de afstand tusschen beide partijen dus klein blijft, er geen eigenlijke werkkring voor de strategische cavalerie is.

Zooals de toestand thans is, moet de verkenningcavalerie wel op de flank der terugtrekkende colonnes blijven, ondanks haar plicht, de voeling met den vijand te bewaren.

Is het gevecht gunstig afgelopen, dan kan men onmiddellijk tot de vervolging overgaan, of deze met cavalerie inleiden. Hoewel de eerste wijze de meeste voordeelen aanbiedt, schijnen zich vele bezwaren voor te doen, die een krachtdadig onmiddellijk vervolgen met infanterie bemoeilijken.

In beide gevallen moet de verkenningcavalerie de voeling met de terugtrekkende onderhouden, om den Alg. Ct. voor den volgenden dag aanwijzingen te geven, in welke richting hij vervolgen moet.

De vervolgte zal zich door verschillende achterhoeden trachten te beveiligen en hiermede moet de verkenningcavalerie rekening houden. De groote vraag wordt, waar blijft 's vijands hoofdmacht en niet alleen, waar staan zijne achterhoeden. Verkenningen in de flanken en bij de hoofden der terugtrekkende colonnes zijn dus noodzakelijk. En aangezien de vijandelijke cavalerie dit zal trachten te beletten (zie Terugtocht), zullen cavaleriegevechten in deze periode nog al eens voorkomen.

Elke vervolging moet onmiddellijk na den aanval een aanvang nemen, en moet liefst vóór den terugtocht ingeleid worden. Is de infanterie daartoe niet in staat, dan moet de cavalerie deze taak geheel op zich nemen.

Met de tegenwoordige bewapening, waarbij de infanterie zeer lang om het vuuroverwicht moet strijden, gaat een langzamerhand opteren en vernietigen van de moreele kracht van den verslagene gepaard. De vuuruitwerking kan ook zoodanig zijn, dat met één slag het psychologische moment van het gevecht intreedt, wanneer de verliezen in korten tijd en plaatselijk zeer hevig zijn. In elk geval zullen zich daardoor meer



gunstige gelegenheden voordoen, dan men oppervlakkig zou denken, om met een aanval te paard de vernietiging volkomen te maken.

Deze cavalerie moet gereed staan die momenten te benutten en verder de vijandelijke infanterie op haar flank begeleiden, om telkens hare aanvallen, hetzij te voet, hetzij te paard, te herhalen.

Volgt de eigen infanterie ook, zoo zal de cavalerie pogingen in het werk moeten stellen, zich vóór de terugtrekkende colonnes te stellen, en deze zoo lang mogelijk op te houden, totdat de infanterie kan ingrijpen.

Een laatste punt, om tot onderwerp eener beschouwing te strekken, is het gebruik der strategische voorhoeden, in den zin zooals NAPOLEON daarvan gebruik maakte. Over den naam willen wij niet twisten, het geldt hier uitsluitend het gebruik.

In 1814 stonden, b.v. bij Troyes, Brienne, in verschillende richtingen zwakke korpsen, waarbij cavalerie, om uit eene afwachtingsopstelling den vijand te lijf te gaan, waar hij zich met sterkere krachten vertoonde.

De cavalerie werd niet gebruikt, zooals men zich dit thans voorstelt, en als man van initiatief gevoelde de Keizer de noodzakelijkheid om vrijheid van handelen te hebben en te behouden.

Deze vooruitgeschoven afdeelingen hadden tot doel tijdig te waar-  
schuwen. Nu zouden de verkenningscavalerie en ophelderingscavalerie, de organen van de bevelvoering, voor opheldering van den toestand zorg dragen. NAPOLEON deelde echter veel infanterie bij deze elementen in, om hun een voldoende weerstandsvermogen te geven en hiervoor had hij reden.

Thans heldert de strategische cavalerie over groote uitgestrektheden op en meldt 's vijands groepeerings reeds op grooten afstand, zoodat de Alg. Bevelhebber in staat is, maatregelen tot het inslaan van eene zekere marschrichting met al zijne krachten te nemen. In dien tijd werd de cavalerie niet altijd in dien zin gebruikt en was het overzicht van den Alg. Bevelhebber dus veel moeilijker door de beperkte uitgestrektheid der verkenningen; vooral daar, waar het gold een optreden tegenover gescheiden handelende legergroepen. Wilde NAPOLEON een voldoende inzicht in den geheelen toestand verkrijgen en zich niet vergenoegen met enkele meldingen uit ééne richting, dan kan het ons niet verwonderen, dat hij deze elementen krachtiger maakte, om ook weerstand te kunnen bieden. Daardoor was hij in staat om, zelfs bij het verschijnen van den vijand in die ééne richting, hier voorloopig weerstand te bieden, totdat de toestand zich elders had opgehelderd.

Ook onze tegenwoordige verkenningscavalerie biedt weerstand, doch uitsluitend met het doel zich ter plaatse, d.w.z. tusschen den vijand en de eigen legermacht te handhaven. Wij hebben reeds nagegaan waarom.

Een overblijfsel van die strategische voorhoeden vinden wij nog in de „Instruction pratique sur le service de la cavalerie en campagne”

op blz. 43: „Quand des détachements d'infanterie et des batteries d'artillerie sont adjoints à la cavalerie de sûreté de première ligne, tout le groupe forme pour le compte du corps d'armée une sorte d'avant-garde légère sous les ordres du général commandant la brigade de cavalerie. Cette avant-garde peut obliger l'ennemi à déployer ses colonnes, retarder sa marche et faciliter ainsi le déploiement des gros qu'elle couvre, tout en manoeuvrant de manière à pouvoir au besoin se dérober si l'ennemi montre des forces supérieures”.

Wij zijn hier aan het einde onzer beschouwingen over de verkenningscavalerie gekomen. Voor ons leger, dat op betrekkelijk kleine uitgestrektheden hare rol moet vervullen, is de taak der verkenningscavalerie eene der gewichtigste. De taak der strategische cavalerie wordt bij ons spoedig op den achtergrond gedrongen.

De verkenningscavalerie moet daarom de grootste sterkte verkrijgen, ten koste der veiligheids-cavalerie. Meer dan één eskadron per divisie kunnen wij hiervoor niet afstaan; eene brigade van 10 à 12 eskadrons is waarlijk zoo veel niet tegenover sterke vijandelijke cavalerie, vooral wanneer onze verkenningscavalerie zich vóór het front *moet handhaven*, wil zij haar plicht vervullen. Wij weten wat van die vervulling afhangt; verkenningscavalerie teruggeslagen en verdreven van hare plaats vóór het marschfront — blinddoek voor de oogen van den Commandant van het Veldleger.

De divisiecommandanten kunnen echter, met één eskadron per divisie, nauwelijks de noodzakelijke verkenningen te hunnen behoeve doen verrichten; dit eskadron is bijna geheel voor de onmiddellijke beveiliging noodig.

Is de eisch van vermeerdering onzer cavalerie ongerechtvaardigd?

Wat beteekent bevelvoering zonder of met te weinig cavalerie?

W.

## Schietwedstrijden.

Is het niet opmerkelijk, dat, hoewel iets meer dan vroeger, de schietwedstrijden, uitgeschreven door particuliere vereenigingen, nog slechts in geringe mate worden dienstbaar gemaakt aan het groote doel: Weerbaarheid des Lands? Hoe betrekkelijk gering de sympathie is, die de militaire wereld daaraan schenkt? Hoe weinig militairen aan die wedstrijden deelnemen? En hoe weinig militairen ten slotte op die wedstrijden uitblinken?

Is hiervoor eene reden te vinden?

Mijns inziens ja, en ligt zij ook voor de hand.

Bij de oefeningen der particulieren toch, staat vóórop het begrip „juistheid”, zonder meer. Hoe meer rozen iemand kan schieten, op 300 M. b.v., hoe meer zekerheid hij heeft op het een of ander concours den 1sten prijs te behalen. Doch de waarde van dit schieten voor oorlogsgebruik, is m.i. niet voldoende. Behalve toch, dat men het doel juist en goed moet weten te treffen, is het wenschelijk, en in de meeste gevallen noodzakelijk, dit ook met de noodige *vlugheid* te doen. Immers, er staat tegenover ons, *niet* eene *schijf* (eene *zwarte* roos op een *wit* veld), die niet terugschiet, zoodat men *allen* tijd kan gebruiken, om te zorgen, die te treffen; neen, er staat tegenover ons een vijand, die moeilijk zichtbaar is, ook schiet, en zal trachten zoo vlug mogelijk te treffen. Mikt men dus lang, dan loopt men gevaar zijn schot niet eens te kunnen afgeven, daar de vijandelijke kogel, die ook *juist*, maar *vlugger* werd afgezonden, dit belet.

Bij de militaire oefeningen wordt den man geleerd, hoe hij schieten moet, hij wordt erop gewezen, welke fouten hij kan maken, hij moet staande, knielende, liggende kunnen schieten, uit de vrije hand, opgelegd of aangeleund, al naarmate de gelegenheid zich daartoe voordoet, soms op commando (salvovuur), doch in den regel gezamenlijk met anderen, en wel op het commando „vuren”.

Het juist schieten, zooals dit bij de particulieren wordt beoefend, *kan* bij de militairen niet zoo vèr worden doorgevoerd; daartoe moet de man te veel leeren, en, hoewel het wenschelijk ware, dat ieder man in de eerste plaats uitstekend juistheidsschutter was, zoo is deze geoeffendheid niet te bereiken, zoo min bij de gewone oefeningen, als door



de weinige uitverkorenen, die van tijd tot tijd deelnemen aan een concours, en dan nog slechts matige resultaten te zien geven.

Het zij verre van mij, eene der beide oefeningen af te keuren.

Als officier, heb ik zelf steeds, met het reglement op de Wapenen en Schietoefeningen in de hand, getracht den manschappen zoo goed mogelijk schieten te leeren, zonder er bepaald juistheidsschutters van te willen maken.

Als particulier schutter heb ik daarentegen zelf altijd het juistheids-schieten zooveel mogelijk beoefend.

En juist deze beide wijzen van oefenen door en door kennende, is het mij gebleken, dat er iets hapert, dat de samenwerking tusschen militaire en particuliere schutters niet voldoende is. Men gaat twee kanten op, en, naar mijne meening, gaan de particuliere juistheidsschutters verkeerd.

Waarom?

Zij besteden *al* hun tijd en zorg aan het *juist* treffen, doch letten veel te weinig op het tevens ook *vlug* treffen. Zij brengen geen goede verhouding tusschen juistheid, aantal patronen en tijd; en, daar juist de goede verhouding tusschen deze drie factoren een werkelijk goed schutter kenmerkt, werken zij niet goed, en moeten zij ook den factor *vlugheid* meer in aanmerking doen komen. — Men heeft reeds getracht aan dit bezwaar eenigszins te gemoet te komen door op de programma's voor de wedstrijden een nummer „snelvuur” te plaatsen. Dit is echter *mijne* bedoeling *niet*. Het snelvuur behoort beoefend te worden, kost veel geld, en veroorzaakt spoediger reparatiën aan wapens. Mijne bedoeling is daarentegen wél, om het gewone juistheidsschieten *vlugger te doen plaats hebben, ZONDER er echter SNELVUUR van te maken.*

Beter een goed langzaam vuur, dan een slecht snelvuur.

Het is waar, een ieder is geneigd op het gevechtsveld zooveel mogelijk te schieten; maar hebben de schutters inderdaad *goed* geleerd om in de eerste plaats *juist* en eerst in de tweede plaats *vlug* te schieten, dan zullen de uitkomsten beter zijn, hoewel toch het *juist* schieten ook weer niet te *veel* tijd in beslag moet nemen.

En in deze richting moet het oefenen der juistheidsschutters gestuurd worden.

Op welke wijze echter?

Door op het programma der schietwedstrijden een nummer, en wel als eerste nummer, te plaatsen, b.v.:

#### *Krijgskoncours* (Korpsschieten),

met de hierbijgaande „Wedstrijdbepalingen”, die door mij werden overgenomen van de Normaal-Schietschool te 's Gravenhage, waar een dergelijke wedstrijd, echter alléén voor militairen, met zeer veel succes op den 17<sup>en</sup> Februari 1905 werd gehouden. <sup>1)</sup> *Allen* moeten hieraan

<sup>1)</sup> Zie hiervoor en voor den uitslag de bijlagen I en II.

echter medeschieten, en *allen* staan gelijk; alleen dat korps wint, hetwelk de juiste verhouding heeft weten te vinden tusschen *juistheid, aantal patronen en tijd*.

Wat was het interessant om te zien! Die 8 schutters (één van hen commandeerende „Met standvizier vuren”), ten deele liggende, knielende en staande, allen uit de vrije hand mikkende, zich haastende, maar toch ook weer niet te veel, om *met elkaar*, in den *kortsten tijd*, en met het *kleinste aantal patronen* de 8 borstschijven weg te schieten, die op 300 M. naast elkaar, met 1 M. tusschenruimte, en gekleurd als soldaten, tegenover hen stonden, en, als zij getroffen werden, vielen en verdwenen!

Welk een ambitionneerend schieten! De rechtervleugel is weggeschoten, en nu helpt men elkaar, om ook zoo spoedig mogelijk den linker-vleugel het zelfde lot te doen ondergaan.

Zóó moet het *korpschieten* plaats hebben! Ieder jaar met een wedstrijd!

Nu gaat men niet langer dengene uitzoeken, die de meeste rozen kan schieten, maar hem, die de *meeste rozen schiet* in den *kortsten tijd* met het *kleinste aantal patronen*!

Het Leger heeft behoefte aan goede schutters, dus het legerbestuur moet de wedstrijden uitschrijven, en niet alleen voor militairen, maar ook voor hen, die zich geheel vrijwillig oefenen voor de weerbaarheid van het Rijk, d.z. de Schietverenigingen.

Ieder jaar b.v. op de Waalsdorpsche vlakte, gedurende 3 dagen, zulk een wedstrijd met eereprijzen, medailles en geldprijzen.

Dat is mijns inziens de ideaaltoestand! — Aan een dergelijken wedstrijd kleven misschien nog fouten, die opgespoord, gevonden en uit den weg geruimd moeten worden. Zoo moet b.v. de *juiste* verhouding weer tusschen patronen en tijd bepaald worden.

Naar het oordeel van den ondergeteekende is de wijze van rangschikking, zooals op den wedstrijd, door de Normaal-Schietschool uitgeschreven, plaats had, de beste, n.l. door het aantal patronen en seconden op te tellen en aan de laagste som den voorrang te geven. Verder bij gelijkheid der sommen het kleinste aantal seconden, en wel om de eenvoudige reden, dat, hoewel allen even hoog staan, hij, die het kleinste aantal seconden gebruikt heeft, den voorrang verdient, daar hij zich in de werkelijkheid gedurende den kortsten tijd aan het vijandelijk vuur zou hebben blootgesteld.

B.v. bij  $4 \times 5$  schutters, op 8 schijven vurende, verkrijgt men de volgende getallen:

20 sec.	30 sec.	32 sec.	15 sec.
20 patr.	10 patr.	8 patr.	25 patr.
(a) $\frac{40}{\quad}$	(b) $\frac{40}{\quad}$	(c) $\frac{40}{\quad}$	(d) $\frac{40}{\quad}$

Alzoo heeft *d* den voorrang.

Betracht men nu echter te veel de vlugheid, dan wordt dit vanzelf

gestraft door het grooter aantal patronen, en de kans om minder treffers te hebben.

In ieder geval moeten dus *juistheid* en *vlugheid* hand aan hand gaan, terwijl men in elk geval veel tijd kan besparen door vlug te *laden* en vlug *aan te leggen*, zoodat meer tijd overblijft om rustig en langzaam, maar vooral *zuiver* te mikken, dus juist zooals de bedoeling is van het reglement.

Alleen door een wedstrijd te houden, zou kunnen blijken hoe de evenbedoelde verhouding zou moeten zijn, en is het m. i. beter de verhouding practisch dan theoretisch vast te stellen. In de eerste plaats echter de wedstrijd, opdat men resultaten zie en gegevens krijgje!

Al spoedig zal de vraag rijzen: „hoe moet men zich hiervoor oefenen?”

Hierop kan ik geen ander antwoord vinden, dan dat hij, die zoo zuiver mogelijk schiet en daarbij vlug laden en aanleggen kan, een ander, die dit niet kan, vóór is.

Leert men eerst 1 schijf treffen, dan plaatst men er 2 naast elkaar, later 3, 4.

Men kan een dergelijken wedstrijd ook individueel schieten, zooals die werd gehouden bij de Normaal-Schietschool te 's Gravenhage (zie bijlage III: „Wedstrijdbepalingen”).

En dat het blijken zal, ambitionneerend te zijn, leid ik af uit het feit, dat op de particuliere schietbaan „Ockenburg” te Loosduinen in 1904 3 banen waren ingericht voor poppen (geen *gekleurde*, maar *zwarte* poppen op een *wit* veld), voor het treffen waarvan medailles te krijgen waren. Op die banen was het altijd druk!

Ook op het Concours International de Tir te Lyon, 1904, waren 3 banen aldus ingericht.

En last not least bleek het ambitionneerende bij den wedstrijd der Normaal-Schietschool op de Waalsdorpsche vlakke, dit jaar gehouden. Mocht de proef genomen worden en slagen, dan geloof ik, dat daardoor het oefenen van militaire, zoowel als van juistheidsschutters, met het oog op een eventueelen oorlog betere vruchten zou kunnen afwerpen, dan thans wellicht zou blijken het geval te zijn.

ROTTERDAM.

J. VAN DER KOP.



## Bijlage I.

## KRIJGSCONCOURS. (Korpswedstrijd.)

Opengesteld voor alle Regimenten Infie., Artie., Cavie., Genie, de 3 Marinedirectiën, het Korps Mariniers, de Kol. Reserve en de Schiet-vereeningen. Ieder vertegenwoordigd door 5 schutters.

*Wedstrijdbepalingen.*

1. Per korps bedraagt het aantal deelnemers 5 (waaronder, bij militaire korpsen, 1 gegraduateerde).
2. Elk deelnemer schiet met het wapen, door hem uit zijn garnizoen meegebracht. Particulieren wapen en munitie vrij. Elk korps moet 10 patronen per man bij zich hebben.
3. De volgorde, waarin de korpsen schieten, wordt bij loting bepaald.
4. Per deelnemend korps wordt eene groep tirailleurs gevormd, die gezamenlijk vuurt op 300 M.
5. Het vuur wordt geopend op het commando „vuren” van den baancommandant, nadat alle deelnemers „vaardig” zijn.
6. Elke houding is toegestaan, mits uit de vrije hand. Gedurende het vuur mag van houding veranderd worden.
7. Het doel bestaat uit: 8 geperst papieren borstschijven, opgesteld met tusschenruimten van 1 M., gemeten van midden op midden. De schijven verdwijnen, zoodra zij getroffen zijn. Elk korps vuurt, totdat alle schijven zijn weggeschoten.
8. De korpsen worden gerangschikt, zoowel naar het totaal aantal per korps verschoten patronen, als naar den tijdduur van het vuur, uitgedrukt in seconden, zoodat ieder korps twee nummers krijgt. Het kleinste aantal  $\frac{\text{patronen}}{\text{seconden}}$  geeft recht op het laagste nummer. De eindrangschikking heeft plaats naar de sommen der beide rangcijfers. Het korps met de kleinste som, komt het eerst voor een prijs in aanmerking. Bij gelijke sommen geven de kleinste tijden recht op den voorrang. Zijn ook deze laatste gelijk, dan beslist het lot.
9. De tijd wordt gerekend van af het commando „vuren” van den baancommandant tot op het oogenblik, dat de laatste schijf verdwijnt.

## Bijlage II.

UITSLAG van den Korpswedstrijd der Normaal-Schiet-  
school op de Waalsdorpsche vlakte, 17 Februari 1905.

	Houding.	Sec <sup>n</sup> .	Patr <sup>n</sup> .	Totaal.	Rang- schikking.
GEWEER.					
3 <sup>e</sup> Regt. Infanterie. (8 schutters)	liggende.	17½	27	44½	1
10 <sup>e</sup> " " "	"	31	31	62	2
5 <sup>e</sup> " " "	"	29½	37	66½	3
1 <sup>ste</sup> " " "	"	32	35	67	4
2 <sup>e</sup> " " "	"	32	38	70	5
Regt. Grenadiers en Jagers.	"	34	37	71	6
8 <sup>ste</sup> Regt. Infanterie.	"	40	42	82	7
6 <sup>e</sup> " " "	"	55	59	114	8
7 <sup>e</sup> " " "	"	51	70	121	9
Marine Willemsoord.	"	61	64	125	10
9 <sup>e</sup> Regt. Infanterie.	"	75	69	144	11
Marine Hellevoetsluis.	"	72	79	151	12
Mariniers Rotterdam.	"	knielende. 77	87	164	13
Koloniale Reserve.	"	knielende en liggende. 89	87	176	14
4 <sup>e</sup> Regt. Infanterie.	"	liggende. 107	80	187	15
Marine Amsterdam.	"	" 96	98	194	16
KARABIJN.					
3 <sup>e</sup> Regt. Huzaren. (8 schutters)	liggende.	67	35	102	1
1 <sup>ste</sup> " " "	"	70	65	135	2
2 <sup>e</sup> " " "	"	144	51	195	3

N.B. Bij geweer begon de tijd te tellen na het eerste schot.

" karabijn " " " " " " " " laatste commando.

## Bijlage III.

WEDSTRIJDBEPALINGEN. (Personeel.)

1. Alle deelnemers schieten op 300 M., naar verkiezing staande, knielende of liggende, doch uit de vrije hand. Zij mogen binnen deze grenzen tijdens het vuur ook van houding veranderen. Het doel bestaat uit 4 geperst papieren borstschijven, naast elkaar met 0.6 M. onderlinge tusschenruimte opgesteld. Elke schijf verdwijnt, zoodra zij getroffen is
2. Wapens en munitie zijn vrij.
3. Ieder deelnemer heeft recht op 5 proefschoten, mits hij vóóraf den wensch daartoe te kennen geeft.
4. Het schieten vangt aan op commando van den baancommandant, nadat de schutter „vaardig” gemaakt heeft.

5. Elk deelnemer zal zijne schoten achtereen afgeven.
6. Mocht tijdens het vuren het wapen — buiten toedoen van den schutter — tijdelijk onbruikbaar worden, of mocht het om redenen van veiligheid noodzakelijk zijn het vuur te doen staken, dan zal de deelnemer, tijdens wiens vuren dit voorkwam, geheel opnieuw schieten.
7. De deelnemers komen in de volgende orde voor een prijs in aanmerking:
  - a. zij, die alle schijven troffen;
  - b. " " 3 " " enz.

In elke dezer categorieën komt hij het eerst in aanmerking, bij wien de som van het aantal verschoten patronen en het aantal seconden, gedurende welke hij schoot, het kleinst is.

De tijd begint te rekenen op het oogenblik, dat de baancommandant het commando voor het openen van het vuur heeft uitgesproken.



## Twee Infanteriereglementen.

### *Eene vergelijkende Studie.*

Nagenoeg te gelijk met de wijzigingen op ons infanteriereglement, komt ons in handen het decreet van 3 December 1904, waarbij wordt ingevoerd een „règlement sur les manoeuvres de l'infanterie”, m. a. w. een nieuw infanteriereglement voor het Fransche leger. Deze omstandigheid bracht ons er toe, naast eene bespreking van de wijzigingen, welke ten onzent zijn aangebracht, eene vergelijking te maken tusschen deze reglementen, welke studie onze belangstelling in hooge mate opwekte, daar beide op zóó tal van punten uiteenloopen en het uitvloeisel zijn van zóó geheel afwijkende overwegingen, dat zij een dankbaar onderwerp vormen voor eene vergelijkende beschouwing.

Waar, als gevolg van de invoering van een Grondslag Opleiding Infanterie 1904, tal van punten uit de Algemeene Bepalingen vervallen zijn, welke voornamelijk op de verantwoordelijkheid van commandanten betrekking hebben — iets, waartegen wij ernstige bedenkingen hebben, daar de Grondslag slechts in handen is van een zeer gering deel van het kader, dat juist het minste met de opleiding te maken heeft —, daar neemt het Fransche reglement onder het zelfde hoofd eenige zeer belangrijke voorschriften op, welke ook bij ons in den Grondslag voorkomen, en waarin met nadruk wordt gewezen op de belangrijke rol, welke de officier, als opvoeder, heeft te vervullen, en op de groote zelfstandigheid, welke aan het lagere kader moet worden verleend; eene zelfstandigheid, welke natuurlijk gepaard moet gaan aan kennis, praktische bekwaamheid en, in verband met den korteren oefeningstijd, aan eene zeer groote geschiktheid als onderwijzer. (3) <sup>1)</sup>

Wanneer wij daarbij in het oog houden, dat in het Fransche leger een oefeningstijd van twee jaar bestaat, dan ligt het voor de hand, dat wij aan ons kader de hoogste eischen moeten stellen, wil het, vooral als onderwijzer, niet in zijne taak te kort schieten.

<sup>1)</sup> De punten van het Fransche reglement zijn tusschen haakjes geplaatst.

Of ons kader tegenwoordig aan dien eisch voldoet, mag met recht worden betwijfeld.

Een tweede belangrijk verschil is de indeeling van beide reglementen.

Waar ons infanteriereglement nagenoeg met de deur in huis valt, wordt bij het Fransche, in het decreet van invoering, een kort overzicht gegeven van de redenen, welke tot die invoering geleid hebben, en waarbij hoofdzakelijk worden vermeld de belangrijke wijzigingen, welke het optreden van de infanterie in het gevecht heeft ondergaan. Mede wordt gewezen op de methode van opleiding, welke in de toekomst zal moeten worden toegepast, opdat die gewijzigde beginselen gemeen goed van den troep worden. Daar wij echter in de volgende bladzijden nog zullen terugkomen op dit decreet, laten wij het thans rusten, om enkele woorden te wijden aan de indeeling van beide reglementen, welke, wij willen dit dadelijk constateeren, o. i. in het Fransche beslist gelukkiger is.

Titre I geeft algemeene bepalingen en voorschriften omtrent opleiding, welke in ons reglement grootendeels ontbreken, en in een ander voorschrift zijn ondergebracht, wat aanleiding geeft tot verwijzingen, terwijl Titre II „École du Soldat” nagenoeg datgene bevat, wat wij in Hoofdstuk I en II terugvinden, de individueele opleiding van den man, met dien verstande dat ons 3<sup>e</sup> onderdeel een plaatsje vindt in Titre III „École de Section”, welke tevens bevat, hetgeen in Hoofdstuk III omtrent de oefeningen in de verspreide orde is voorgeschreven.

En juist naar aanleiding van die „École de Section” wenschen wij aan te toonen, waarom de indeeling van het Fransche reglement ons gelukkiger voorkomt.

Vergelijken wij deze toch, met ons Hoofdstuk III, dan treden de verschillen onmiddellijk in het licht. Waar toch in dit hoofdstuk de belangrijkste oefeningen voorkomen, welke den man moeten voorbereiden voor zijne oorlogstaak, en waarin ook voor den aanvoerder zeer nuttige lessen worden gegeven, daar ontbreken tal van zaken, welke van minstens even groot belang zijn, en die dan ook wel in ons reglement voorkomen, doch verspreid over Hoofdstuk VI in het 2<sup>e</sup> deel.

Groepscommandanten en manschappen vinden in Hoofdstuk III geen afgerond overzicht van alles, waarmede rekening moet worden gehouden bij de oefeningen in de verspreide orde, en wanneer wij straks aan de hand van het reglement meer in bijzonderheden afdalen, zal dit nog duidelijker worden.

Doch waar het bovenstaande van toepassing is voor groepscommandanten en manschappen, daar geldt het dubbel voor de sectiecommandanten, volgens ons reglement de *aanvoerders* bij uitnemendheid in het gevecht in de verspreide orde. Talloos zijn de bepalingen, welke voor den sectiecommandant van kracht zijn en voorkomen in I. R. II, <sup>1)</sup> en waar wij in de practische exameneischen voor sergeant

<sup>1)</sup> Infanterie Reglement II.

lezen, dat deze moet kunnen optreden als sectiecommandant bij het gevecht in verspreide orde, daar is het o. i. eene fout in ons reglement, dat alles, wat hierop betrekking heeft, niet is opgenomen in één hoofdstuk, n.l. Hoofdstuk III. Hierdoor toch, zou worden verkregen, dat de lagere aanvoerder een gemakkelijk en volledig overzicht had van de verplichtingen, welke gedurende het gevecht in verspreide orde op hem rusten, te meer noodig, daar verdere kennis van Hoofdstuk VI niet van hem wordt gevorderd.

Nog ernstiger worden onze bedenkingen, wanneer wij in de practische eischen voor milicien-sergeant vinden, dat slechts de kennis der soldatenschool wordt gevorderd, zelfs met uitzondering van alles, wat betrekking heeft op de opstelling en de beweging der sectie, toegepast in het terrein, en waaruit de gevolgtrekking moet worden gemaakt, dat men aan den milicien-sergeant de taak van sectiecommandant niet wil opdragen, wat met het oog op den kadernood, die op dit oogenblik heerscht, en meer nog, gelet op de groote verliezen aan aanvoerders in den strijd, een bedenkelijke maatregel moet worden genoemd. Men zal ons wellicht tegenwerpen, dat de milicien-sergeant na zijne aanstelling voor deze taak moet worden opgeleid, doch ons komt het meer gewenscht voor, wanneer de betrokkene bij zijne aanstelling die geschiktheid reeds bezit. Welnu, in de „École de Section” vinden wij een volledig overzicht van de opleiding der sectie in de oefeningen, zoowel in gesloten als in verspreide orde.

Dit hoofdstuk omschrijft de taak der sectiecommandanten; het is ongetwijfeld het belangrijkste van het geheele reglement, daar het de basis vormt voor de compagnies- en bataljonsschool, welke daardoor tevens veel beknopter en eenvoudiger kunnen zijn, terwijl bovendien in die sectieschool de grondslagen zijn neergelegd voor het optreden van de infanterie in het gevecht, hetwelk voorkomt in Titre V, het laatste Hoofdstuk van het reglement.

Zoals reeds werd gezegd, zijn de compagniesschool en die der hoogere eenheden zeer beknopt, en bevat dan ook Titre IV, waarin zij zijn neergelegd, slechts enkele bladzijden, daar het Fransche reglement de oefeningen uit die school meer beschouwt als gevechtsexercitiën en niet in de eerste plaats als middel tot aankweeking van discipline, zooals ten onzent het geval is.

Bij het laatste hoofdstuk willen wij echter wat langer stilstaan, omdat wij ook dit gelukkiger vinden dan het Hoofdstuk VI, het Gevecht, vervat in I. R. II. O. i. geeft het een beter overzicht, een meer aaneengesloten geheel, een doorlopend verhaal van de gevechtshandelingen, welke zoowel bij aanval als verdediging plaats grijpen. Niet, dat de aard van die handelingen ons, zooals later zal blijken, bijzonder kan bekoren, verre van dien, doch als overzicht is het duidelijk en gemakkelijker te begrijpen.

Reeds de titel, „L'infanterie dans le combat”, is beter gekozen; de infanterie treedt in het gevecht op in verbinding met andere Wapens,



zelden strijdt zij alleen, waardoor van een eigenlijk infanteriegevecht dan ook geen sprake kan zijn, want alleen door samenwerking der verschillende wapensoorten kan onder normale omstandigheden het gevechtsdoel worden bereikt.

Het is dan ook o. i. wel degelijk noodzakelijk, dat de werkzaamheid der andere wapensoorten op het gevechtveld in enkele punten wordt vermeld, waardoor een duidelijker beeld van den strijd wordt geschapen. Doch wanneer wij dit zelfs verder buiten beschouwing laten, dan moeten wij toch erkennen, dat de schets der opvolgende handelingen, welke in het Fransche reglement wordt gegeven, eene betere schildering is van het verloop van het gevecht onder verschillende omstandigheden. Op eenvoudige en boeiende wijze wordt een aaneengeschakeld verhaal gedaan van de opvolgende handelingen, wat in ons I. R. II niet het geval is.

Juist toch, de omstandigheid, dat in ons reglement telkens de beschrijving van het gevecht moet worden afgebroken, om uit te weiden over de verplichtingen van aanvoerders en manschappen, die hier niet op hare plaats zijn, juist deze omstandigheid is oorzaak, dat de bestudeering van dit deel van ons reglement zoovele moeilijkheden oplevert; iets, waartoe de vrij droge stijl nog medewerkt. Zij, die met eenige opleiding belast zijn, kunnen uit ervaring weten, dat de vele bepalingen, welke min of meer als droog zand aan elkaar hangen, voor de leerlingen moeilijk zijn te onthouden; de draad, welke de gebeurtenissen aaneenschakelt, ontbreekt, en juist dit is op zulk eene gelukkige wijze in het Fransche reglement verkregen.

Wanneer wij thans van eene algemeene beschouwing der beide reglementen afstappen en, aan de hand van de wijzigingen, beide voorschriften vergelijken, dan treft ons onmiddellijk, dat ons legerbestuur een strengeren geest in de opleiding van den troep heeft willen brengen, wat wij in vele opzichten toejuichen, daar de ondervinding, opgedaan met enkele punten uit I. R. 1901, niet gelukkig was.

Te recht wordt de infanterie-opleiding beschouwd, als een krachtig hulpmiddel tot het aankweeken van tucht, en hoewel ook uit de volgende bladzijden zal blijken, dat wij allermint aanbidders van het ijzeren regiment zijn, gaat het niet aan de *opvoedende* kracht te ontkennen, welke vooral *voor ons leger* in de gesloten exercitiën schuilt.

Voor een leger als het onze, waar de oefeningstijd kort, zeer kort, *te kort* is, is het dringend noodzakelijk, dat op het exercitieterrein, bij de oefeningen, in het bijzonder van Hoofdstuk II, het aanleeren van orde en regelmaat op den voorgrond sta, en dat die oefeningen ook zóó oordeelkundig zijn gekozen, dat het gewenschte doel worde bereikt.

Dat de persoonlijkheid van den onderwijzer hierbij het grootste gewicht in de schaal werpt, wie zal het ontkennen; dat oordeelkundige aankweeking van tucht en karaktervorming zich langs de zelfde banen bewegen en het *alléén* door het geven van goede voorschriften onmogelijk is, den man beginselen van orde en begrippen van gehoorzaamheid, hoogachting en vertrouwen in te prenten, is onomstootelijk

waar. Het valt dan ook te betreuren, dat dit wel eens uit het oog wordt verloren en in de voorschriften eene overdrijving kan worden geconstateerd, welke in stede van eene heilzame werking te hebben, veel noodeloze wrijving uitlokt.

Doch ook het aanbevelen eener tucht, gebaseerd op den vrijheidszin en de rede van ons volk, zooals sommigen prediken, komt ons bedenkelijk voor, ten minste bij de begrippen, welke hieromtrent op dit oogenblik in ons lieve vaderland heerschen.

Wanneer eenmaal de vrijheidszin van jong Holland in de scholen oordeelkundig wordt geleid en gebreideld, waartoe aan het onderwijzend personeel eene gepaste bevoegdheid moet worden verleend, en die vrijheidszin dientengevolge wordt omgezet in plichtsgevoel, besef van orde en regelmaat; en ook politie en burgerij door verstandige samenwerking dit zelfde effect op straat heeft bewerkstelligd;

wanneer onze jeugd in ruime mate deel zal kunnen nemen aan open luchtsporten, welke, onder goede leiding, beginselen van solidariteit en ook onderwerping aan de gestelde regels zullen aankweeken, en tevens in het huisgezin krachtig wordt ingeboezemd, die eerbied voor het *Gezag*, dat overal en ten allen tijde de teugels in handen moet hebben;

wanneer al deze wenschen zullen zijn vervuld, en de *vrijheidszin* van het volk eene metamorphose heeft ondergaan, o.a. door toepassing van middelen als boven werden omschreven, dan, doch ook eerst dan, kunnen wij denken aan eene discipline, welke berust op vrijheidszin en rede.

Zooals de zaken thans echter staan, moet in het leger die metamorphose worden teweeggebracht in een tijdsbestek, dat zeer kort is; wij zijn dan ook overtuigd, dat de resultaten onvoldoende zijn en wagen het zelfs er aan te twijfelen, of het doel wel ooit zal kunnen worden bereikt, waar die beginselen van orde en tucht in de jeugd op zulk eene schromelijke wijze zijn verwaarloosd geworden.

In verband met bovenstaande omstandigheden staat het bij ons vast, dat in onze opleiding oefeningen moeten voorkomen, welke enkel en alleen ten doel hebben, het aankweeken van orde en regelmaat bij den soldaat; oefeningen, welke zeer eenvoudig kunnen zijn, doch die, bijdragende tot ontwikkeling van tucht, tevens dienen tot versterking van het gevoel van solidariteit, dat in den troep niet kan worden gemist.

Deze oefeningen worden van den aanvang af onderwezen; er mag niet te veel tijd aan worden besteed, want de opleiding van den man vereischt zooveel, dat wij ook in deze „het bosch niet voorbij mogen zien om de boomen”. De gevechtsopleiding in al hare verscheidenheid, als velddienst, schietoefeningen en die in verspreide orde, pionieren, enz. is hoofdzaak; daaraan worde derhalve het leeuwendeel van den tijd gegeven, doch om de redenen, welke hierboven werden ontvouwd, mogen de Hoofdstukken I en II in ons reglement niet ontbreken.

Zeiden wij reeds vroeger, dat door de wijzigingen, welke in het I. R. zijn aangebracht, een strengere geest bij onze opleiding zal heerschen, dan is dit ook het geval in het Fransche reglement. Waar toch, onze wijziging in punt 24 stilte gebiedt bij het rusten op de plaats, daar vinden wij in (41) „le silence doit être rigoureusement observé pendant les exercices et les manoeuvres, il est l'indice certain d'une bonne instruction et d'une exacte discipline”.

Te recht is men hierbij van de meening uitgegaan, dat de man zich in de eerste plaats moet leeren beheerschen, waartoe ook de opmerking van p. 23, nopens het langdurige stilstaan, kan medewerken.

Alvorens hiervan af te stappen, wenschen wij op te merken, dat het ons eenigermate bevreemde, uit ons Reglement eene bepaling vervallen te zien, welke, mits oordeelkundig toegepast, in de zelfde richting werkzaam was als de punten, welke hierboven werden aangegeven.

Wij bedoelen het vervallen p. 215, dat voorschreef om, na de oefeningen in de verspreide orde, eenige bewegingen in de gesloten orde te doen uitvoeren, alvorens te doen inrukken; eene bepaling, welke wij terugvinden in de 5<sup>e</sup> alinea van (40) en die ook in het Duitsche reglement voorkomt.

Is het wellicht de verkeerde opvatting, welke vaak nopens dit voorschrift heerschte, die tot zijne opheffing heeft geleid, want deze bewegingen in gesloten orde bestonden gewoonlijk in enkele handgrepen, terwijl er gesloten exercitiën mede werden bedoeld, wat thans ook wordt aangegeven in p. 20, Grondslag.

Het Fransche reglement gaat echter in deze nog verder en zegt: „les exercices de combat peuvent être entrecoupés par quelques mouvements faits avec la plus grande précision”.

Waar bij onze zuidelijke naburen de gymnastische oefeningen geheel in het reglement ontbreken, is bij ons in deze eene belangrijke verbetering aangebracht door de samenvatting dezer oefeningen in een Bijvoegsel, wat bij de instructie gemak zal opleveren.

Ook de wijziging in p. 51, dat de gewone pas omschrijft, is doeltreffend; door het vervallen toch, der zinsnede, dat de uitvoering van dien pas zonder blijkbare inspanning geschiedt, wordt voorkomen, dat afdeelingen, welke door stad of dorp marcheeren, op de omgeving een weinig flinken indruk maken, wat in geen geval door het reglement mocht worden aanbevolen.

Het behoud van p. 52, „de paradepas”, wordt door ons betreurd, al was het te voorzien, dat hij, ook in verband met den Inwendigen Dienst, niet uit het reglement zou vervallen.

Al is de omschrijving ervan veel verduidelijkt, zoodat thans verwacht kan worden, dat meerdere gelijkvormigheid bij de uitvoering zal bestaan, toch gelooven wij, dat de argumenten, welke, voornamelijk met het oog op onzen zeer korten oefeningstijd daartegen worden ingebracht, zwaarder wegen, dan de voordeelen, welke van een disciplinair standpunt eraan worden toegeschreven; te meer, daar de middelen, om die



discipline krachtig te bevorderen, reeds in grooten getale in ons reglement aanwezig zijn.

Wat dit laatste betreft, verwijzen wij naar de „Méthodes d'instruction”, welke voorkomen in het reeds meer genoemde decreet van 3 December '04 en waarin wij onder meer lezen, dat de korte dienstdienst (n.b. twee jaar) en het voortdurend grooter wordende contingent grootverlofgangers er steeds meer toe dwingen de opleiding te vereenvoudigen, wat o. a. kan worden verkregen door:

„2<sup>o</sup>. Confirmation de la discipline et de la cohésion par la précision apportée, suivant la volonté du chef à l'exécution de quelques mouvements et non par la multiplicité et la complication des exercices”.

Het onderricht in den paradebas, wil dit eerbewijs goed worden uitgevoerd, kost veel tijd, welke natuurlijk wordt onthouden aan de gevechtsopleiding, de kern van de opleiding van den man, terwijl bij ons de vrees bestaat, dat er nog maar al te velen zijn, die zich niet los zullen weten te maken van de bekoring, welke de paradebeweging voor hen heeft, en bij de beoordeeling van de geoefendheid hunner afdeelingen zich hierdoor zullen laten leiden, wat noodzakelijkerwijze drukken zou op de gevechtsopleiding. Wordt deze vrees bewaarheid, dan moet het vonnis over den paradebas onverbiddeijk luiden, afschaffing, met de mutatie, overgenomen uit 36 der Deutsche Felddienst Ordnung, „daz alle Künsteleien mit den ersten Mobilmachungstagen verschwinden”.

Dat echter de paradebas, door het kort en krachtig strekken van het been, aanleiding zou geven tot de beruchte „Kniegelenkentzündung”, waarvan Dr. THALWITZER in zijne brochure „der Parademarsch” gewaagt, daarvoor behoeft ten onzent geen vrees te bestaan.

Wanneer wij thans overgaan tot Hoofdstuk II, komt het ons niet ongewenscht voor er de aandacht op te vestigen, dat de wenken, welke voor den onderwijzer, wat betreft zijn houding en optreden bij het onderricht, bij wijziging van p. 20 uit het reglement zijn weggevallen, wat door ons geene gelukkige gedachte kan worden genoemd.

Volgens onze meening mogen algemeene aanwijzingen voor den gang der opleiding niet ontbreken, evenmin als de wenken voor het optreden van het onderwijzend personeel, in zake de behandeling der recruten, terwijl ook de beteekenis, het doel der oefeningen in beknopte termen moet worden opgenomen, opdat de geest, welke het voorschrift beheerscht, aan allen duidelijk voor oogen sta. Wel zijn vele aanwijzingen opgenomen in den Grondslag, doch het ware o. i. oordeelkundiger, dat dit alles in het reglement vereenigd was gebleven.

Deze gedachte vinden wij verwezenlijkt in Article I van de „École du Soldat”, getiteld „Méthode d'instruction spéciale à l'école du soldat”, en al moge men opmerken, dat vele der daarin genoemde zaken als vanzelf spreken, het is toch aanbevelenswaardig, dat het onderwijzend personeel in zijn reglement terugvinde den geest, welke ingevolge den wensch van het legerbestuur de opleiding moet beheerschen.

Waar de soldatenschool moet worden beschouwd, als een hulpmiddel tot het aankweken van orde en regelmaat, daar is zeer zeker de meerdere gelijkheid bij de uitvoering der richtingen, p. 68, weder een vooruitgang, welke, vooral in verband met de aanvullingen van de punten 135, en 252 bij de exercitiën uit de compagnies- en de bataljonsschool, veel aanleiding tot ergernis bij de afdeulingscommandanten zal wegnemen.

Enkele kleine zaken buiten beschouwing latende, zijn wij genaderd tot aan de „handgrepen”, in ons reglement slechts bescheiden in aantal, wat goed gezien is. In het Fransche leger is het presenteeren van het geweer vervallen, en daarmee is afstand gedaan van een practisch, eenvoudig aan te leeren, eerbewijs, wat, zooals men uit de bladen kan lezen, dan ook door velen wordt betreurd. Het op den schouder nemen van het geweer is echter in dat reglement opgenomen (79), terwijl ook het geweer aan den schouder nemen, daarin voorkomt (81). Wij zijn in dit opzicht gelukkiger in de keuze geweest, doch minder goed lijkt ons de redactiewijziging van de plaatsing der hand aan den geweerriem, bij het geweer aan den schouder. Wij gelooven, dat eene omschrijving, als bijv.: „de hand glijdt naar beneden en omvat het geweer ter hoogte van den derden knoop van boven”, duidelijker zou zijn geweest, daar volgens de ervaring, onze miliciens in het algemeen zeer eigenaardige denkbeelden hebben over de plaats der okselholte, borst, maag, enz., terwijl zij zich ook gewoonlijk geen juiste voorstelling maken van de afmetingen der handbreedten en voetlengten, waarmede zooveel wordt gewerkt.

In het knielen en liggen kwamen geene veranderingen; aan de eerstgenoemde beweging zijn voor velen groote moeielijkheden verbonden, de knielende houding is vooral in den beginne zeer pijnlijk; wij gelooven echter niet, dat er eene andere oplossing te vinden zou zijn, en ook in het Fransche leger is zij nagenoeg de zelfde. Door de wijziging, welke in het opstaan uit deze houding werd gebracht, is thans de zekerheid verkregen, dat het gelid na de beweging gericht is.

In de behandeling van het geweer, als vuurwapen, zijn, voornamelijk wat betreft de commando's, wijzigingen gekomen, welke onze volle instemming hebben en die dan ook vermoedelijk een uitvloeisel zijn van de ervaring, opgedaan met I. R. 1901. De vele commando's toch, welke vroeger aan eene vuuropening vooraf gingen, werkten vooral in het gevecht belemmerend en tijdroovend; in dit opzicht onderscheidt zich ons reglement thans zeer gunstig van het Fransche, wat echter hoofdzakelijk in verband staat met de geheel afwijkende beginselen, welke daar aan de toepassing van het vuur ten grondslag liggen, en waarop wij nog nader zullen terugkomen.

Ook het vervallen van het commando „navullen” werd door de practijk geboden, al is het jammer, dat er derhalve geen enkel middel blijkt te bestaan om de vuursnelheid te regelen.

Bij de uitvoering bleek echter maar al te vaak, dat de tirailleurs in de opwinding van het oogenblik, dit commando niet afwachten en uit

eigen beweging navulden en doorvuurden; of dat de groeps- en sectiecommandanten dit commando tijdig gaven, uit overweging dat het anders toch geschiedde en de vuurleiding derhalve aan hen ontsnapte. Waar echter de ervaring leert, dat een bevel niet wordt opgevolgd, om vaak zeer verschoonbare redenen, is het beter dit bevel na te laten en als zoodanig wordt deze wijziging door ons opgevat. Ook de opmerkingen, welke aan p. 120 zijn toegevoegd en betrekking hebben op de levendigheid van het vuur, mogen zeer gelukkig genoemd worden; hier worden in ons reglement de grondbeginselen der vuurdiscipline neergelegd, en wordt de nadruk gelegd op de zelfstandigheid, welke aan den man moet worden gelaten; een beginsel, dat trouwens de leidende gedachte bij de geheele opleiding moet vormen.

Ook de wederinvoering van het salvovuur kan nut hebben, al heeft het ons bevreemd, dat bij het gevecht in de duisternis, in het bijzonder in p. 525, dit vuur niet wordt aanbevolen.

Ten slotte verwondert het ons, dat het snelvuur in het reglement is behouden; daar waar p. 120c aan den man de bevoegdheid geeft om de vuursnelheid zelfstandig te regelen, komt het snelvuur ons overbodig en ongewenscht voor, en dit te meer, daar de vuuruitwerking onder de snelheid zal lijden. Het is onze overtuiging, dat de man toch reeds te veel en te vlug zal vuren, dan dat voorschriften in deze nog noodig zijn. Wil men evenwel het snelvuren behouden, dan zal het onderricht daarin o. i. op geheel andere wijze moeten worden gegeven en moet de man eene zoodanige vaardigheid in den aanslag verkrijgen, dat het geweer in die houding nagenoeg horizontaal ligt. Deze aanslag-oefeningen zullen dan eene zuiver mechanische beweging worden, waarvoor echter eene langdurige gymnastische opleiding vereischt wordt, daar de ondervinding leert, dat de meesten onzer recruten fysiek te zwak en gymnastisch te slecht onderlegd zijn, om reeds spoedig de gewenschte resultaten te verkrijgen.

Wellicht is het hier de plaats om een enkel woord te wijden aan de vuurmethode, welke in het Fransche leger wordt gevolgd, en die veel overeenkomst vertoont met de wijze, waarop de Fransche veldartillerie wordt gebezigd. Deze vuurmethode berust op de moreele werking van vuur, dat gedurende korte oogenblikken, doch dan zeer hevig, wordt afgegeven (*par rafales courtes et violentes*), terwijl zij tevens het gevaar tracht te bezweren, dat zetelt in het groote munitieverbruik, hetwelk een der kenmerken van den modernen strijd is, terwijl aan de munitie-aanvulling enorme bezwaren zijn verbonden.

Evenals ten onzent (zie p. 359) berust in Frankrijk de vuurleiding bij den sectiecommandant, welke er met de meeste energie voor moet waken, meester te blijven over het vuur, en derhalve (193) eene krachtige vuurdiscipline moet handhaven. De moreele indruk, dien het vuur op den tegenstander teweeg brengt, is des te machtiger, naarmate het vuur op eene kleinere ruimte grootere verliezen veroorzaakt, en deze vooral snel en verrassend worden toegebracht; vandaar dan ook



dat het vuur zeer hevig moet zijn, wat alleen kan worden bereikt door groote vuursnelheid en een groot aantal schutters. (194.)

Vooraf ten gevolge van de invoering van rookzwakke buskruitsoorten is het mogelijk dit vuur af te geven uit opstellingen, welke voor de tegenpartij moeilijk te onderkennen zijn, wat aan de verrassende uitwerking ten goede komt, terwijl de schutters zich zoo weinig mogelijk behooren te vertoonen en zich, na het afgeven van hun vuur, onmiddellijk dekken. (194.)

Ten einde het munitieverbruik te kunnen regelen, kan door den sectiecommandant vooraf het aantal patronen worden aangegeven, dat verschoten zal worden, dit z.g. „feu à cartouches comptées” is regel, bovendien kan bij zeer belangrijke doelen of in ernstige gevechtmomenten „feu à volonté” of „feu à répétition” worden gebezigd, ongeveer overeenkomende met ons snelvuur, terwijl het salvovuur (feu par salves) uitzondering blijft en o.a. voor nachtgevechten is aangewezen. (195.) Tot zoover het Fransche reglement.

Wanneer wij het wagen een oordeel over deze methode te vellen, dan geschiedt dit, omdat o.i. hierin de zelfde gevaren schuilen als in ons snelvuur. Verplaatsen wij ons toch eenigermate in den toestand der schutters, dan lijdt het geen twijfel, of gelet op bovenstaande voorschriften, zal overijling in hooge mate gedurende het afgeven van het vuur heerschen. Het vuur moet verrassend en hevig zijn, en zal slechts gedurende korte oogenblikken worden afgegeven, de schutter moet zich zoo weinig mogelijk blootgeven, hij moet zich snel dekken, wat niet behoeft te worden voorgeschreven; al deze zaken zullen leiden tot slecht gericht vuur, tot een streven om het aangegeven aantal patronen te verschieten, zonder dat daarbij in het oog zal worden gehouden, dat het vuur moet worden beheerscht door den vasten wil van den schutter om het doel te treffen; terwijl opvoering van de levendigheid van het vuur ten koste der juistheid munitieverspilling is. (p. 120, c.)

Is het trouwens van den verdediger niet te verwachten, dat deze, de tactiek des tegenstanders kennende, zich onmiddellijk zal dekken, om straks als de rafale heeft uitgewoed en de voorwaartsche beweging wordt hervat, zijn vuur met verdubbelde kracht te heropenen.

Is het bovendien te verwachten, dat de schutter, welke een genoemd aantal patronen snel moet verschieten, zijn vuur zal staken, wanneer hij het doel niet meer ziet, en hij de patronen nog niet heeft verschoten? Wel bestaat bij ons het zelfde gevaar, doch het wordt door het Fransche commando nog meer in de hand gewerkt, en al heeft het onderricht in de vuren vrijwel op overeenkomstige wijze plaats als ten onzent, al moge eenig voordeel worden toegekend aan een geregeld munitieverbruik, dat nog meer bevorderd wordt door de gedwongen vuurpauzen, welke ontstaan bij het vullen van het magazijn van het Lebelgeweer (40 sec.), het kan onze overtuiging niet wijzigen, dat, tegenover deze betrekkelijke voordeelen, het zeer groote

nadeel van eene geringe uitwerking zal staan, welke toch de hoofdzaak is.

Evenals bij ons (zie p. 205 en 453) moeten de tirailleurs ook volgens het Fransche reglement hunne voorwaartsche beweging door vuur voorbereiden, wat in Art. I van Titre V (241) onder het hoofd „Propriétés et rôle de l'infanterie” op even beknopte als stijlvolle wijze is omschreven, en waaruit wij ons de volgende aanhaling veroorloven:

„Les deux moyens de lutte sont: le feu et le mouvement en avant. „Le feu est l'élément de préparation; le mouvement en avant est l'élément d'exécution.”

Wanneer wij nu op de wijzigingen in ons reglement een weinig vooruitloopen en p. 189 en de 5<sup>e</sup> alinea van p. 205 in verband met bovenstaande aanhaling beschouwen, dan gelooven wij, dat, waar uit een oogpunt van vuuruitwerking, de Fransche rafaes nadeelig zijn, zij ten opzichte der voorwaartsche beweging, voordeelen aanbieden. P. 189 van ons reglement is nagenoeg onveranderd gebleven, wat ons spijt, daar wij in de bepalingen der 1<sup>ste</sup> alinea, nopens het omleggen van den haanpal en het sluiten der tasch met den riem, voordat de sprong wordt gedaan, eene bron van groote en noodelooze verliezen zien.

Wat leert toch de ervaring in deze; dat het vele seconden duurt, alvorens de sectie, c. q. groep, na het fluitsignaal van den commandant, gereed is om den sprong te wagen; oogenblikken, die des te kostbaarder en belangrijker zijn, omdat zij de tegenpartij in de gelegenheid stellen, zich voor te bereiden om straks, als de aanvallende tirailleurs opspringen en vooruitsnellen, haar vuur met alle kracht daarop te openen. De verdedigende tirailleurs, welke zoeven de kogels over zich hoorden fluiten, bemerken, dat het vuur der tegenoverliggende afdeelingen wordt gestaakt; zij houden zich in hunne dekkingen gereed, om op te springen, als de aanvaller zijn sprong doet, het verrassend karakter, dat de sprong moet dragen, wil hij gelukken, vervalt en vele zullen de offers zijn, die de aanvallende tirailleurs brengen.

Trouwens wordt het omleggen van den haanpal en het sluiten der tasch wel vereischt? Wat het eerste betreft, kan het antwoord beslist ontkennend luiden, want het gevaar, dat het schot onverwachts zou afgaan en de kameraden treffen, is zoo gering, in verhouding tot de kans, welke men loopt om door de vijandelijke projectielen te worden getroffen, dat wij dit wel in den koop mogen nemen.

Eene andere zaak is het munitieverlies, dat het niet sluiten der tasch ten gevolge kan hebben en dat ook door het dichtdrukken der tasch niet geheel kan worden voorkomen. Dat dit geen denkbeeldig bezwaar is, bewijst ons de uitspraak van LORD KITCHENER voor de Royal Commission, waarin hij o. a. zeide: „Onze groote verliezen aan munitie in dezen veldtocht, die voor de tegenpartij eene bron van munitie-aanvulling vormden, moeten minder aan zorgeloosheid van onze soldaten worden toegeschreven, dan wel aan de *buitengewone onbruikbaarheid* van dat deel der uitrusting, waarin zij hunne munitie moeten dragen (tasschen aan den koppel). Na de eerste gevechten wierpen dan ook vele man-

schappen hunne tassen weg en vervangen deze door bandeliers, zooals de Boeren en de koloniale contingenten droegen."

Het Engelsche legerbestuur besloot dan ook tot afschaffing der tassen en invoering van patroonbandeliers (M. W. 1903, Nos. 40 en 131), wat zeer zeker ten onzent navolging zou verdienen.

Ook ons reglement gevoelt de leemte en zegt in de 5<sup>e</sup> alinea van p. 205, dat, door voortdurende oefening van het bepaalde in p. 189, vertraging in het opspringen en voorwaarts snellen moet worden voorkomen, wat echter o. i. niet kan worden verkregen.

Op geheel andere wijze wordt in het Fransche reglement het vuur met het voorwaarts gaan verbonden, wat ook al v.n.l. een gevolg is van de zeer eigenaardige denkbeelden, welke omtrent het voeren van het verspreide gevecht daar te lande heerschen. Waar de aanvaller zijne tegenpartij met zijne „feux par rafales" verrassend onder vuur neemt, duidt het eindigen van zulk een kogelregen echter volstrekt niet op eene voorwaartsche verplaatsing; de aanvaller laat zijn tegenstander volmaakt in het onzekere, hij zal twee, drie, meer rafales na elkaar afgeven en zijn sprong plotseling wagen, wanneer de gelegenheid hem gunstig lijkt; hij zal meerdere sprongen na elkander doen zonder vuur, als de omstandigheden het toestaan.

Dit verrassend optreden wordt nog bevorderd door de groote vrijheid, welke aan de afdeelingen voor hunne voorwaartsche beweging is gelaten, en waarbij de sterkte dier afdeeling, de spronglengte en de zorg voor onderling verband geheel aan de inzichten der aanvoerders in de tirailleurlinie zijn overgelaten, zoodat elke sectie, groep of kleiner onderdeel van den beginne af tracht vooruit te komen, wanneer de kans daartoe gunstig lijkt, waarbij wel door het reglement wordt aangedrongen op ondersteuning met vuur van de beweging van nevenafdeelingen (259), doch waarbij van onderling verband, waarop in onze voorschriften wordt aangedrongen, weinig sprake zal zijn (2<sup>e</sup> alinea, 259).

Reeds nu een oordeel te vellen, ligt buiten onze bedoeling, waar wij slechts beoogden de vuurmethoden uitvoerig te bespreken en daarbij vooral na te gaan op welke wijze het doel, de voorwaartsche beweging der aanvallende tirailleurs, daarmee wordt bereikt. Over de uitvoering dier beweging hopen wij later nog een en ander te zeggen, doch het zal uit deze enkele mededeelingen reeds duidelijk zijn gebleken, dat ook op dit gebied opvattingen in het Fransche reglement worden gehuldigd, welke ten eenen male afwijken van die, welke in onze opleiding heerschen.

Volgen wij verder ons reglement, dan ontmoeten wij eenige verbeteringen in het richten en het sluiten der gelederen, waardoor meerdere gelijkheid is verkregen, en zijn wij nu genaderd aan den stormaanval, waarbij wij enkele oogenblikken willen stilstaan.

De stormaanval, zooals deze in Hoofdstuk II, p. 158, is voorgeschreven, zal wel bij hooge uitzondering in de practijk worden toegepast; immers alleen dan, wanneer de verdediger alle hoop op succes heeft laten varen en de stelling heeft ontruimd, of tegenover afdeelingen, welker



militaire waarde zeer gering is, zal een optreden, als omschreven in p. 158 en later nog bevestigd in p. 192, mogelijk zijn. Zijn echter deze, voor den aanvaller zoo gunstige voorwaarden niet aanwezig, dan zal eene dergelijke handeling gelijk staan met zelfmoord en zij past dan ook zoo weinig in het verloop van den modernen strijd, zij zal als regel onder zulke moeilijke omstandigheden en in zulke kritieke oogenblikken worden verricht, dat, wij zijn ervan overtuigd, de stormaanval, zooals wij die uitvoeren, hoogstens zal worden toegepast op het exercitie-terrein, doch dat deze zelfs op het manoeuvreveld moet worden vermeden.

Wij verwijzen dan ook liever naar p. 461, dat ons, zij het ook zeer beknopt, het oogenblik aangeeft, waarop de stormaanval wordt ondernomen, terwijl het zich te recht ervan onthoudt de uitvoering daarvan te schetsen, wat onmogelijk is, daar juist in dit gevechtsmoment zoo vele moreele factoren werkzaam zijn, dat van eene reglementeering geen sprake kan zijn, en wij den inhoud van p. 192 eene vergissing noemen. Ook het aangeven van afstanden, waarop de stormaanval wordt ondernomen, is niet mogelijk; vaak zal hij tot staan komen, opnieuw worden voortgezet, terwijl het onder het vernietigende vuur eener vastberaden tegenpartij, dikwerf slechts mogelijk zal zijn, kruipende terrein te winnen en, daarbij telkens vurende, zeer langzaam het doel te bereiken.

De berichten uit Mandschoerije, betreffende het veelvuldig verbloeden der stormaanvallen tegenover eene kloeke en taaie verdediging, bevatten ten dezen opzichte reeds eene ernstige waarschuwing.

Bovenstaande denkbeelden worden ook in het Fransche reglement gehuldigd in (108) en (109), waarin alleen voorschriften worden gevonden betreffende het dragen van het geweer gedurende den stormloop, terwijl ook (201) voor de sectie geen verdere aanwijzingen geeft; de snelheid van den stormloop wordt naar de omstandigheden geregeld.

Er zij nogmaals nadrukkelijk op gewezen, dat de moderne bewapening den verdediger in staat stelt juist in deze oogenblikken eene verbazende uitwerking van zijn vuur te verkrijgen, waarbij nog komt, dat de aanvaller den steun zijner artillerie voor een goed deel moet ontberen, wil hijzelf daaraan geen offers brengen. Meer dan ooit moet hem dan ook de inhoud van p. 460 voor den geest staan en moet hij overtuigd zijn, dat de verdediging moreel gebroken is, vóór hij den storm onderneemt, wil hij zich niet aan een bloedigen terugslag blootstellen.

Wij zijn nu gekomen aan het *belangrijkste* deel der opleiding, de oefeningen in de verspreide orde, vervat in Hoofdstuk III. Veel, wat hierbij ter sprake moet komen, werd reeds in de vorige bladzijden aangestipt, doch wij mogen constateeren, dat de wijzigingen, welke in dit gedeelte zijn aangebracht, tevens belangrijke verbeteringen zijn, al kunnen wij niet verhelen, dat vele zaken, welke onmiddellijk verband houden met de opleiding der sectie in het terrein, voorkomen in I. R. II, waardoor niet zulk een gemakkelijk en volledig overzicht van de taak van sectie- en groepscommandanten wordt verkregen, als voor eene goede bestudeering en juiste toepassing wel gewenscht zou zijn.

Over den inhoud van p. 167 is veel strijd gevoerd en de wijziging, welke erin werd gebracht door de onderlinge tusschenruimte der tirailleurs desnoods tot 4 pas te vergrooten, zal aan velen welkom zijn, want hiermede wordt voorzien in eene behoefte, welke aan de hand der ervaring dringend geboden was. Hierdoor wordt de zelfstandigheid der aanvoerders verhoogd en de gelegenheid geopend om de oefening meer in overeenstemming te brengen met de werkelijkheid.

Ons geluk zou volmaakt zijn, wanneer de bepaling van den maximum-afstand van 4 pas ware achterwege gebleven, want al heeft bij het vaststellen dezer beperking natuurlijk de overweging voorgezet, dat tegen te groote frontuitbreiding, vooral bij het gevecht in grootere verbanden, dient te worden gewaakt, toch kunnen wij er ons niet mede vereenigen. Immers een aanvoerder, welke vertrouwd is met de beginselen, die ten opzichte dezer frontuitbreiding moeten heerschen, zal uit zichzelf daarmede rekening houden, terwijl bij het vaststellen van dezen maximum-afstand uit het oog is verloren, dat er talloze omstandigheden zijn, waarbij eene grootere tusschenruimte, de goede uitvoering der opgelegde taak aanzienlijk zal bevorderen, ja, vaak daarvoor dringend geboden zal zijn.

Beter komt ons dan ook de bepaling van het Fransche (184) voor, waarin de nadruk wordt gelegd op de noodzakelijkheid, dat de aanvoerder zijn invloed ten allen tijde op zijne afdeeling moet kunnen uitoefenen, en dat hiermede moet worden rekening gehouden bij het bepalen der frontuitbreiding. „En tirailleurs à (tant de) pas!” (185.)

Het wegvallen van de afscheiding der groepen, p. 176, komt ons voor geen practisch bezwaar te zijn, daar vermenging der groepen toch zeer spoedig zal plaats hebben en de verdeeling door de groepscommandanten is voorgeschreven.

In het nieuwe p. 186 komt eene bepaling voor, welke wellicht aanleiding geeft tot misvatting. Volgens de 2e alinea toch, moet bij eene *marcheerende* afdeeling, na het commando: „op...pas voorwaarts verspreiden, looppas”, de gewone pas worden aangenomen, zoodra manschappen en groepen op hunne plaats in de verspreide sectie zijn gekomen, waarbij zich de vraag voor doet, of dit ook geldt voor de *stilstaande* sectie, aan welke dit commando wordt gegeven. Of blijft deze steeds in den looppas, nadat zij verspreid is, wat o.i. zeer zeker aanbeveling zou verdienen, daar het bezetten van, het stelling nemen in *eene te noemen lijn*, p. 196, er door wordt vergemakkelijkt. Overigens is door eene wijziging van p. 348, waardoor het pelotonsverband vervalt, wanneer de compagnie de gevechtsformatie aanneemt, eene belangrijke vereenvoudiging gebracht bij de oefeningen, omdat hierdoor het groote bezwaar is opgeheven, dat verbonden was aan het snel verspreiden van een peloton, waarbij eerst de sectiën uit elkander moesten worden gebracht, alvorens te kunnen verspreiden.

Wij stellen ons dan ook voor, dat hierin eene vingerwijzing ligt, om bij den verzamelvorm der compagnieën, bataljons, enz. steeds sectie-

colonnes te bezigen, terwijl voor manoeuvreervorm de zeer geopende flankcolonne met sectiën, *al* dan *niet* geëchelonneerd, als regel, in aanmerking zal komen. Ook in de rol, welke de compagnie volgens het Fransche voorschrift in het gevecht vervult, wordt alleen melding gemaakt van sectiën.

Over de vuren, in het bijzonder over p. 189, is reeds vroeger uitvoerig gesproken, terwijl de opleiding van de groep in het terrein, welke zeer zeker met de grootste belangstelling dient te worden behandeld, geene wijzigingen bevat, doch werd aangevuld met eenige bepalingen nopens het kruipend terrein winnen.

Waar wij thans echter zijn genaderd tot de opstelling en bewegingen der sectie, toegepast in het terrein, daar willen wij nogmaals nadrukkelijk er op wijzen, dat tal van zaken in dit onderdeel ontbreken, welke wel is waar elders eene plaats vonden, doch hier behoorden te worden vermeld. En waarlijk in dit opzicht kan ons het Fransche reglement met zijne „École de Section” tot voorbeeld strekken, want niet alleen zijn hierin bepalingen omtrent het terrein winnen opgenomen, doch ook alles, wat het vuurgevecht betreft.

In aansluiting hiermede en vooral gelet op de groote zelfstandigheid der sectiecommandanten, welke volgens p. 359 de vuurleiders in het algemeen vuurgevecht zijn, komt het ons hoogst gewenscht voor, dat alles, wat voorkomt onder de „vuurleiding” en „het algemeen vuurgevecht” in I. R. II en de p. 346, 347 der „gevechtsleiding”, eene plaats in Hoofdstuk III vinde, terwijl ook de grondbeginselen van aanval en verdediging, alsmede tal van bepalingen voor het gevecht der compagnie, waarbij deze aanvallend of verdedigend, zelfstandig of in hooger verband optreedt, daarin behooren te worden opgenomen.

Daar, waar vele aanvoerders tot het lagere kader behooren, en vele officieren reeds spoedig „den cijns aan het vijandelijk lood zullen hebben gebracht”, is het een eerste vereischte, dat allen, welke tot de taak van aanvoerder kunnen worden geroepen, vertrouwd zijn met de beginselen, welke aan het optreden der infanterie in den modernen strijd ten grondslag liggen, en is het reglement aangewezen, om daarbij voor de practijk de noodige aanwijzingen te geven.

Dit beginsel is in het Fransche reglement op zeer leerrijke, zelfs boeiende wijze gehuldigd.

Aangezien de wijze van terrein winnen in vele opzichten belangrijke verschillen vertoont, verdient het wellicht de aandacht eens uitvoerig na te gaan, welke oplossingen beide reglementen voor dit moeilijke vraagstuk geven. Wij vinden dan in (187), dat de verspreide sectie op aanwijzing van haren commandant in haar geheel, dan wel met halve sectiën, escouades, groepen van afwisselende sterkte, ja, in sommige omstandigheden zelfs man voor man terrein kan winnen, waarbij derhalve in den zelfden geest wordt gehandeld, als volgens p. 480 van I. R. II. Hierbij wijzen wij er echter nadrukkelijk op, dat, waar in ons reglement zulk eene handelwijze alleen geoorloofd is op „kleine



afstanden en op spaarzaam dekking aanbiedend terrein onder hevig vijandelijk vuur", deze volgens de Fransche denkbeelden, neergelegd in (258 en 259) reeds wordt gebezigd van af het openen van het vuur door den aanvaller. De sectiecommandant geeft de noodige aanwijzingen nopens den te volgen weg en de dekking, welke moet worden bereikt (187), wat wij, zij het dan ook vaag, meenen terug te vinden in ons p. 196, waarin wordt gesproken van het stelling nemen „in een te noemen lijn”.

Gedurende de beweging zijn de groepscommandanten vóór hunne groepen en is het kader uit het opsluitend gelid behulpzaam „à maintenir chacun à sa place”, dus als opdrijvend middel. Bij het voorwaarts gaan der troepen of deelen der sectie moeten deze in de meest gunstige formatie, zonder zich naar elkander te regelen, hare nieuwe stelling trachten te bereiken (zie ook p. 199); de taak der commandanten is alleen, dat zij het terrein benutten, de beweging in gang houden en de verliezen beperken (188).

Daar de verdeling der sectie, welke wordt gevorderd door de noodzakelijkheid, om het terrein zoo goed mogelijk te gebruiken, leidt tot verbreking van het verband, rust op haren commandant de verplichting, dit verband ten spoedigste te herstellen, telkens, als de omstandigheden het toelaten (189).

De groep, welke den vijand het meest is genaderd, geeft de richting aan voor de sectie; de overige moeten zich hiernaar regelen, hoewel zij verder volkomen onafhankelijk zijn, voor wat betreft de wijze, waarop, en den vorm, waarin zij dit doel bereiken (190).

Met bovengenoemde bepalingen geeft het Fransche reglement zeer zeker de meest mogelijke vrijheid van handelen aan sectie- en groepscommandanten; het kent geen aanwijzingen voor spronglengten, spreekt niet over de breedte, welke de sectie inneemt, en de dichtheid der tirailleurlinie; in het kort, het wordt beheerscht door zeer ruime denkbeelden en stelt dan ook een *zeer groot vertrouwen* in de *kennis* en de *handigheid* der *lagere aanvoering* en bovenal in het oordeelkundig optreden van den enkelen man. In zooverre geeft het een getrouw beeld van de werkelijkheid, doch het is in vele opzichten niet vrij te pleiten van een sterk ontwikkeld optimisme en houdt o. i. bovenal te weinig rekening met de vredesopleiding, welke, wij zijn er innig van overtuigd, bij eene goede toepassing van ons reglement op den duur betere resultaten zal hebben, dan met het Fransche het geval zal zijn.

Wanneer wij een enkelen greep uit I. R. I en II doen, dan vinden wij in de p. 167, 176, 186, 191, 199, 205, 451, 478, 480, enz. enz. aanwijzingen, welke den sectie-, groepscommandanten en manschappen bij de practische opleiding met den meesten nadruk moeten worden ingeprent, opdat het onderling verband, de samenwerking van het geheel, welke toch aan den aanval den machtigsten steun verleent, niet verloren ga. Dat de gevechtsumstandigheden, vooral bij de doorvoering van den strijd, vaak oorzaak zullen zijn, dat dit niet langer mogelijk is, en dikwerf tijdelijk een toestand zal intreden als die, welke in het

Fransche voorschrift *als regel* wordt aangenomen, wie zal het ontkennen, doch daarom juist is het dubbel gewenscht onzerzijds alle krachten in te spannen, om aan dien toestand een einde te maken, telkenmale, als de gevechtsverhoudingen daartoe gunstig zijn, en zeer zeker zulk een toestand niet te scheppen op afstanden, waar hij door 's vijands handelingen niet wordt geboden.

Het is natuurlijk dringend noodzakelijk, dat wij den strijd niet schematiseeren tot handhaving eener denkbeeldige discipline, daar er talrijke oogenblikken in het gevecht zijn, waarin *alles* afhangt van de karaktereigenschappen van den troep, waarvoor geene voorschriften en aanwijzingen zijn te geven, doch wij moeten toch ten allen tijde ons heil blijven zoeken in de samenwerking van allen tot het bereiken van het doel, en daarvoor is verband hoofdzaak.

Het lijdt dan ook geen twijfel, of dit uit het oog verliezende, zullen er reeds in den aanvang wel afdeelingen van den aanvaller zijn, welke, geleid door grooten ondernemingsgeest en gebruik makende van gunstige terreinverhoudingen, vèr vooruit dringen, doch wat baat het haar, wanneer zij, ter plaatse aangekomen, verlaten zijn door hare kameraden, zichzelf tot doelwit zien van het welgerichte vuur der ongeschokte verdediging, en verbloeden, voordat haar hulp kan worden verleend; en geldt dit de oorlogspractijk, wij vreezen, dat de vredesopleiding deze noodlottige wijze van handelen nog zal bevorderen.

Op het oefeningsterrein toch, waar geen projectielen aan dezen voorwaartschen drang een gebiedend halt toeroepen, zal, wat bij ons ook soms reeds het geval is, een ware wedren ontstaan om het eindpunt, de stelling, te bereiken. Deze drang naar voren, welke alleen te breidelen is door het oordeelkundig ingrijpen van scheidsrechters, wordt door het Fransche reglement al te zeer aangemoedigd. Het vervalt o. i. dermate in uitersten, dat beginselen van solidariteit, tot het bereiken van het gestelde doel, niet zullen worden in acht genomen; aan aanvoeders en manschappen een zekere overmoed zal worden ingeprent, welke in de werkelijkheid duur te staan zal komen; en, wat erger is, waardoor wellicht het vertrouwen in leiding en aanvoering een ernstigen schok zal ontvangen, welke, in zijne gevolgen, noodlottig kan worden, wanneer wij het karakter van den Franschen soldaat in aanmerking nemen, dat zoo licht ontvankelijk is voor indrukken van het oogenblik.

Wij komen dan ook tot de, voor ons gelukkige, gevolgtrekking, dat de opleiding, zooals die ten dezen opzichte in ons reglement is neergelegd, ons zal bewaren voor bittere ontgoocheling en een waarborg kan zijn voor succes, mits, en dit valt buiten het gebied dezer beschouwing, aanvoeders en soldaten voldoen aan de eischen, welke de opleiding stelt; eischen, welke van onzen soldaat moeten worden gevorderd, wil hij opgewassen zijn tegen de taak, welke hem wacht. En hiermede nemen wij afscheid van I. R. I.

(Wordt vervolgd.)

## De Bevordering in de hoogere Rangen van het Fransche Leger.

In het begin van dit jaar verscheen te Parijs een boekwerkje, getiteld: „La Vérité sur l’Affaire des Fiches”, van de hand van den Kapitein MOLLIN, ex-adjutant van den Minister van Oorlog ANDRÉ, dat eene rechtvaardiging beoogde van schrijver’s handelingen met betrekking tot de bekende zaak der „fiches” en waarin mededeelingen werden gedaan over de promotie in de hoogere rangen van het Fransche leger, die het niet van belang ontbloot schijnt, onder de aandacht te brengen van de lezers van dit Tijdschrift.

In het laatst van de vorige eeuw heerschte in het Fransche leger, voornamelijk in de hoogere rangen een clericale, reactionnaire, anti-republikeinsche geest, door den Chef van den Generalen Staf DE MIRIBEL en zijn opvolger DE BOISDEFFRE vooral aangekweekt en door den Generaal DE GALLIFET slechts zwak bestreden. De hooge betrekkingen werden door Jezuïeten bekleed, terwijl Israëlieten en vrijmetselaars daarin werden geweerd.

De Generaal ANDRÉ zou aan dezen toestand, die op den duur gevaarlijk dreigde te worden voor de veiligheid der Republiek, een einde maken. Daartoe werd vooreerst het personeel van het Ministerie van Oorlog geleidelijk van niet republikeinsche elementen gezuiverd en voorts ook in het leger eene schifting gehouden.

Tot dusverre werden de kolonels en generaals bij keuze benoemd.

Dit stelsel dagteekent uit den tijd der Restauratie, toen de Regeering zich de mogelijkheid wilde waarborgen de koningsgezinde officieren voor te trekken boven de liberale, en werd door de Republiek overgenomen.

Toen Generaal ANDRÉ de ministersportefeuille aanvaardde, werd het, als volgt, uitgevoerd. Er bestonden commissies, ingevoerd door DE FREY-CINET, samengesteld uit generaals, die te Parijs bijeenkwamen om de beoordeelingslijsten op te maken. Deze commissies, die de beste plaatsen onder hare familieleden verdeelden en bij hare voordrachten meer letten op politieke gezindheid dan op militaire bekwaamheden, riepen in de bovenste lagen van het leger eene familieregeering en een eenzijdig politieken kastengeest in het leven, maar konden niet nalaten op den duur in de lagere rangen door hare partijdigheid algemeene ontevredenheid te verwekken en aan te wakkeren, welke ten gevolge had, dat zij



werden opgeheven door den Minister ANDRÉ, die de samenstelling der voordrachten zelf ter hand nam.

De door hem uitgegeven voorschriften op de bevordering hielden in, dat in elk Wapen, in elken rang en in elk legerkorps de officieren, die, wat hunne ancienniteit betref, voor bevordering in aanmerking kwamen, ancienniteitsgewijze werden geplaatst op een staat D, waarop successievelijk werden aangegeven de nummers van voorkeur, hun door de verschillende chefs toegekend van af den korpscommandant tot den legerkorpscommandant en voor de hogere rangen zelfs tot den inspecteur van het leger. Bovendien bevatten de staten D gegevens van zuiver militairen aard.

De verschillende, van de legerkorpsen komende staten werden aan het Ministerie van Oorlog met behulp eener bepaalde formule omgewerkt tot een staat K.

Tot zoover geen principieel verschil met de bestaande toestanden, zoodat de promotie nog steeds in handen van de opperofficieren was.

Maar hier ging ANDRÉ ingrijpen.

In stede van uitsluitend staat K te raadplegen en de officieren naar de volgorde, waarin zij op dezen staat vermeld waren, te bevorderen, ging hij zijnerzijds ook te rade met hunne politieke gevoelens.

Deze maatregel moge op zichzelf verkeerd zijn en in een gezond leger niet thuis behooren en het moge een eenigszins vreemden indruk maken in de conduitelijst van een officier te lezen: „Réactionnaire et catholique convaincu, *mais* <sup>1)</sup> très bienveillant pour ses hommes qui l'estiment beaucoup” of „Marié, père de cinq enfants âgés de 14, 12, 10, 8 et 1 ans. Trois garçons font leurs études au collège de Saint-Etienne, dirigé par des prêtres, et une fille âgée de 10 ans a une institutrice spéciale chargée de son éducation”; hier, waar het gold ingeslopen misstanden te verwijderen en waar de Minister in opdracht had in het leger een republikeinschen geest te brengen, was hij volkomen op zijne plaats.

De Regeering toch, geleerd door de DREYFUSzaak, had redenen te over om zich te ontdoen van elementen, die in hun wezen tegen haar gekant waren, terwijl ook het op den voorgrond stellen der republikeinen, als représaille tegen hen, die gedurende zoovele jaren, ten nadeele van hunne politieke tegenstanders, de hooge betrekkingen in het leger bekleed hadden, te verdedigen was. De militaire waarde van het leger behoefde hieronder niet te lijden, indien met de militaire eigenschappen in de eerste plaats werd rekening gehouden, en slechts een onderzoek werd ingesteld naar de politieke overtuiging van die officieren, welke op grond van de staten D voor bevordering in aanmerking kwamen. <sup>2)</sup> Dit onderzoek deed ANDRÉ gedeeltelijk zelf. Sedert

<sup>1)</sup> Ik cursiveer.

<sup>2)</sup> Hoe ook beschouwd, gelooven wij toch, dat het gebezigde geneesmiddel in zijne gevolgen even schadelijk voor het leger was, als de kwaal, welke men bestreed, en dat middel daarom, ook in verband met de moreele zijde der zaak, onvoorwaardelijk afkeuring verdient.

geruimen tijd hield hij twee staten aan, die hij Corinthe en Karthago noemde, en waarop voorkwamen de officieren, wier politieke gevoelens, volgens zijn oordeel of volgens dat van vertrouwde vrienden, respectievelijk geprononceerd republikeinsch of reactionnair waren.

Toen hij Minister werd, vertrouwde hij deze staten toe aan den Kolonel PERCIN, den chef van zijn Kabinet, die het getal daarop voorkomende officieren zooveel mogelijk trachtte te vergrooten.

Verschillende wegen werden ingeslagen om tot dit doel te geraken.

Inlichtingen werden uitgelokt van personen, wier gevoelens bekend republikeinsch waren, voorts ingewonnen bij de officieren van het Kabinet en in het vorige garnizoen, terwijl ook de behandeling van de DREYFUSzaak voor het hof van Cassatie en voor den Krijgsraad te Rennes als bron diende. Maar deze middelen waren verre van voldoende en behoefden dringend aanvulling, die door de Sûreté générale, waartoe men zich eveneens wendde, niet in voldoende mate verkregen werd, zoodat ten slotte de toevlucht werd genomen tot het hoofdbestuur der vrijmetselarij, dat, aanvankelijk slechts van de hoofd- en opperofficieren, later ook van de subalterne officieren gratis de noodige informatiën verstrekke.

Vereenigt men zich met het door ANDRÉ toegepaste beginsel, de politiek als maatstaf bij bevordering tot de hoogere rangen in te schakelen, dan kan, hoewel het te rade gaan bij de delinquenten zelf misschien meer fair — maar allicht minder practisch — geweest ware, tegen de bronnen, door hem geraadpleegd, om de kleur der candidaten te leeren kennen, evenmin bezwaar gemaakt worden, wanneer zij slechts den noodigen waarborg van betrouwbaarheid leverden.

Deze nu werd inderdaad verkregen, doordien eene inlichting slechts dan als van waarde werd beschouwd, wanneer de moreele positie van den berichtgever onaantastbaar was. In het tegenovergestelde geval werden verschillende bronnen benut en deze onderling vergeleken. Alle inlichtingen werden bovendien jaarlijks vernieuwd.

Later nam de Minister voor de hoofdofficieren zijne toevlucht tot de prefectuur en dienden hare mededeelingen in beginsel als basis van beoordeeling, terwijl die uit andere bronnen slechts bestemd waren tot contrôle.

Men kent het verdere verloop der zaak. Van de bij het Departement van Oorlog berustende beoordeelingslijsten zijn verschillende ontvreemd en beknot gepubliceerd in den Figaro, die de mededeelingen over militaire eigenschappen daaruit weglief en zodoende de quaestie in een valsch licht stelde. De Minister, ter verantwoording geroepen, hoewel in de volle overtuiging van zijn goed recht en aanvankelijk zeer strijdlustig gestemd, maakte in de Kamer een bedroevend figuur, wist slechts eenige onsamenhangende zinnen te uiten, volgens welke hij onbekend scheen met het feit, dat vanwege het Ministerie inlichtingen werden verkregen van de Vrijmetselarij, en was ten slotte genoodzaakt zijn ontslag te vragen.

## Eerste richting van eene batterij Vestingartillerie.

In het artikel, dat wij onder bovenstaanden titel in de voorgaande aflevering van dit Tijdschrift schreven, worden de volgende verbeteringen en aanvulling gewenscht geacht.

1. Ten einde in overeenstemming te blijven met § 9 van het „Aanhangsel V. A.”, voor zooveel betreft de aanduiding van eene richting, moet niet, zooals op blz. 453 in regel 16 v. b. wordt aangegeven, de tangentenboog met de verdeeling 0 in het verlengde van de lijn doel-vuurmond worden gelegd, maar in de lijn vuurmond-hulprichtpunt.

In verband hiermede moeten de volgende wijzigingen worden aangebracht.

Blz. 453, regel 16 tot en met 20 v. b., te vervangen door: „mond en legt een tangentenboog met de verdeeling 0 in de lijn vuurmond-hulprichtpunt. (Om het te bezigen hulprichtpunt dadelijk te kunnen vinden, de verdeelingen 176 en 376 op de rechterhelft en de verdeelingen 104 en 304 op de linkerhelft van den tangentenboog b. v. in rood aan te geven.) Men legt de liniaal langs het verlengde van de lijn doel-vuurmond en leest het aantal  $\frac{0}{100}$  af”.

Blz. 453, regel 19 v. o., staat „rechts”, moet zijn „links”.  
" " 17 " " „links”, " " „rechts”.  
" " 16 " " „linkerhelft”, " " „rechterhelft”.  
" " 15 " " „rechterhelft”, " " „linkerhelft”.  
" " 14 " " „linker”, " " „rechter”.  
" " 13 " " „terwijl de liniaal ligt langs de lijn”,  
moet zijn „terwijl de verdeeling 0 ligt in de lijn”.

Blz. 456, regel 22 v. b., staat „links”, moet zijn „rechts”.

In het staatje, voorkomende op blz. 456, staat:

regel 4 v. b. „rechts”, moet zijn „links”,  
" 3, 2 en 1 v. o. „links”, moet zijn „rechts”.

Blz. 456, regel 6 v. o., staat „links”, moet zijn „rechts”.

2. Ten gevolge van het ondraaien van den dwarsarm van den opzet worden de aflezingen bij het L. stuk wel is waar grooter, dan die bij





(Vermenigvuldiging met  $\cos \gamma$  (zie fig. 2) heeft nu niet plaats gehad, hierdoor ontstaat bij alle stukken eene zelfde fout.) Ten opzichte van dat punt zijn de evenwijdige correctiën op het hulprichtpunt dus  $5^{\circ} 43'$ ,  $6^{\circ} 13'$ ,  $6^{\circ} 43'$  en  $7^{\circ} 13'$ .

De afstand tot het doel wordt door den B. C. geschat en de evenwijdige correctiën worden daarop bepaald ten opzichte van het punt, waar het doel te zien is. De B. C. richt nu uit dit punt met noniusstand 0 op het doel en leest, na richting op het hulprichtpunt, den noniusstand af. Bij deze aflezing telt hij achtereenvolgens op de som van de evenwijdige correctiën op het doel en op het hulprichtpunt en laat met de nu gevonden noniusstanden op het hulprichtpunt richten. De batterij staat dan op het doel gericht.

Is het punt, vanwaar men het doel ziet, rechts van de batterij gelegen, dan moet de som der correctiën achtereenvolgens van den afgelezen noniusstand worden afgetrokken.

A. KOOIMAN,

*1ste Luitenant der Artillerie.*

## Aanteekeningen betreffende den Russisch-Japanschen oorlog.<sup>1)</sup>

(Ontleend aan RASWJEEDTSCHIK.)

(Vervolg van blz. 476.)

Belangrijke veranderingen aan het front der beide legers in Mandchoerije vonden niet plaats. Naar luid van berichten uit Japansche bron, bevindt zich de hoofdmacht van Generaal KAULBARS nabij den spoorweg tusschen St. Sipingai en Koeantschentsie, terwijl de hoofdmacht van Generaal KOEROPATKIN in de lijn Girin-Xailoentschen staat.

Den 3<sup>en</sup> (16) Mei bezette een zwak Japansch detachement den Jandilinpas. Eene poging, om zich van het dorp Schaxetsie meester te maken, mislukte; de Japanners trokken zuidwaarts terug.

Den 5<sup>en</sup> (18) Mei rukte een Russisch verkenningsdetachement, ter sterkte van 3 à 4 compagnieën, 7 à 8 sotnies en 4 stukken, tegen Tschantoefoe op en beschoot deze stad gedurende eenigen tijd; Japansche afdeelingen dwongen het Russische detachement echter spoedig op den rechteroever van de Ljantsi-xe terug te trekken.

In het dal van de Kao-xe en ten W. van Nanschentsie hadden verschillende schermutselingen plaats. Het station Tschantoefoe werd door de Russen bezet.

Eene Russische cavalerie-afdeeling, onder bevel van Generaal MISCHTSCHENKO, bestaande uit deelen van de Gemengde Kaukasische en de

---

<sup>1)</sup> Ingevolge M. B. van 18 (31) Mei j.l. worden geformeerd, onder de benaming van telegraaf-halfeskadron en telegraafsotnie, twee telegraaf-afdeelingen, respectievelijk van voertuigen en van pakpaarden voorzien en bestemd voor het leger in Mandchoerije.

Deze telegraaf-afdeelingen dienen tot telegrafische, telefonische of optische verbinding der staven van Opperbevelhebber en Legercommandanten.

Door elke afdeeling kan een kabel van minstens 24 werst, en met behulp van het reservematerieel (bij uitzondering) van hoogstens 30 werst, gelegd worden; 4 telegraaf-, 8 telefoon- en 4 optische stations kunnen gelijktijdig geopend worden.

De navolgende artillerie-afdeelingen waren op de daar achterstaande data, gemobiliseerd:



Oeral-Zabaikalskische Kozakkendivisie bereikte den 4<sup>en</sup> (17) Mei Sinloentschoean. Den daarop volgenden dag werd de beweging in de richting van Fakoemin voortgezet. Uit Kaipinsjan oprukkende Japansche afdeelingen moesten terugtrekken, terwijl sterke Xoexoensen-benden door de Russen uiteengedreven werden. Kozakkenpatrouilles vernielden de telegraafverbindingen op onderscheidene plaatsen.

Den 6<sup>en</sup> (19) Mei drong de Russische cavalerie tot den weg Fakoe-min-Schifoetsie door. Gesteund door artillerie werd tot den aanval op de versterkte stellingen van den vijand op de hoogten ten Z. van Fakoemin overgegaan. In het handgemeen, waarbij de Kozakken van dolken gebruik maakten, werden twee Japansche compagnieën bijna geheel vernietigd en 2 mitrailleurs genomen; eene compagnie infanterie werd met al hare officieren gevangen gemaakt. Nabij Schifoetsie werd een 7 werst lang transport van rijst, thee, conserven en fourage door eenige sotnies van het 2<sup>de</sup> Tschitinskische regiment uiteengedreven, waarbij eenige gevangenen gemaakt en bijna 100 paarden vermeesterd werden.

Op den terugtocht dreef de Russische cavalerie — 234 gevangenen, waaronder 5 officieren, met zich voerende — nog eenige benden Xoexoesen

6 <sup>e</sup>	artilleriebrigade.	10 (23) Augustus 1904.
7 <sup>e</sup>	"	7 (20) Juli "
10 <sup>e</sup>	"	16 (29) Augustus "
16 <sup>e</sup>	"	26 December 1904 (8 Januari 1905).
25 <sup>ste</sup>	"	17 (30) October 1904.
29 <sup>ste</sup>	"	12 (25) September "
30 <sup>ste</sup>	"	19 December 1904 (1 Januari 1905).
40 <sup>ste</sup>	"	11 (24) September 1904.
41 <sup>ste</sup>	"	10 (23) " "
43 <sup>ste</sup>	"	16 (29) Juli "
45 <sup>ste</sup>	"	17 (30) October "
1 <sup>ste</sup>	scherpshuttersartillerie-divisie.	16 (29) October 1904.
2 <sup>e</sup>	"	15 (28) " "
3 <sup>e</sup>	"	15 (28) December "
4 <sup>e</sup>	"	24 December 1904 (6 Januari 1905).
5 <sup>e</sup>	"	17 (30) October 1904.

Ingevolge K.B. van 14 (27) Mei j.l. worden de mortierregimenten, te gelijk met hunne omwapening met houwitseren, tot divisieën van 2 batterijen getransformeerd. Uit het 1<sup>ste</sup>, 2<sup>e</sup> en 3<sup>e</sup> mortierregiment, welke tot nu toe uit 4 batterijen bestonden, worden de 1<sup>ste</sup>, 2<sup>e</sup>, 3<sup>e</sup>, 4<sup>e</sup>, 5<sup>e</sup> en 6<sup>e</sup> divisie geformeerd. Uit het 6<sup>e</sup> mortierregiment, dat slechts 2 batterijen telt, wordt de 7<sup>e</sup> divisie geformeerd. Te Kief moet voor 1 November eene 8<sup>ste</sup> divisie opgericht worden.

Naarmate zij gemobiliseerd zijn, worden de divisieën No. 1 tot en met 8 naar het oorlogsterrein gedirigeerd.

Het 4<sup>e</sup> en 5<sup>e</sup> mortierartillerieregiment en de 1<sup>ste</sup> en 2<sup>de</sup> Oost-Siberische mortierbatterijen worden door den Opperbevelhebber in het Verre Oosten gereorganiseerd, wanneer hij zulks gewenscht en mogelijk acht.

(Russ. Invalide.)

uiteen en bereikte met een verlies van 13 officieren (3 dooden en 10 gewonden) en 155 à 175 minderen (waaronder 34 dooden en 1 vermiste) de eigen voorposten.

Den 7<sup>en</sup> (20) Mei hadden in het centrum verschillende schermutselingen plaats.

Den 8<sup>sten</sup> (21) Mei werd eene Japansche afdeeling, welke stelling had genomen op de hoogten ten N. van het station Tschantoefoe, vandaar verdreven. Eene ontmoeting tusschen verkennende afdeelingen vond eveneens bij Tschinanpoe (ten N. van Beijoeanpoemin) plaats.

Den 9<sup>en</sup> (22) Mei vielen Russische verkenningsafdeelingen Nanschentsie en de Japansche voorposten ten Z. van de Kao-xe bij Xandooxe (10 W. van Datsieën) aan; Nanschentsie werd door de Japanners ontruimd. De Russische cavalerie vertoonde zich dien dag opnieuw ten W. van Fakoemin en overnachtte op den rechteroever van de Ljao-xe.

Den 10<sup>en</sup> (23) Mei had bij Padaotoen eene schermutseling tusschen verkennende cavalerie-afdeelingen plaats, waarbij de Japanners teruggedreven werden. Volgens Japansche berichten vielen de Russen dien dag Tschantoefoe eenige malen aan, doch werden teruggeslagen.

Den 11<sup>en</sup> (24) Mei rukten de Japanners van Erdaogoi tegen Wanxegoi op. Het voorste peloton viel hierbij in eene hinderlaag, door ochotniks gelegd, waardoor een 30-tal manschappen buiten gevecht werd gesteld.

Den 12<sup>en</sup> (25) Mei rukte afgezeten Japansche cavalerie tegen Simjaotschen en Sinloentschoean op, doch moest, door geweervuur ontvangen, spoedig zuidwaarts terugtrekken.

Overigens hadden tot den 20<sup>sten</sup> Mei (2 Juni) slechts zeer onbeduidende schermutselingen aan het front plaats.

Den 12<sup>en</sup> (25) Mei lieten 7 kruisers van de vrijwillige vloot het anker vallen bij Woesoën en kwamen 17 Russische oorlogsschepen bij de Zadeleilanden aan. De rest van de Russische vloot sloot zich waarschijnlijk in den nacht op den 13<sup>en</sup> (26) Mei bij hen aan.

In den avond van dien dag (?) verliet de Russische vloot de Zadel-eilanden, koers zettende naar de straat van Korea, ten einde te trachten langs den kortsten weg Vladivostok te bereiken. De langzaam stoomende hulpkruisers *Rion* en *Djnepr* en een deel der transportschepen werden op Shanghai gedirigeerd.

De Japansche kruisers, onder bevel van Admiraal KAWIMOERA, bleven voortdurend het Russische eskader waarnemen en waren door draadlooze telegrafie in verbinding met Admiraal Togo, waartoe van een station, op het eiland Quelpart opgericht, gebruik gemaakt werd.

De vloot van Admiraal Togo bevond zich grotendeels in den westelijken doorgang van de straat van Korea (1 eskader te Masampo en 1 eskader nabij de zuidpunt van Tsoeshima), terwijl hulpkruisers en torpedobooten den oostelijken doorgang bewaakten.

Volgens Engelsche berichten beschikte de Japansche vlootvoogd over 6 slagschepen, 8 gepantserde kruisers, 16 pantserdekkruisers, 1 kust-

verdedigingsvaartuig, 22 torpedobootjagers, 72 torpedobooten, 13 onderzeesche booten en een 10-tal hulpkruisers.

Welke overwegingen Admiraal ROSHDJESTWENSKIE er toe hebben gebracht den gevaarlijken weg door de straat van Korea te kiezen, is voorschands moeilijk na te gaan. Hoopte hij, door mist begunstigd, ongemerkt die straat te kunnen passeeren en, alsdan een voorsprong op zijn tegenstander hebbende, Vladiwostok al vechtende te bereiken? Had hij een te groot vertrouwen in eigen kracht of stond hem, ten gevolge van den geringen kolenvoorraad van verscheidene schepen, eenvoudig geen andere keuze open? Ziedaar vragen, welke voorloopig wel niet met zekerheid zullen kunnen worden beantwoord.

Door mist gedwongen langzaam te loopen, stoomde de Russische vloot den 14<sup>en</sup> (27) Mei ten ongeveer 6 uur v.m. de straat van Korea binnen.

Ten ongeveer 11 uur v.m., toen ten gevolge van een krachtigen, stormachtigen N.-W. wind de mist optrok, werden eenige Japansche kruisers zichtbaar, koersende in N. richting. Het Russische eskader, in twee colonnes geformeerd: de linker, bestaande uit de pantserscheepen en 5 kruisers, en de rechter uit de overige kruisers met de transportscheepen en de torpedojagers in het midden, zette met volle kracht koers naar den noordelijken uitgang van de straat van Korea.

De vloot van Admiraal Togo, welke, op het bericht, dat de Russen den oostelijken doorgang van de straat van Korea hadden genomen, in den morgen Masampo had verlaten en om de noordpunt van Tsoeshima was heengevaren, bemerkte den vijand ter hoogte van Ikishima (ten Z.-O. van Tsoeshima) en stoomde hem in slagorde te gemoet.

Ten ongeveer 1<sup>30</sup> n.m. openden de Japanners het vuur op de Russische vloot, welke, ten gevolge van de minder snel varende schepen van NJBOGATOF en de bij het eskader aanwezige transportscheepen, slechts langzaam de gevechtsformatie aannam. Dit vuur werd voornamelijk op de groote slagscheepen, met name op de beide Admiraalscheepen *Knias Soeworof* en *Osljablja* geconcentreerd, en had zoodanige uitwerking, dat de *Osljablja* reeds na 50 minuten zink, terwijl de *Borodino* gedwongen werd de gevechtslinie tijdelijk te verlaten.

De Japansche vloot slaagde er in, dank zij hare grootere snelheid, elke poging der Russen, om noordwaarts door te breken, te verijdelen. Een 9-tal Japansche kruisers met het pantserschip *Chin-Yen* (7430 ton) voerde het gevecht los van de hoofdmacht van Admiraal Togo en trachtte de Russische slagscheepen tusschen twee vuren te brengen; Russische kruisers werden tegen hen afgezonden en waren den geheelen dag met hen in gevecht gewikkeld.

Ten 3 uur n.m. begon het smaldeel van KAWIMOERA (Oerijo?) uit westelijke richting komende, aan den strijd deel te nemen.

Het Russische eskader — in het centrum Admiraal ROSHDJESTWENSKIE, op den linkervleugel Admiraal FELKERSAM en op den rechtervleugel Admiraal NJBOGATOF — werd langzaam in de richting van de Japansche kust gedrongen.



Ongeveer ter zelfder tijd zank het transportschip *Kamschatka* en werd het vlaggeschip *Knias Soeworof*, zwaar beschadigd, gedwongen de gevechtlinie te verlaten. De *Imperator Alexander III* bevond zich toen aan het hoofd van het eskader, waarin de *Borodino* zijne plaats had hernomen. Het smaldeel van Admiraal NJEBOGATOF dekte de *Soeworof*.

Inmiddels zank de hulpkruiser *Oeral*. De sleepboot *Swirj* en het transportschip *Anadir* namen de bemanning over. Tegen 7 uur n.m. nam de torpedojager *Boenie* den gewonden Admiraal ROSHDJESTWENSKIE en zijn staf over, en nam Admiraal NJEBOGATOF het bevel op zich. Spoedig daarop zank de *Soeworof*, terwijl ook de sleepboot *Roes* ten onder ging.

Met 8-mijls-snelheid werd koers in N. richting gezet. In de linie waren: *Imperator Nicolai I*, *Orel*, *Borodino*, *Imperator Alexander III*, *Apraxin*, *Senjavin*, *Oeschakof*, *Sissoi Welikie*, *Navarin*, *Naximof* — rechtercolonne; *Snjetlana*, *Almaz*, *Oleg*, *Aurora*, *Dmitrie Donskoi*, *Vladimir Monomax* — linkercolonne, met tusschen beide colonnes de transportschepen, de kruisers *Shemtsoek* en *Isoemroed* en de torpedojagers.

De Japansche vloot naderde op korten afstand en verbrak, door torpedobooten gesteund, de Russische slagorde.

Ten 7<sup>30</sup> n.m. wendden zich de Russische kruisers en eenige torpedojagers zuidwaarts. Na eenigen tijd hernamen de *Dmitrie Donskoi*, *Vladimir Monomax*, *Isoemroed*, *Almaz* en *Snjetlana* hun vorigen koers, terwijl de *Oleg*, *Aurora* en *Shemtsoek* zuidwaarts bleven gaan.

Hoewel de berichten omtrent den zeeslag nog zeer vaag en menigmaal tegenstrijdig zijn, kan wel met vrij groote zekerheid worden aangenomen, dat de vernietiging der Russische Oostzee-vloot eerst in den nacht op den 15<sup>en</sup> (28) Mei plaats vond en dat hierin de Japansche torpedojagers en torpedobooten het leeuwenaandeel hadden.

Hoe dit zij, in den morgen na den slag was het Russische eskader uiteengeslagen en de strijd beslist.

Wat het lot der verschillende schepen betreft, het navolgende: De *Imperator Nicolai I* (door eene torpedo beschadigd), *Orel*, *Apraxin* en *Senjavin* werden den 15<sup>en</sup> (28) Mei ten 10 uur v.m. nabij het rif Liancourt door de Japansche vloot omsingeld en tot de overgave gedwongen.

De *Oleg*, *Aurora* en *Shemtsoek* bereikten den 21<sup>sten</sup> Mei (3 Juni), in zwaar beschadigden toestand, Manilla.

De *Snjetlana*, *Dmitrie Donskoi*, *Isoemroed* en *Almaz* waren in N. richting doorgebroken. Eerstgenoemde kruiser werd in den nacht op den 15<sup>en</sup> (28) Mei door de Japanners nabij de kust van Korea tot zinken gebracht. De *Dmitrie Donskoi* met de torpedojagers *Bjedowie* en *Grosnie*, in N.-W. richting koersende, ontmoette den torpedojager *Boenie* en nam van dezen het geredde deel der equipage van de *Osljablja* over, terwijl Admiraal ROSKDJESWENSKIE met zijn staf op den torpedojager *Bjedowie* over ging. De *Dmitrie Donskoi* werd overdag door de 4<sup>e</sup> Japansche divisie aangevallen, die een krachtig vuur op haar opende;

gedurende den nacht op den 16<sup>en</sup> (29) Mei had de zwaar beschadigde kruiser nog eene reeks torpedo-aanvallen te doorstaan en werd in den morgen van dien dag door hare equipage nabij het eiland Oerloeng tot zinken gebracht. De bemanning redde zich op het eiland en werd later door den Japanschen kruiser *Kasoega* opgenomen. De kruiser *Isoemroed* liep den 17<sup>en</sup> (30) Mei ten 1<sup>30</sup> v.m. op eene rots in de Vladimirbaai. Geen kans ziende het schip af te brengen en nog slechts over 10 ton kolen beschikkende, liet de commandant den kruiser in de lucht vliegen. De *Almaz* bereikte den 16<sup>en</sup> (29) Mei Vladiwostok, waar in den morgen van den volgenden dag eveneens de torpedojagers *Brawie* en *Grosnie* aankwamen. De torpedojager *Bjedowie* gaf zich aan de Japanners over en werd den 18<sup>en</sup> (31) Mei naar Sasebo opgebracht, waar Admiraal ROSHDJESTWENSKIE in het hospitaal werd opgenomen.

De *Borodino*, *Imperator Alexander III*, *Sissoi Welikie*, *Oeschakof*, *Naximof*, *Navarin* en *Vladimir Monomax* werden in den nacht op den 15<sup>en</sup> (28) Mei tot zinken gebracht, waarschijnlijk ten gevolge van de herhaalde torpedo-aanvallen van Japansche zijde.

De torpedojager *Blestjaschtschie* zonk ten 5 uur v.m. van den 15<sup>en</sup> (28) Mei, terwijl de *Bodrie* door een Engelschen stoomer naar Woesoen werd gesleept.

Het transportschip *Korea* en de sleepboot *Swirj* bereikten Shanghai, waar zich de schepen van de vrijwillige vloot *Kief*, *Woronesh*, *Vladimir*, *Smolensk* en de hulpkruisers *Djnepr* en *Rion* bevonden, welke niet aan den strijd hadden deelgenomen. Deze schepen werden ontwapend.

Aan Russische zijde werden ongeveer 4.500 man met meer dan 100 officieren gevangen genomen, terwijl ongeveer 4.000 man den dood vonden.

De verliezen der Japanners in den zeeslag bij Tsoeshima waren gering en bedroegen, volgens hunne eigen opgave slechts 3 torpedobooten en ongeveer 800 man. Wel wordt in het rapport van Schout bij Nacht REITSENSCHTEIN uit Shanghai bericht, dat volgens mededeelingen van officieren van de equipage der *Bodrie*, *Blestjaschtschie* en *Osljablja* de Japanners twee pantserschepen, één van het Asai- en één van het Shikishima-type, benevens een gepantserden en drie beschermde kruisers verloren, doch, of zulks met de waarheid in overeenstemming is, mag betwijfeld worden.

Met zekerheid kan men aannemen, dat uit den geleverden zeeslag in de toekomst veel leering zal kunnen worden geput. Reeds nu gevolgtrekkingen te willen maken, zou voorbarig zijn, al mogen de volgende punten wellicht overweging verdienen:

1. De geschutstrijd tusschen eskaders wordt op grooten afstand gevoerd. Hoewel ROSHDJESTWENSKIE herhaaldelijk trachtte den afstand tot de vijandelijke schepen te verminderen, gelukte dit hem niet. Voornamelijk moet zulks aan de hevige uitwerking van het vuur op de

kortere afstanden worden toegeschreven en eerst in de tweede plaats aan de grootere snelheid der Japansche schepen.

Gewenscht is het derhalve over middelbare vuurmonden van groot kaliber (meer dan 15 cM.) te beschikken. In de Russische Invalide wordt de noodzakelijkheid bepleit van de invoering bij de marine van afstandmeters, geschikt voor afstanden boven 6 werst. De in gebruik zijnde afstandmeters „Zeisz” geven slechts goede uitkomsten beneden de 6 werst.

2. Pantserschepen worden, ondanks de hevige uitwerking van het hedendaagsche scheepsgeschut, niet spoedig tot zinken gebracht. Overdag zonken aan Russische zijde slechts de *Osljablja* en de *Soeworof*; laatstgenoemd schip zonk ten 7 uur n. m. Daar de Japanners hun vuur bijna uitsluitend op de pantserschepen concentreerden, hadden de kruisers uit den aard der zaak weinig te lijden. Aan boord van de *Almaz* werden slechts 1 officier en 4 man gedood en 10 man gewond.

2. De gevechtswaarde van verouderde schepen mag niet onderschat worden, getuige de *Dmitrie Donskoi*, die hoewel gemoderniseerd, toch van 1883 dateert.

4. Hoog boord is een onafwijsbare eisch, ten einde de bediening van het geschut te kunnen verzekeren. In de Russische militaire tijdschriften wordt hierop met nadruk gewezen.

5. Naar homogeniteit der tot een eskader behorende schepen behoort te worden gestreefd.

6. De moreele uitwerking van het geschut is zeer groot.

7. Torpedobooten zijn gedurende den nacht een geducht wapen. Eene vloot, welker bemanning door een voorafgaanden slag moreel geschokt is, kan door hen vernietigd worden.

In dit laatste kan voor ons, voornamelijk wat de verdediging van de Indische bezittingen betreft, eene bemoediging liggen. Holland is zeker in staat, wanneer het zulks inderdaad wil (en aan dien wil ontbreekt nog veel!), eene zoo krachtige vloot in de Koloniën te onderhouden, dat deze eene vijandelijke scheepsmacht geducht kan havenen, al moge zij daarbij zelf grootendeels ten onder gaan. Aan torpedobooten, door kloek zeevolk bemand, de taak om de balans dan naar onze zijde te doen overslaan.

R. L. SCHOLTEN.



## Korte mededeelingen omtrent militaire zaken in verschillende landen.

### AMERIKA. (Vereenigde Staten van Noord-)

De vele, in den Russisch-Japanschen oorlog voorgekomen, nachtgevechten, met het daarmede gepaard gaande handgemeen en het veelvuldig gebruik van de bajonet, hebben er toe geleid de uitgifte te staken van het nieuwe geweer M. 1903, dat niet van eene bajonet, doch alleen van een uittrekbaren ontladstok voorzien was. De geweren worden nu voorzien van eene sabelbajonet, zooals bij het geweer Krag-Jörgensen behoorde. (Rev. d'A., Juni.)

### BULGARIJE.

De vredessterkte van 1905 bedraagt, volgens M. Woch., N<sup>o</sup>. 68:

27 generaals;	289 ambtenaren;
592 hoofdofficieren;	7223 <sup>1)</sup> onderofficieren;
4043 subalterne officieren;	44.270 <sup>1)</sup> manschappen.

Rev. mil., Arm. étr., Juni, vermeldt de nieuwe regeling voor de opleiding der reserve-luitenants voor de veld- en vestingartillerie, alsmede de oprichting van een bureau voor de vloot, behoorende tot het D. v. O.

### DUITSCHLAND.

Rev. mil., Arm. étr., Juni, behelst een overzicht van de werkzaamheid van den dienst der remonte in Duitschland in 1904, tevens aangevende den stand der paardenfokkerij in verschillende deelen des lands. Het zelfde tijdschrift vermeldt de oprichting van een korps torpedo-ingenieurs, geheel afgescheiden van de ingenieurs van de marine.

De inspectie van de artillerie van de marine is onlangs gesplitst in twee, geheel van elkander onafhankelijke organen: de inspectie van de marine-artillerie en die van de kust-artillerie. (Post., 19 Mei.)

De pas verschenen wijzigingen in het schietvoorschrift voor de veldartillerie behandelen onder het hoofdstuk: „Schieten onder bijzondere

<sup>1)</sup> Hieronder 4375 kapitulanten, meest onderoffic.

omstandigheden", de methode van vuren tegen schildbatterijen. De aard van deze laatste eischt het treffen van: *a.* het niet door de schilden gedekte deel; *b.* het door de schilden gedekte deel der bediening.

ad. *a.* Het niet gedekte gedeelte der bediening is grooter, dan men denkt of op de schietterreinen door schijven kan voorstellen. Hiertoe behooren: overbrengers van meldingen en bevelen; manschappen, die gewonden wegdragen; doelaanwijzers; sectiecommandanten; organen der hoogere staven; in latere gevechtmomenten munitie-aanbrengers.

Ook zal gedurende het gevecht nu en dan ook wel eens een der bedieningsmanschappen een gedeelte van het lichaam bloot geven. Tegen al deze doelen behoeft de gebruikelijke methode van vuren geen wijziging. Dus Bz. schieten op twee, 100 M. uiteenliggende afstanden.

ad. *b.* Tegen het door de schilden gedekte gedeelte wordt bovendien op den tusschen de grenzen liggenden afstand gevraagd, dus met korte intervallen geschoten. Hierdoor wordt verkregen, dat de deelen van het projectiel en de kogels, die onmiddellijk na het springen der GKT. de schilden of het materieel treffen, nog zooveel kracht hebben en nog zoo dicht bijeengehouden zijn, dat de schilden doorgeslagen en het materieel beschadigd wordt. Deze wijze van vuren is alleen tegen die doelen mogelijk, waartegen direct waargenomen kan worden. Is dit laatste niet mogelijk, dan moet men zich met eene grootere grens tevreden stellen en op de daartusschen liggende afstanden met verschillen van 50 M. strooien.

Bij zeer gunstige waarneming kan ook met Az. (GKT. of G.) gevraagd worden, waarbij de lichte veldhouwitser, wegens het grootere kaliber, in het voordeel is. Regel zal echter blijven Bz.-vuur met kleine intervallen. (N. M. B., N<sup>o</sup>. 25.)

#### ENGELAND.

N. M. B., N<sup>o</sup>. 20, geeft eene, aan Army and Navy Gaz. ontleende, beschrijving van het nieuwe Engelsche slagschip „Dreadnaught”, het grootste der wereld.

Volgens U. S. G., N<sup>o</sup>. 3769, zal kleurenblindheid in het vervolg geen reden van afkeuring meer zijn voor de recruten van het leger. Het zelfde blad van 15 April vermeldt, dat bij elke batterij veldartillerie van 6 st. 12 caissons (waarvan 6 bij de gevechtsbatterij) zullen behoorren. De munitie-uitrusting zou dan worden (zie blz. 478 van den loopenden jaargang van dit Tijdschrift):  $24 + 2 \times 2 \times 38 = 176$  schoten.

Bij het korps der genie is opgericht de 1<sup>ste</sup> Searchlight Company, die voorloopig te Aldershot gevestigd wordt, samengesteld is uit geoefende electriciens en voorzien is van draagbare veldprojectoren. (Rev. mil., Arm. étr., Juni.)

Te Quetta (Pundjab) wordt opgericht eene afzonderlijke Stafschool voor het Indische leger. (Indian Staff College.) (Rev. mil., Arm., étr., Juni.)

## FRANKRIJK.

N. M. B., N<sup>o</sup>. 20, behelst eenige aan „Armée territoriale” ontleende mededeelingen omtrent het nieuwe geweer.

Volgens Jahrb., Juni, worden voor de verdediging van Indochina 180 mill. fres. noodig geacht en wel 110 mill. voor de verdediging te land en 70 mill. voor die ter zee.

Het zelfde tijdschrift bericht, dat volgens het ontwerp-wet, betrekkelijk de hervorming der militaire rechtspleging, de niet-militaire vergrijpen voortaan door den burgerrechter behandeld zullen worden. Het hof van cassatie wordt hof van appel voor de vonnissen der krijgsraden, waarvan de samenstelling niet wezenlijk veranderd wordt.

De Minister van Oorlog heeft er op gewezen, dat men de reservisten zooveel mogelijk moet aansporen bij de oproeping voor de najaarsoefeningen paarden (voor het aanspannen van treinvouertuigen) mede te brengen. Behalve fourage wordt per paard en per dag eene vergoeding van 5 fres. gegeven, ongeacht de schadeloosstelling, toe te kennen bij verlies van of het ontstaan van ernstig letsel aan deze paarden.

Bij de a.s. herfstmanoeuvres zullen bij eenige compagnieën proeven genomen worden met keuken-wagens, die een gewicht van 800 KG. niet overschrijden mogen; zij moeten geschikt zijn om 300 L. soep te gelijker tijd te bereiden.

## ITALIË.

Int. Rev., Juni, geeft een uitvoerig artikel over het onderofficiersvraagstuk.

Volgens Jahrb., Juni, zullen, behalve de indertijd toegestane 60 millioen L. voor de nieuwe bewapening der veld- en bergartillerie, nog 10 millioen noodig zijn om de reeds voorhanden 7,5 cM. batterijen van affuiten met vuurmonderugloop en schilden te voorzien. Naar het zelfde tijdschrift mededeelt, is eene nieuwe tactische instructie voor de veldartillerie verschenen, ter vervanging van die van 1892 en van het ontwerp van Juli 1903 (II deel).

## JAPAN.

Int. Rev., Juni, deelt uitvoerige gegevens mede omtrent eenige nieuwe slagschepen; tevens eenige beschouwingen omtrent de positie van Japan in Korea.

Mith., H. 5, geeft eene uitvoerige beschrijving van den Italiaanschen 28 cM. kusthouwiter, die van de zelfde constructie blijkt te zijn, als de, uit Italië afkomstige 28 cM.-Houwiter, die door de Japanners voor Port Arthur gebruikt werd.

Volgens D. A. Z. blijkt uit de officieele Japansche verslagen van den geneeskundigen dienst, dat de, tot einde 1904, voorgekomen ver-



wondingen, als volgt, kunnen worden onderscheiden: door infanterievuur 85 %, door artillerievuur 8 %, door blanke wapenen 7 %. Strefleur., Juni, geeft een overzicht van de inrichting van den geneeskundigen dienst in het Japansche leger.

#### OOSTENRIJK—HONGARIJE.

M. Woch., N<sup>o</sup>. 70, vermeldt eenige bijzonderheden omtrent de voor de verdere beproeving bestemde machinegeweer-afdn., benevens eenige aan D. A. Z., N<sup>o</sup>. 21, ontleende gegevens omtrent het nieuwe veldgeschut.

Jahrb., Juni, geeft een overzicht van de nieuwe bepalingen omtrent het gebruik van het karabijnvuur in het onlangs verschenen aanhangsel van het cav.-reglt.

Het Mannlichergeweer van de fabriek te Steyr en de patronen van de Hirtenberger fabriek zijn definitief voor de bewapening der infanterie aangenomen. Vooreerst zullen 150.000 geweren en 75 miljoen patronen aangeschaft worden. (N. M. B., N<sup>o</sup>. 25.)

#### RUSLAND.

Int. Rev., Juni, geeft een uittreksel van eene studie: „Over de werkzaamheid der cavaleriedetachementen van de Generaals MISCHTSCHENKO en RENNENKAMPF” door iemand, die aan den oorlog deelneemt.

Schw. A. u. G., Mei, vermeldt eenige, aan Russ. Inv. ontleende, bijzonderheden omtrent de Russische handgranaten.

Mitth., H. 5, bevat eene uitgebreide beschrijving, met platen, van het Russische veldgeschut M. 1900 (7,62 cM.).

Streffleur., Juni, geeft een overzicht van de verpleging van het Russische leger in Mandschoerije.

Allg. Schw. M. Z., N<sup>o</sup>. 22, ontleent aan het Japansche staatsblad de volgende opgave omtrent de te Port Arthur gemaakte gevangenen en verworven krijgsbuit.

12 generaals,  
 5 admiraals,  
 1439 offn. (waaronder 526 gewonden en zieken),  
 40.185 onderoffn. en minderen (waaronder 15.174 gewonden en zieken),  
 528 stukken geschut van 28—7,5 cM.,  
 206.734 projectielen,  
 36.598 geweren met 5,4 mill. patronen,  
 660.000 KG. boekweitmeel,  
 60.000 KG. gerstemeel,  
 11.000 KG. maïsmeel,  
 450.000 KG. beschuit,  
 26.000 KG. vleeschconserven,  
 15.000 KG. suiker,  
 260.000 KG. zout en  
 fourage voor 1500 paarden gedurende 56 dagen.

## SPANJE.

Rev. d. l'A. b., Maart—April, geeft een overzicht van de reorganisatie van de Hoogere Krijgsschool.

## ZWEDEN.

Volgens M. Woch., N<sup>o</sup>. 65, is voor de manschappen van alle Wapens een nieuwe mantel, Model 1904, van grijsbruine kleur ingevoerd.

## ZWITSERLAND.

De begrooting van het militaire departement bedraagt voor de gewone uitgaven 31.021.083 frcs. (tegen 28.528.657 in 1903 en 29.115.694 in 1904) en voor de buitengewone uitgaven 9.200.000 frcs. voor de wapening der veldartillerie. De uitgaven voor de militaire fabrieken enz., welke niet in de voorgaande zijn begrepen en door overeenkomstige baten geheel gedekt worden, beloopten 15.069.248 frcs. (Rev. mil., Arm. étr., Juni.)

**Ter aankondiging ontvangen:**

Uittreksel uit het Reglement voor den Garnizoensdienst en Algemeen Voorschrift betreffende den dienst der Wachten bij gevangenen, ten behoeve van onderofficieren en korporaals door B. G. KOOPMAN, Luitenant-Kolonel, Militie-Commissaris. Tiende, herziene en verbeterde druk *Zutphen*, 1905. W. J. THIEME & Cie. Prijs f 0.40.

---

Verhalen uit de Indische krijgsgeschiedenis (Java—Boni—Bandjermasin) door J. P. SCHOEMAKER, Gep. Kap. O.-I. Leger. *Amersfoort*. VALKHOFF & Co.

---

Handboek der Pionierkunst voor het Nederlandsche Leger door C. J. SNIJDERS, Luitenant-Kolonel der Genie, en J. H. A. MIJSBERG, Kapitein der Genie. Afdeeling II. Gemeenschapsmiddelen. Met 229 figuren in den tekst. Tweede, omgewerkte en verbeterde druk. *Schiedam*, 1905. H. A. M. ROELANTS.



SPANJE

... van de ...

Ten aankondiging oorzaken

... van de ...